

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
ČETVRTA SEDNICA
PRVOG REDOVNOG ZASEDANJA
(Drugi dan rada)
19. maj 2017. godine

(Sednica je počela u 10.05 časova. Predsedava Maja Gojković,
predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom Četvrte sednice Prvog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2017. godini.

Na osnovu službene evidencije, prijavio se 91 narodni poslanik.

Radi utvrđivanja broja poslanika prisutnih u sali, molim vas da ubacite svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da su u sali prisutna 92 narodna poslanika.

Prelazimo na t. 1–6. dnevnog reda – PREDLOZI ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O OSIGURANJU DEPOZITA, DOPUNI ZAKONA O AGENCIJI ZA OSIGURANJE DEPOZITA, DAVANJU GARANCIJE REPUBLIKE SRBIJE U KORIST NEMAČKE RAZVOJNE BANKE KFW, FRANKFURT NA MAJNI, PO ZADUŽENJU JP „ELEKTROPRIVREDA SRBIJE“, BEOGRAD (PROJEKAT „MODERNIZACIJE SISTEMA ZA OTPEPELJIVANJE TE NIKOLA TESLA A“); DAVANJU GARANCIJE REPUBLIKE SRBIJE U KORIST NEMAČKE RAZVOJNE BANKE KFW, FRANKFURT NA MAJNI, PO ZADUŽENJU AD „ELEKTROMREŽE SRBIJE“, BEOGRAD (REGIONALNI PROGRAM ENERGETSKE EFIKASNOSTI U PRENOSNOM SISTEMU) i PREDLOZI ODLUKA O IZMENI ODLUKE O IZBORU ČLANOVA I ZAMENIKA ČLANOVA ODBORA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE I IZMENAMA

ODLUKE O UTVRĐIVANJU SASTAVA STALNIH DELEGACIJA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE U MEĐUNARODNIM PARLAMENTARNIM INSTITUCIJAMA (zajednički načelni i jedinstveni pretres).

Reč ima narodni poslanik Milorad Mirčić.

Imate dvanaest minuta i 57 sekundi. Izvolite.

MILORAD MIRČIĆ: Dame i gospodo, kada je u pitanju ovaj Predlog zakona o dopuni Zakona o osiguranju depozita i o Agenciji, to su samo različiti članovi koji se menjaju – odnosno, gde jednom malom izmenom Vlada predlaže da se u slučaju gubitaka zbog deponovanih sredstava od strane Agencije, a pre svega se misli na devizna sredstva – da se radi sigurnosti ta sredstva mogu povući i njima kupovati hartije od vrednosti na domaćem tržištu.

Ono što je suština, to je da ova Agencija za osiguranje depozita ima svoju istoriju. Ona počinje 2005. godine kada se posle propadanja, odnosno stečajnih postupaka koji su sprovedeni nad određenim bankama, razmišljalo da se građanima Srbije nadoknadi šteta koju su pretrpeli zbog propadanja ovih banaka.

Naravno, 2015. godine dolazi do potpunog kolapsa kada je u pitanju finansijski potencijal ove Agencije, ali ono što je veoma bitno da se kaže zbog šire javnosti to je da ova sredstva služe da se nadoknadi šteta do 50.000 evra građanima koji su svojom štednjom ili deponovanjem novca bili deponenti, odnosno komitenti određenih banaka. Ta cifra od 50.000 evra je nešto što je i dan danas ostalo sporno. Kad se već Vlada odlučivala za ovakve amandmanske intervencije, možda je trebalo razmišljati i o ukupnoj sumi koja treba u svakom slučaju da se poveća – ako ni zbog čega drugog, onda bar zbog neke pravičnosti prema štedišama koji imaju mnogo veća sredstva samo u jednoj banci u odnosu na one koji su rasporedili manja sredstva, pod znacima navoda, u više banaka.

To je ono što država garantuje, do 50.000 evra, ali predistorija ove Agencije u vezi je sa likvidacijom domaćih banaka. Setite se samo kako su likvidirane „Beobanka“ – Beogradska banka, „Investbanka“ i ostale banke. Vremenom dolazimo do spoznaje da smo mi srpski radikali bili u pravu, ne zato da bi to istakli kao svoj politički poen, nego iz razloga što smo na vreme upozoravali da uništavanje domaćih banaka ide ka tome da se potpuno uništi industrija i da se dovede do situacije da se obezvređena cena poljoprivrednog zemljišta nađe na, uslovno rečeno, nekom tržištu.

Vidite kako to ide. Kada je u pitanju industrija, kada je u pitanju privreda, dovoljno je da navedemo samo primer „Beobanke“, veći deo privrede je bio komitent u „Beobanci“ i sada se naknadno saznaje da ta banka u to vreme baš i nije bila za likvidaciju, da se stečajni postupak nije trebao sprovoditi. Međutim, stečajna masa iz tih banaka je bila pod kontrolom jednog određenog broja ljudi ili, preciznije govoreći, bila pod apsolutnom kontrolom jednog čoveka koji se zove Mlađan Dinkić. Mlađan Dinkić je predistorija ove agencije. On je

jednim delom i istorija ove agencije, ali detaljnije ćemo govoriti kada bude rasprava o amandmanima.

Ono što je sadržano u preostale dve tačke dnevnog reda, to je da Republika Srbija daje garancije u korist Nemačke razvojne banke u dve svrhe – prvo, sredstva koja će koristiti elektroprivreda i, drugo, sredstava koja će koristiti „Elektromreža Srbije“.

Juče smo slušali deo obrazloženja ministra resornog, gospodina Antića. Objasnio je sve ono što piše ovde u materijalu. Međutim, zaboravio je ministar Antić da kaže da u ovim kreditima postoje određeni uslovi koji su na neki način skriveni, pa je uslov vezan za „Elektroprivredu Srbije“ otpepeljivanje Termoelektrane „Tesla jedan“.

Krije se namera Evropske unije da u sklopu zaštite životne sredine prestane proizvodnja takozvane prljave struje, prljave tehnologije za proizvodnju struje. Mi ovde imamo uklanjanje problema koji se zove ogromna količina pepela, što funkcionalno smeta okolnim naseljima, žiteljima koji žive u okolini Termoelektrane, a tehnologija kojom će to najverovatnije biti rešeno je fizičko uklanjanje gde se pristupa novom tehnološkom postupku – da se smanji količina vode, da srazmera pepela i vode bude 1:1, razjašnjenje zbog javnosti radi, da bi se sprečilo zagađivanje vodotokova, odnosno da se zaštite lokalni i regionalni vodovodi.

Ono što je, u svakom slučaju, jasno u drugom predlogu oko garancije jeste da Evropska unija kroz ove kredite insistira na smanjenju ugljen-dioksida. Smanjenje ugljen-dioksida podrazumeva upravo ono što mi radikali vama govorimo – da se termoelektrane polako počinju gasiti, kao i proizvodnja električne energije pa ili će se uvoziti visoka tehnologija – elektrosistemi za zaštitu čovekove okoline ili, ako država nije finansijski sposobna da to uradi, se onda moraju gasiti termoelektrane.

Vidite i sami da je Mađarska već otpočela sa pripremnim radovima. Uveliko najavljuje nuklearnu elektranu. Svugde u svetu nuklearnih elektrana je sve više, nasuprot teorija i teza da su potencijalna opasnost.

Ovde imamo jedan relevantan podatak za „Elektromrežu Srbije“. Navedeno je u materijalu da će u prenosu električne energije ova promena naponske mreže sa 220 na 400 kilovata služiti da se što kvalitetnija struja transportuje sa istoka na zapad, odnosno iz Ukrajine preko Rumunije, Srbije, Crne Gore prema Italiji. Vidite da je to zaštita čiste tehnologije.

Znači, moramo da vodimo računa da dobijanjem ovih kredita postoje i određeni uslovi kada je u pitanju tehnologija. Nije to jednostavno – kada menjate naponsku mrežu i kada menjate kompletan sistem napajanja sa 220 kilovata, ili kako to ministar kaže kW-a, na 400 kilovata podrazumeva se promena kompletne tehnologije. Prvo, oko kompletne prenosne mreže – mora da se menja sve od kablovskog sistema, odnosno same elektromreže, preko trafostanice, do određenih transformatora. Znači, tehnologija mora da se uklapa.

Mi ovde vidimo, u ovome materijalu, da Razvojna banka Nemačke jasno uslovljava da će ona raspisivati tender i da će po međunarodnim standardima moći da isporučuju opremu samo oni proizvođači koji zadovoljavaju tzv. ISO standarde.

Ne zaboravite, dame i gospodo, da u Srbiji postoje, za sada, tri ugašene fabrike kablova, da u Srbiji postoji potpuno uništena industrija za proizvodnju trafostanica. Tri fabrike kablova postoje – u Jagodini, Zaječaru i u Novom Sadu.

U Jagodini je ta industrija dugo godina ili decenija bila pokretač privrede i mesto gde se zapošljavao najveći deo stanovništva Opštine Jagodina. Sada je toliko devastirana da ne može proizvoditi čak ni kablove za automobilsku industriju, gde nam dovode ove fabrike – pokretne tezge da kompletiraju tzv. automobilske provodnike a fabrika kablova ne može da proizvodi. To je veoma jednostavna tehnologija. Zamislite koliki bi to bio zamajac da smo, koliko toliko, održali u proteklih 17 godina proizvodnju kablova, da smo „Minelu“ pomogli da se sačuva, koliko toliko, proizvodnja trafoa. To bi sad bio veliki posao. To je ogroman posao.

Znate, mi se zanosimo idejom da ćemo prihodovati velika sredstva kada je u pitanju transport električne energije. Nemojte se zanositi takvom idejom. Ta će ideja brzo da se istopi, iz prostog razloga koji smo videli u materijalu od pre neki dan a u vezi sa davanjem kredita Svetske banke, da Svetska banka uslovljava cenu struje. Ako daje sredstva, onda kaže – cena struje će određenom dinamikom da poskupljuje.

To je ta politika cena električne energije koju vodi Svetska banka, to je deo globalnog sistema. Šta vi mislite, da će Svetska banka razmišljati o tome da struja bude jeftina u Srbiji? Šta ih boli briga. Ako je pola evra cena u Evropi i u svetu, pa šta njih boli briga, pola evra će plaćati Srbija. Kako će plaćati? Ne interesuje ih što je stanovništvo sve siromašnije i siromašnije, ali imaju nekretnine. Ne platite struju – u početku će vam isključivati, a kasnije vam na obračunu kamate uzimaju stanove, uzimaće kuće... Šta njih boli briga. Savršeno ih ne interesuje kakva je kupovna moć i kakve su socijalne prilike u Srbiji. O svemu moramo voditi računa.

Mi umesto da kroz ovakve ugovore razmišljamo o tome da postoji zdrava konkurencija, a zdrava konkurencija ovim kreditima kakav je kredit Nemačke razvojne banke su krediti koje eventualno imamo od Ruske Federacije. Ruska Federacija je zainteresovana kada je u pitanju Srbija, sami ste svedoci, za ulaganje u energopogone, u proizvodnju električne energije. Energetika je nešto što je budućnost – uz obrazovanje, uz školstvo. Poljoprivreda i energetika su budućnost Srbije. Nemojte da baš ovako olako prihvatamo tehnološku zavisnost. Ako nas, uz finansijski krah i siromaštvo, još uvedu u tehnološko ropstvo, pitanje je gde ćemo na kraju završiti. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Muamer Zukorlić. Nije tu.

Reč ima ministar Antić.

ALEKSANDAR ANTIĆ: Vrlo, vrlo kratko.

Apsolutno uvažavajući ovo što je gospodin Mirčić govorio, samo nekoliko elemenata koje još želim da prokomentarišem.

Pre svega, mislim da je dobro da stvaramo atmosferu u Srbiji da nam je bitno da kao država i društvo dostižemo standarde u zaštiti životne sredine. Nije dobro da stvaramo atmosferu i klimu u društvu da nam to neko nameće. Nije dobro da stvaramo klimu da to radimo zbog nekog drugog. Pre svega, moramo da razumemo da to radimo zbog sebe, zbog ljudi koji žive u okolini naših, pre svega, najvećih energetske objekata, čitaj najvećih zagađivača, i zbog naše dece.

Ne prihvatom koncept – nemojte ljudi da to radimo, to nas neko tera, to nije dobro za nas... Ne, naprotiv, mi to radimo zbog sebe i apsolutno je nebitno da li je to deo neke naše agende. Mislim da smo kao društvo dovoljno sazreli da shvatimo da je, pre svega, smanjenje emisije zagađenja, smanjenje emisije CO₂ i ostalih zagađivača u našem interesu i da zbog toga moramo da ulažemo u to.

Ponosan sam što smo u proteklih nekoliko godina uložili oko 200 miliona evra i time smanjili praškasto zagađenje iz naših termoelektrana za 93%. Mi moramo da završimo denitrifikaciju, moramo da završimo odsumporavanje i moramo konačno da smanjimo emisiju SO₂, jer je to bitno zbog nas i to je ono za šta smo čvrsto opredeljeni. Niko nas ne tera da gasimo naš termosektor. Termosektor će živeti u onoj meri u kojoj se, u tehnološkom smislu, bude prilagođavao onim trendovima koji su za to neophodni, uz sve vremenske rokove koji su predviđeni za prilagođavanje u tom sektoru.

Podsećam da imamo vremenski period do 2023. godine, kada treba da prilagodimo termoelektrane utvrđenom nivou standarda. Svake godine radimo malo pomalo i apsolutno sam uveren da ćemo 2023. godine to ispuniti, da će naše termoelektrane raditi u skladu sa tim značajnim standardima. Ponavljam po stoti put – za nas, za našu decu, za generacije koje dolaze.

Potpuno je jasno da nam iz energetske zajednice Evropske komisije niko ne brani da gradimo i nove termoelektrane. U ovom trenutku gradi se Kostolac B-3, na šta imamo puno pravo i niko nam ne postavlja pitanje zašto gradimo termoelektrane.

Jedino pitanje koje nam se postavlja, kao i ostalima koji hoće da grade termoelektrane – da li se za to koristi najbolja dostupna tehnologija. Dakle, termosektor mora da se razvija praćenjem standarda u oblasti zaštite životne sredine, a kada je tehnologija proizvodnje u pitanju – u skladu sa najboljom tehnologijom koja je dostupna. Ta najbolja dostupna tehnologija apsolutno nema žig da je iz EU, niti bilo koje druge države.

U Kostolcu radimo sa kineskom tehnologijom, na primer, u Elektroprivredi Srbije na remontnim kapitalnim ulaganjima učestvuju „silovljev“ mašine, znači – ruska kompanija. Dakle, te najbolje dostupne tehnologije dolaze i

iz EU, i iz Kine, i iz Ruske Federacije, tako da tu nema političkog rizika o kome ste vi govorili. Nema pristrasnosti, mi se u tehnološkom smislu ne naslanjamo ni na koga, nismo tehnološki zavisni, dozvoljavamo apsolutnu utakmicu između tehnologija na osnovu njihovih cena i kvaliteta.

Konačno, politika cena – vrlo kompleksno pitanje, vrlo osetljivo pitanje. Ova vlada je, mislim, pokazala visok stepen senzibiliteta po tom pitanju i apsolutno pokušavamo da balansiramo između potrebe da cena dođe na ekonomski, čitaj tržišni, nivo i našeg prepoznavanja ukupnih socijalnoekonomskih mogućnosti građana.

Mi stalno kočimo taj proces dostizanja tržišne cene – iako smo u potpunosti u pravu, konstantno smo pod određenom vrstom mekog pritiska međunarodnih finansijskih institucija da to radimo brže.

Ono što želim da još jedanput potcrtam, ova vlada vodi, duboko verujem u to, odgovornu socijalnu politiku po tom pitanju i želim da podsetim da, kada su u pitanju...

Dobićete upalu mišića, spustite to, ne reagujem na to.

Moram da podsetim da mi imamo tu kategoriju socijalno ugroženog kupca i da Republika Srbija iz budžeta izdvaja nekih, hajde da kažem, desetak miliona evra za besplatne kilovate i besplatne metre kubnog gasa. Mi na taj način pomažemo otprilike 60.000 ugroženih potrošača mesečno. Imamo jasno definisane kriterijume i, ponavljam, socijalna politika kao takva treba na taj način da se realizuje, što je politika Vlade za period koji je pred nama. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Hvala.

Nema osnova za repliku. Nema ništa pejorativno. Nije vas pogrešno razumeo, odgovorio je. Sami ste rekli da ćete po amandmanima.

Šta kažete? Pogrešno? Dobro.

Izvolite, dva minuta.

MILORAD MIRČIĆ: Gospodine Antiću, ovde se ne radi o prisili, ovde se radi o uslovljavanju. Setite se samo, pre vas je u ovom Ministarstvu, Ministarstvo je sadržalo zaštitu čovekove okoline, bila Zorana Mihajlović. Samo ona i Tito su opšteg obrazovanja i oni sve znaju.

Najvećih primedbi prilikom pregovora sa EU bilo je u poglavlju zaštite čovekove okoline. Šta je uradila EU? Preko finansijskih poluga usloвила je da Srbija mora da poštuje određene standarde. Nemojte reći da mi, srpski radikali, sad izmišljamo nešto čega nije bilo. To je opštepoznato.

Drugo, gospodine Antiću, vi možete da kontrolišete i da utičete na cene sve dok ste jednim delom samostalni finansijski, ali ova tendencija zaduživanja i, ne zaboravite, ulaskom u nove investicije jasno se nameće pitanje trenutka kada će se ova Vlada odlučiti da privatizuje „Elektroprivredu Srbije“. Već imamo neke najave i nagoveštaje da takva mogućnost postoji. Kako će onda Vlada da utiče na cene? Morate vizionarski da sagledavate neke stvari. Morate da vidite kako će se stvari odvijati u nekoj daljoj budućnosti.

Što se tiče prljave tehnologije, postoji instrument koji koristi EU, odnosno Svetska banka. Samo jedna činjenica – struja iz takve tehnologije bude jeftinija na tržištu i vi ste prisiljeni da sami to zatvarate. Hvala vam.

PREDSIEDNIK: Hvala vama.

Goran Ćirić, izvolite.

GORAN ĆIRIĆ: Poštovana predsednice Parlamenta, poštovana gospodo ministri, kolegice i kolege, građani Srbije, i juče i danas imamo raspravu koja je sigurno kvalitetnija u odnosu na proteklu sednicu, ali mislim da je razlog za to insistiranje poslaničkog kluba Demokratske stranke, ali i ostalih kolegica i kolega iz opozicije na otvaranju dijaloga. Mislim da je dobro da smo otvorili dijalog o svim ovim temama.

Podsetiću vas da je o ovakvim i sličnim temama, u odlučivanju o zaduživanju za 200 miliona evra naše države za potrebe EPS-a, Železnice i „Srbijagasa“, sednici prisustvovala ministarka pravde koja naravno nije mogla da da relevantne odgovore na mnoga pitanja koja smo postavljali. Mislim da je to jedna od ključnih tema ove rasprave. Važno je da ste danas ovde da bismo otvorili debatu i mislim da imamo preduslove da razgovaramo o važnim temama, važnim ne samo za nas u ovoj sali nego, pre svega, za građane Srbije.

Tema je pasivno zaduženje Republike Srbije, dakle garancije koje daje za kredite EPS-u i „Elektromreži Srbije“ u iznosu od 45 plus 15 miliona, dakle ukupno 60 miliona. Za nas nije sporna namena tog duga, zaista je opravdana. Otpepeljivanje i povećanje nivoa efikasnosti u distribuciji električne energije je nešto što je svakako potrebno, ali je potrebno u potpunosti otvoriti sve informacije o detaljima i o načinu na koji se zadužujemo.

Prvi formalni nedostatak ovih predloženih zakona je da u materijalima i uvodnim informacijama nemamo potpune informacije o sporazumu o zajmu. Ovde se pominje Sporazum o zajmu između „Elektroprivrede Srbije“ i kreditora KfW. Spominje se i Sporazum „Elektromreže Srbije“ i KfW. Dati su samo delovi informacija o tome kakvi su uslovi zaduživanja i mislim da to nije dobro za građenje našeg međusobnog poverenja i napor da nađemo neka rešenja za ovako važna pitanja.

Juče su neke kolegice i kolege pokazali koliko je to važno. Pa EPS sa svojih, ako se ne varam, oko dve milijarde evra godišnjeg obrta učestvuje sa više od 6% u BDP a 1% pada proizvodnje u prvom kvartalu vidimo kako utiče na ukupan rast BDP u Srbiji. To je pitanje koje je važno ne samo za EPS, ne samo za radnike EPS-a. Izuzetno je važno. Niko ne osporava njihov trud, ali je naše pitanje na koji način i sa kakvim efektima se koriste sredstva koja smo odobrali pre godinu i po dana, o tome smo govorili.

Dvesta miliona evra zajma smo kao Republička skupština odobrili EPS-u za restrukturiranje. Prethodni direktor je uveliko pričao o restrukturiranju EPS-a, o korporativizaciji koja će rešiti mnoge probleme u samom EPS-u ali smo, nažalost, videli efekte tog restrukturiranja i tih potrošenih 200 miliona evra. Koji su efekti? Pad proizvodnje u prvom kvartalu od skoro 20%, 18% kažu

podaci. Ja se pozivam na neke podatke koji su dostupni javnosti. To je nešto što je tema za sve nas.

Jedno od pitanja za ministra energetike je u kojoj je fazi taj proces restrukturiranja EPS-a, jer znamo da ne bi bilo puno razloga za garanciju i naš glas u Skupštini ukoliko je EPS sproveo potpunu korporativizaciju, ukoliko se transformisao u akcionarsko društvo, ukoliko je upisao svoju imovinu, pa da svojom imovinom kao akcionarsko društvo može da garantuje za zaduženja i kredite. Šta to znači? Da li kreditor i zajmodavac nema dovoljno poverenja u zajmoprimca pa je potrebno da Republika Srbija učestvuje svojom garancijom?

Vi ste jednim delom rekli da je razlog za našu garanciju povoljniji način kreditiranja i mogu da prihvatim taj deo obrazloženja da imamo povoljnije uslove kreditiranja zbog čvrstih garancija države, ali mislim da je važno da govorimo o tome na koji način će i EPS i sva ostala javna preduzeća dostići taj nivo organizacije, kroz proces korporativizacije, sa upisom svoje imovine i ispravljanjem greške napravljene 1995. godine usvajanjem Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije kojim je ukinuta imovina svim lokalnim samoupravama, državnim i javnim preduzećima.

Dakle, sada ispravljamo taj proces i potrebno je bilo 25 godina da ga ispravimo. To jeste pitanje za sve nas – na koji način i koliko efikasno se koriste ova sredstva koja odobravamo da bismo dobili efikasnija javna preduzeća?

O relevantnosti podataka, sa gospodinom ministrom finansija smo razgovarali o visini javnog duga. I dalje na sajtu Uprave za javni dug vidim zvanične podatke i mogu jedino o tim podacima da govorim. Vi ste pre par dana pomenuli da će za tri, četiri dana doći nove informacije, ja vam verujem na reč. Govorili ste o novim podacima i novom nivou javnog duga, s obzirom na promene kursa dolara i odnosa sa evrom, ali mislim da je važno da kao odgovorni ljudi – polazim prvo od sebe, od nas poslanika – govorimo o istinitim informacijama i relevantnim informacijama. Dakle, to očekujem i od ministra energetike.

Kada smo juče govorili o razlozima velikog pada proizvodnje u EPS – ne zbog toga da bismo vas napadali, da bismo napadali ljude u EPS-u, nego u pokušaju traženja rešenja, jer ja svoju diskusiju neću svesti samo na kritiku. Da, ima puno razloga za kritiku i taj gubitak očigledno pokazuje da se nije efikasno vodio taj sistem, s obzirom na visinu sredstava koja su uložena u restrukturiranje.

Reći ću vam šta je po mom mišljenju duboki razlog, a neki od kolega su već govorili o tome. Mislim da smo u poslednjih pet godina razvili atmosferu da mi u javnim preduzećima nemamo sposobnih ljudi koji će voditi ta javna preduzeća s obzirom na najave i u ekspozeu premijera za privatizaciju Telekomu, privatizaciju EPS-a, Aerodroma i ostalih važnih javnih sistema, a posebno kada se radi o ključnoj infrastrukturi i onim preduzećima koja obavljaju poslove od opšteg interesa.

Mislim da je važno promeniti tu atmosferu. Ja sam bivšeg ministra Sertića u ovim klupama upozoravao da od nekih poslanika često čujemo defetističke poruke u ekonomskom smislu, kada su najavljivali da će ovakav nastavak vođenja i upravljanja Telekomom i nužna privatizacija Telekoma biti upravo važna zbog toga što mi nismo sposobni da vodimo takve sisteme, da naši ljudi nisu sposobni da vode takve sisteme.

Mislim da je važno izaći iz te faze u kojoj govorimo samo i isključivo o restrukturiranju, reorganizaciji, racionalizaciji... da, to je potrebno ali treba usmeriti mnogo energije, snage, spremnosti i stručnosti na razvojne projekte. Mislim da je bitno da svi mi govorimo o razvoju, pre svega o novim kapacitetima u proizvodnji električne energije i o načinu na koji ćemo prevazići ovaj problem koji imamo i koji je veliki, još jednom ponavljam, ne samo za EPS nego za državu Srbiju.

Zbog toga ću ovde dati predlog, pošto mislim da vi kao ministri imate mogućnosti da razmotrite takve predloge. Mi smo već predlagali, važno je usvojiti u Skupštini zakon o obavljanju delatnosti od opšteg interes. Važno je propisati pravila na koji način će kompanije sticati licence i prava da se bave poslovima od opšteg interesa. Po nama je vrlo važno da razdvojimo infrastrukturu u svim javnim preduzećima od operacija, da EMS kao ključna infrastruktura, važna za državu Srbiju, ne može da bude privatizovana iznad 51% kada se radi o vlasništvu države u infrastrukturi. To isto važi i za pruge, to važi i za telekomunikacione resurse. Mislim da na takav način država može da upravlja opštim interesom jer je opšti interes, složićemo se, da struja stigne do svakog najudaljenijeg sela u Republici Srbiji a da se nad operacijama nad tom infrastrukturom razvija konkurencija i da na operacijama treba podsticati razvoj tržišta.

Šta su konkretna pitanja u vezi sa ova dva zakona o potvrđivanju i davanju garancija za kredite kod KfW i podrške ovim projektima o kojima smo govorili? Dakle, dobili smo informaciju da je provizija 0,75%, gotovo identična kamatnoj stopi. Slažemo se, kamatna stopa je vrlo povoljna, 0,80%, a provizija je 0,75%. Pitanje je kome se plaća ta provizija. Pošto imamo u ovom delu da je ukupan iznos 45 miliona plus 15 miliona – 60 miliona, dakle, taj iznos provizije od 0,75% u apsolutnim ciframa iznosi 450.000 evra. Pitanje je kome se to plaća.

Drugo pitanje – struktura izvođenja radova i konsultantskih usluga. Mi to ne možemo da vidimo. Verujem da i moje kolege, poslanike i poslanice, interesuje ta struktura. Koliko će se od ovih 60 miliona uložiti u radove za realizaciju ove svrhe oko koje možemo da se složimo, a koliki je deo i uloga konsultanata u ovom poslu? To ne možemo da vidimo iz ovih dokumenata zbog toga što nam nije dostavljen sporazum o zajmu. Mislim da je važno da dobijemo te informacije ili danas od vas, gospodine ministre, ili da dobijemo materijale sa ugovorima koji su potpisani između KfW, EMS-a i EPS-a.

Takođe, govorimo o važnosti poverenja i obavezi, pre svega prema javnosti, da se otvore sve informacije jer u suprotnom možete da očekujete

opravdane sumnje. Kada izostanu prave informacije, kada se plasiraju selektivno, možete da očekujete i sumnje u te informacije. Pitanje je ko vrši konsultantske usluge. Kada dobijemo odgovor o odnosu cena konsultantskih usluga i onoga što je potrebno potrošiti za izvršenje radova – onda je pitanje ko vrši konsultantske usluge i na koji način će se sprovesti taj postupak odabira konsultanata u tom delu.

Kada govorimo o Agenciji za osiguranje depozita, ova dopuna Zakona o osiguranju depozita na prvi pogled zaista ima smisla, jer je sa negativnim kamatnim stopama potrebno pametnije i odgovornije plasirati sredstva i depozite u cilju očuvanja visine tih sredstava. Ali postavlja se jedno pitanje u vezi s plasiranjem sredstava u papire Ministarstva finansija i Narodnu banku Srbije. Zaista to ne bi trebalo da postane praksa, iz više razloga. O nečemu ste i vi govorili, gospodine ministre, ali mislim da ne treba zaboraviti da dobar deo deviznih depozita Agencije potiče iz zajma Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD), za koji već postoje državne garancije.

Šta to znači? Odgovorno plasiranje ovih sredstava, a vidimo da se radi o veoma značajnoj strukturi – devizna struktura je negde na nivou od 80% koliko sam ja video, i to jeste vrlo odgovoran posao i odgovorno pitanje – na koji način očuvati taj kvalitet sredstava. Šta to znači za Republiku Srbiju, plasman tih 80% deviznih sredstava u kojima dobrim delom učestvuju i krediti IBRD za koje smo mi već kao država dali garanciju? Da li je to novi rizik za državu Srbiju i novi rizik za povećanje javnog duga i obaveza u slučaju lošeg plasmana ovih sredstava? To su važna pitanja o kojima treba razgovarati.

Još jednom pozivam sve da govoreći o ovim zakonima – koji deluju nedovoljno važno jer se, zaboga, zadužujemo samo 60 miliona u odnosu na 25 milijardi javnog duga, ili ćete vi reći 24 ali zvanični podatak govori da je to skoro 25 milijardi – tačnije, 24 milijarde i 900 miliona, dakle ministre, kada ste ovde, hoću da govorimo o podacima jer smo u raspravi na prošlom zasedanju Skupštine imali interpretacije da ono zaduženje od 200 miliona evra za EPS predstavlja u stvari reprogramiranje nekog duga iz 2011. godine i to smo čuli ovde u raspravi. Onda smo čuli potvrdu da to zaista nije tako jer to piše i u ovim dokumentima. Pominjem to da bismo govorili samo o relevantnim podacima i onome što nas zbunjuje, a zbunjuje i javnost Srbije. Pokazaću vam jedan primer, pošto često govorimo o ovom konkretnom podatku koji stoji na sajtu Uprave za javni dug, gde se kaže da je javni dug Republike Srbije na dan 31. decembra 2016. godine 25 milijardi i 189 miliona, da je stanje duga države na dan 31. mart 2017. godine 24 milijarde i 900 miliona.

To je sve što stoji od podataka i očekujemo ove ažurne i nove podatke. Mi samo ovim podacima možemo da baratamo. Ali kada vidite i dodatne informacije i kada ih produbite, kaže se da ovih 25 milijardi i 189 miliona 31. decembra iznose 73,5% učešća javnog duga u BDP-u a da ove 24 milijarde i 900 miliona iznose 69,3%, ili je 69,3% učešće javnog duga u BDP-u, najjednostavnijim matematičkim operacijama možete da dođete do sledećeg

podatka – da u prvom kvartalu između 31. decembra i 31. marta je BDP po tome, kada se obračunavao relativni odnos javnog duga i BDP-a, iznosio 34 milijarde evra a da je 31. marta iznosio 36 milijardi evra. Jednostavna je operacija. Znači, 36 milijardi u odnosu na 34 milijarde. To je dve milijarde više. Opet najjednostavnijom računicom to bi značilo da je BDP porastao za skoro 5,5%, jer dve milijarde u 34 ili 35 milijardi iznosi upravo toliko, a opet imamo konkretan podatak da je BDP u prvom kvartalu rastao za 1%.

E, o tome govorim. Govorim o podacima koji zbunjuju i nas, moguće da imate taj odgovor, ali mislim da zbunjuje i javnost Srbije. Zato je važno govoriti o svim podacima na način na koji smo govorili juče, jer argument – pala je proizvodnja od 20% u EPS-u zbog toga što je bilo loše vreme u ovoj godini, apsolutno pada kao neprihvatljivo. Zbog toga što u regionu imate rast proizvodnje struje – i u Hrvatskoj, i BiH, i u Crnoj Gori i u Makedoniji, a složićemo se da vremenske prilike nisu bile tako različite da bi uticale na to i bile jedini razlog za pad proizvodnje u Srbiji od 20%.

Zbog toga želim da govorimo o verodostojnim informacijama, zbog toga želim da razgovaramo ozbiljno o svakoj temi, zbog toga želim da ne vređamo jedni druge, da izađemo sa argumentima. Zato očekujemo od vas kao predstavnika izvršne vlasti prave odgovore. Ja ih i danas očekujem i mislim da ćemo u tom smislu i u tom duhu nastaviti ovu debatu.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Reč ima ministar Vujović.

DUŠAN VUJOVIĆ: Hvala lepo.

Sviđa mi se i ton i argumentacija na današnjoj diskusiji, to je jako dobro, da razgovaramo o ciframa. Činjenica je da postoje mnoge nedoumice oko toga ko šta uzima i ko šta citira. Potpuno su tačni podaci, samo što smo mi citirali različite podatke. Znači, vi ste citirali i to ste rekli, podatke o nivou duga opšte države a mi u parlamentu citiramo podatke tzv. republičkog budžeta, pošto je to sastavni deo dokumenata o kojima parlament odlučuje. Sem toga, postoje dugovi lokalnih samouprava, postoje i drugi dugovi koji ulaze u opšti dug, dug opšte države, ali razlika nije mnogo velika – 400 miliona otprilike. Prema tome, to je ta razlika i ona se permanentno provlači. Znači, to je ono što objašnjava razliku između cifre 25.189 koju vi pominjete i 24.800, ali to je konstantna razlika, ona ne menja dinamiku.

Što se dinamike tiče, i jedna i druga cifra pokazuju smanjenje za otprilike 300 miliona, između 31. decembra i 31. marta. To smo juče rekli u raspravi, to se tačno odnosi na otplatu jednog konkretnog kredita prema *Societe Generale*, tu nema nikakve dileme. Ono što je jako važno, možemo da raspravimo detalje oko cifara ali se mi nalazimo na putanji smanjivanja duga u apsolutnim ciframa. Kada uzmemo u obzir to da se deo tog smanjenja odnosi, i kada ono negativno i kada pozitivno deluje, odnosi se na promene kursnih razlika, to je deo koji konstatujemo ali tu malo šta možemo da uradimo na kratak rok. Već je neko pomenuo da je 20% otprilike naša zaduženost u dinarima, oko

40 i nekoliko procenata u evrima, a oko 30 i nešto procenata u dolarima. Nestabilnost u odnosu evra i dolara utiče na cifru duga ali defakto ne utiče na veličinu nijedne od ove tri komponente iskazano u toj valuti.

Jako je važno da se razumemo oko toga o čemu tačno pričamo. Znači, vi ste pomenuli nekoliko stvari koje se tiču EPS-a. Jedno je kredit IBRD-a od 200 miliona koji služi za refinansiranje skupih starih obaveza EPS-a, a uslovljen je promenom kvaliteta upravljanja u EPS-u i to je predviđeno planom koji je, čini mi se, juna 2015. godine donet. Znači, nema nikakve dileme da smo doneli vrlo kvalitetan dugoročni plan unapređenja upravljačke strukture, tehničke efikasnosti i finansijskog restrukturiranja EPS-a. Kako se to sprovodi, koliko je to efikasno, koliko to odlažemo ili ne odlažemo je pitanje nekog, čini mi se, periodičnog izveštaja.

Mislim da ministar Antić može da obezbedi takav izveštaj, da imamo kompletnu argumentaciju i činjenice o tome dokle smo stigli u sprovođenju tog plana. To samo po sebi ne objašnjava sva kretanja, pošto postoje događaji kao što su bile poplave i kao što su druge stvari, kao što su odroni ili neki drugi egzogeni uticaji na tok proizvodnje. Ali i to nije toliko važno jer to je nešto sa čime se sve zemlje suočavaju i što jednostavno uzimamo u obzir. Ako želite da govorimo o tome ko je za to kriv, da li se to moglo predupređiti, to je potpuno druga diskusija.

Što se tiče poređenja cifara u BDP-u, bruto domaćem proizvodu, kada uđemo u novu godinu mi koristimo projektovanu cifru BDP-a kada počnemo da računamo u novoj godini. Znači, prošle godine smo koristili cifru BDP-a od oko 4.200 milijardi, čini mi se, koja je bila za 2016. godinu, a u ovoj godini koristimo cifru BDP-a od 4.400 milijardi koju projektujemo za ovu godinu. Obratite pažnju, to je nominalni BDP a cifre o realnom rastu mogu ali ne moraju da se sa tim poklapaju, pogotovo ne na nivou kvartala. Prema tome, kada se računa ova cifra, sistem izbaci, rutinski deli tu cifru duga u evrima pomnoženo sa kursom, podeljeno sa oko 4.390. Kako to uradite, dobićete tu cifru.

Ako vi želite, ako imate preciznije procene o tome kako se kreće BDP na nivou kvartala, mi zvanične procene nemamo, možemo da izračunamo. Ali činjenica je da, kada je dug smanjen za 300 miliona a projektuje se pozitivan i realni i nominalni rast BDP-a, onda bi trebalo pada. Koliko precizno pada, možemo da sednemo i da se dogovorimo. To je pitanje konvencije ovde. Kažem vam, mi koristimo BDP za 2017. godinu kao osnovu računice. Inače bismo za svaki mesec morali da procenjujemo. Statistika kod nas nije dovoljno precizna da publikuje te mesečne podatke. Oni mogu da nam daju interne procene, ali procene postoje tek na nivou godine.

U jednom delu gde se jako slažemo a gde nismo još ni blizu onoga što bismo trebali da imamo, to je pitanje sadržaja tih projekata, pitanje dokumenata koji iza toga stoje i pitanje onoga što se u svetu zove ocena projekata. Reći ću vam nešto o čemu će druge kolege iz Vlade da imaju drugačije mišljenje. Mi kada radimo projekte sa EBRD-om, znači Međunarodnom bankom

za obnovu i razvoj, ili sa Svetskom bankom, uvek imamo, pored dokumenta koji vama dolazi na ratifikaciju, priložen tzv. dokument o oceni projekta u kome su detaljno date sve stvari koje vi želite da znate.

Znači, obično je dato stanje sektora u kojem se daje kredit, dinamika sektora, razlog za taj kredit, kao i detaljna specifikacija troškova tog projekta uključujući deo koji se finansira iz kredita, koji se finansira iz domaćih sredstava i koji se ne finansira, recimo, pošto ih mi po pravilu oslobađamo nekih dažbina, uvoznih i ostalog, za projekte koji se međunarodno finansiraju. Naravno, jedan od elemenata su i konsultantske usluge domaće i strane.

Prema tome, vi postavljate pravilno pitanje. Mi smo želeli da to standardizujemo i kod onih projekata gde imate bilateralne kredite metodologija nije jasna i tu bismo morali mi da nametnemo a Parlament da nas podrži, da i tu izaberemo metodologiju pa da i te projekte ocenjujemo na isti način. Znači da Vlada paralelno sa dokumentom o kreditu – koji uvek postoji, to je ugovor koji vi ratifikujete, postoji i dokument o sadržini tog kredita koji će onda objasniti upravo onaj deo koji je ministar Antić objašnjavao, zašto se radi otepeljivanje, kako se to uklapa u strategiju, kako to podiže kapacitete i zadovoljava ekološke standarde i sve ostalo, uključujući elemente troškova, to radimo filterima, to radimo ovako, to radimo onako.

Sada, zašto to nemamo standardno, to je pitanje koje možemo lako da postavimo i na njega još lakše odgovorimo, to treba da tražimo, pošto ti dokumenti postoje u slučaju međunarodnih finansijskih institucija, oni se daju. U slučaju bilateralnih kredita – nekih, i ovakvih kredita koji dolaze iz grantova, oni postoje ali se rutinski ne daju. Bilo bi dobro, evo vi možete da tražite kao poslanici da se i to priloži pa ćemo dati vrlo rado, čini mi se da tu ne bi trebalo da bude.. Tu nema dileme, razumete.

Konačno, da objasnim ovu prirodu uslova finansiranja. Znači, svaka organizacija međunarodna, bilateralna i multilateralna, ima svoje uslove finansiranja i obično postoje dva nivoa objašnjenja. Jedno je kada država da garanciju, onda vam oni iz svoje dve grupe uslova finansiranja daju povoljnije. Jer, oni kažu ako država da garanciju onda ona time pokriva sve nekomercijalne rizike. Znači, samim tim vas oni klasifikuju u bolju kategoriju, daju vam nižu kamatnu stopu, to je onih 0,8%. Prema tome, da ne idemo sa državnom garancijom KfW bi mogao to da finansira i dalje, ali možda ne po toj stopi, ne mogu tačno da vam kažem kolika je stopa ali sigurno ne 0,8%.

Što se tiče *front and fee*, to je ta 0,75% koja se plaća jedanput, na početku projekta, i to defakto pokriva troškove pripreme projekta. Znači, to izračunate ovde 0,75%. To je tzv *front and fee*, to nije kamata, to se plaća jedanput a 0,25% se plaća na angažovana a neupotrebljena sredstva. Znači, on kaže – ja ću onog momenta kada vi ratifikujete staviti sa strane 45 miliona za EPS, to će biti u likvidnom obliku koji manje zarađuje nego drugi oblik – optimalni, i ta razlika od 25% njima pokriva troškove angažovanja.

To je standardna procedura kod svake banke, pa i kod naše. Ponekad se ovaj trošak izražava kao fiksna suma, trošak pripreme kredita i ocene kredita itd, od sto hiljada evra, a neko kaže to je *front and fee* 0,75% kao što je ovde slučaj, i to nije samo za Srbiju, to je za sve, to je politika kreditora koja se ponekada prilagođava zemljama. Recimo, Svetska banka ima običaj da taj *front and fee* skinе ili prepolovi za zemlje sa nižim nivoom dohotka, a za KfW dugove ne mogu tačno da vam kažem, ali to je standardno. Ovo što smo mi dobili, to je standard.

Samo još jedna napomena. Slažem se da treba da imamo iste informacije, slažem se da treba da objasnimo suštinu, ali suština je zašto obezbeđujemo ove garancije. Ove garancije su sastavni deo strategije podrške tom sektoru. Pomenuli ste 200 miliona od IBRD, koji su direktno EPS-u dati za refinansiranje a uslovljeni su unapređenjem i sprovođenjem plana restrukturiranja. Ovaj drugi kredit koji se odnosi ne samo na EPS nego i na druge naše kompanije u domenu energetike i saobraćaja, kredit od 182,6 miliona evra koji smo imali pre neki dan, taj je podrška budžetu za reforme koje se sprovode u Železnici, u EPS-u i u Srbijagasu. Ali to je potpuno drugi tip kredita.

Kreditor kaže – mi ćemo dati budžetu jeftinu podršku za sprovođenje reformi u ovim sektorima gde postoje visoki rizici da se promašaj tog sektora prevale na budžet. Setite se, godinama mi plaćamo ono što Srbijagas nije uspeo da plati, preuzimamo dug države, godinama smo imali probleme sa gubicima u Železnici, godinama Železnici dajemo... Koliko smo ove godine u budžetu dali – 17, 18, 19 milijardi da se pokriju razlike u platama i troškovi učešća u finansiranju kredita. Prema tome, to ima duboku logiku, oni nam daju 182 miliona da bismo podržali reforme koje će da zatvore ove rupe gde se budžetska sredstva često odlivaju. Znači, ovo su potpuno različiti instrumenti – ovo je investicioni kredit, onaj strukturni i pare ostaju EPS-u, a ovaj treći je podrška budžetu.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem, ministre.

Ministar Antić.

ALEKSANDAR ANTIĆ: Mogu da se složim sa ocenom da je dobro kada imamo dijalog. Dakle, slažem se da je dobro što imamo dijalog i slažem se da treba da razgovaramo i analiziramo zajednički podatke na osnovu tačnih informacija, i u duhu toga bih uvaženog kolegu Ćirića pozvao da i sa druge strane imamo tačne informacije.

Proizvodnja u EPS-u jeste pala u prvom kvartalu u odnosu na isti period prošle godine, ali ne za 20% nego za 14,5%. Ja samo pozivam da se držimo istog principa – kad tražite od nas da govorimo tačne brojke, onda i ja vas molim, pošto nemam prava da zahtevam, da i vi govorite tačne brojke, a tačne brojke su upravo to – 14,5% je pad proizvodnje električne energije i 10,1% pad u proizvodnji uglja, pričamo o prvom kvartalu 2017. godine u odnosu na prvi kvartal 2016. godine.

Pri čemu u 2016. godini, još jedanput to moram da naglasim, ostvarena je jedna od dve najveće proizvodnje električne energije u istoriji EPS-a. Rekao sam i juče, prosečna proizvodnja električne energije u EPS-u u poslednjih 15 godina je, mislim da je dovoljno dugačak vremenski period da možemo da se složimo da je prosek referentan, 33.700 GWh, a 2016. godine proizvedeno je 36.650 GWh. Možemo da vidimo da je ta 2016. godina zaista bila izuzetno dobra, sa visokom proizvodnjom. U 2017. godini prvi kvartal slabiji, apsolutno nismo zadovoljni time. Velike kritike zbog činjenice da se neki problemi nisu brže rešavali. Ali, isto tako moramo da sagledamo i sve uslove koji su do toga doveli.

Moram da napomenem, ma koliko vi sada iznosili neke podatke koji su meni nepoznati. Prvi put čujem da je u januaru bilo ko u regionu imao ozbiljnu proizvodnju električne energije jer su svi bili u dramatičnim problemima, i Crna Gora, ona pogotovo, to znam.

Tako da je apsolutno nemoguće da su imali povećanje proizvodnje, ali evo, pošto volim da budem vrlo egzaktni – u januaru 2017. godine protočne hidroelektrane koje čine većinu naše proizvodnje uz hidro sektore, jer je to Đerdap – 446 GWh ove godine, prošle godine 678 GWh. Dakle, uvaženi narodni poslanici, 34,5% je u januaru bila manja proizvodnja u hidrosektoru na protočnim, znači na Đerdapu. U celom prvom kvartalu, proizvodnja u hidrosektoru je bila oko 14% manja nego u prvom kvartalu prošle godine. Dakle, bez dileme, upravo ti meteorološki i hidrometeorološki uslovi značajno su uticali na činjenicu da u 2017. godini imamo manju proizvodnju nego u 2016. godini.

Kada je proizvodnja uglja u pitanju, postoji obrazloženje – ne kažem da je opravdanje ali postoji jedno potpuno razumno i racionalno obrazloženje sa kojim ni mi nismo u potpunosti zadovoljni, ali moramo da uzmemo u obzir te objektivne parametre. Dakle, u januaru je postojao problem sa transportom uglja između Kolubare i Obrenovca, umesto da ide 100 hiljada tona dnevno išlo je 50 hiljada tona, zbog potrebe da se svaki vagon odledi. A od kraja februara do 12. aprila imali smo smanjenu proizvodnju na polju D zbog aktiviranja klizišta, odnosno masivne nestabilnosti na etažama uglja u dužini od 2,6 km, zbog čega u tom periodu na polju D nismo ni imali ozbiljniju proizvodnju uglja.

Dakle, da u razgovoru koristimo precizne brojke, da ih razumemo u potpunosti, da ih ne izvrćemo onako kako nam odgovara – apsolutno sam za takav pristup i sa svim brojevima i podacima stojim na raspolaganju i Skupštini i javnosti.

S druge strane, želim samo da vas informišem u vezi sa onim o čemu je i kolega Vujović govorio, u toku je proces korporativizacije, proces restrukturiranja EPS – iz nekadašnjih 14 preduzeća napravljeno je jedno javno preduzeće EPS, koje ima jedno zavisno preduzeće i to je EPS kao operator distributivnog sistema.

Još uvek se to uhodava. Kada vi sistem u kojem ste decenijama imali 14 generalnih direktora a svaki od njih svoje timove sada dovedete na nivo da imate jednog generalnog direktora, izvršne direktore za proizvodnju električne energije, uglja, distributivne poslove itd., to su tektonske promene u „Elektroprivredi Srbije“, koje se polako uhodavaju, idu svojim tokom. Sada se nalazimo u fazi kada dokraja rešavamo pitanje imovine, procene vrednosti imovine i kapitala „Elektroprivrede Srbije“, što bi trebalo da dovede, nadam se do kraja ove godine, „Elektroprivredu Srbije“ u onaj status o kome ste i vi pričali, dakle – zatvoreno akcionarsko društvo sa 100% vlasničkog kapitala Republike Srbije.

PREDSEDNIK: Hvala.

(Goran Ćirić: Replika. Pominjano je ime i prezime.)

Da, ali ne u negativnom kontekstu, samo ime i prezime.

(Goran Ćirić: Zaista nema smisla. Kolegi ste dali reč a ja sam spomenut imenom i prezimenom.)

Izvinjavam se, ali zaista nema osnova za repliku.

(Goran Ćirić: Javljam se kao ovlašćeni predstavnik onda.)

Da, dobićete reč, ali kasnije. Kada dođe vaš red, dobićete reč kao ovlašćeni predlagač.

(Goran Ćirić: Objedinili ste raspravu a ja sam ovlašćeni predstavnik po petoj i šestoj tački dnevnog reda.)

Da, došli smo na listu govornika.

Reč ima narodni poslanik Milija Miletić.

(Marko Đurišić: Objedinjena je rasprava. Ima pravo da govori kao ovlašćeni predlagač.)

MILIJA MILETIĆ: Zahvaljujem se.

Uvažena predsednice, uvaženi ministri, kolege poslanici i građani Srbije, ja sam Milija Miletić i dolazim iz najlepše opštine u Srbiji, a to je opština Svrljig.

(Predsednik: Uvažite to da su i drugi poslanici jednaki kao i vi, koji ste malo glasiji. Izvolite.)

Zahvaljujem se. Ja dolazim iz najlepše opštine u Srbiji, a to je opština Svrljig, koja se nalazi pored najlepšeg grada u Srbiji, a to je grad Niš. Ovde u Skupštini Srbije predstavljam Ujedinjenu seljačku stranku, a izabran sam sa liste SNS.

Šta sam hteo kao narodni poslanik? Hteo sam da dam podršku setu ovih zakona, jer mislim da stimulišu razvoj onog dela gde ja živim, a to je jugoistočna Srbija.

Ja ću staviti akcenat na predlog ovog zakona o garanciji naše države, našeg budžeta Srbije, za dobijanje kredita od 15 miliona evra koji koristi „Elektromreža Srbije“.

Šta drugo da kažem nego da je ova pozajmica veoma korektna – niska kamata, devet godina perioda kada treba da se vraća, s tim što ulaganjem u

„Elektromrežu Srbije“ obezbeđujemo sigurnost svih građana Srbije što se tiče snabdevanja električnom energijom.

I da se podsetimo decembra 2015. godine, kada su bile velike hladnoće, kada su bile velike količine leda na visokonaponskim mrežama u mom kraju – u Knjaževcu, na jugoistoku Srbije, kada je potpuno pao napon. Tada smo, zahvaljujući dobroj organizaciji radnika EPS-a, radnika „Elektromreže“ i Vojske Srbije, uspeli da problem rešimo i zato ja sada podržavam i predlog ovog zakona i vas, ministre, zato što ćemo imati mogućnost da uložimo u „Elektromreže“, da uložimo na način da se pojača kapacitet i bolji transport struje u celoj Srbiji.

Svi znamo da je visokonaponska mreža od 110 kilovata, 220 i 440 kilovata ali u okolnim zemljama nema 440 kilovata prenosa energije, a kod nas u Srbiji ima.

Prema tome, ulaganje od 15 miliona evra u ovaj projekat, na devet godina, biće ja mislim dobro, s tim što ću potencirati da akcenat stavimo na jugoistok Srbije, na ulaganje u elektromrežu na jugoistoku Srbije zato što je tamo u prethodnom periodu bilo vrlo loše stanje. Mogu da kažem da je niskonaponska mreža u tom delu, do pre neku godinu, bila u katastrofalnom stanju. U nekim selima ali i u Svrljigu, Knjaževcu, Beloj Palanci i okolnim opštinama jugoistoka Srbije, elektromreža je bila u katastrofalnom stanju.

Jednostavno, to su mreže od 0,4 kilovolti za seoske zajednice i tamo je do pre neku godinu bila takva katastrofa da, ukoliko stane vrabac na stub, na banderu – preti opasnost da taj stub padne. Zbog toga je ED „Jugoistok“ u Nišu, tada je direktor bio Darko Bulatović, ušao u program rekonstrukcije svih trafo stanica i stubova tako da je u mom kraju počelo da se radi, da se rekonstruiše.

Mislim da ćemo deo ovih sredstava od 15 miliona evra uspeti da uložimo u jugoistočnu Srbiju, da pojačamo niskonaponsku mrežu, da pojačamo visokonaponsku mrežu i da na taj način obezbedimo bolju snabdevenost svih građana na teritoriji naše Srbije. S tim da ja uvek potenciram jugoistok Srbije zato što je u tom delu, verujte, najteže. Tamo nas ništa ne promaši – ni hladnoća, ni suša, ni vatra, ni voda i zbog toga ja u potpunosti podržavam ovaj predlog zakona i glasaću kao poslanik Ujedinjene seljačke stranke za set ovih zakona zato što mislim da ćemo da poboljšamo prenos energije – da svako domaćinstvo ima isti napon, da svako domaćinstvo ima iste mogućnosti, da u tom domaćinstvu može sutra da se ulaže, da se gradi, da se rešavaju problemi u poljoprivredi, ali bez dobre snabdevenosti električnom energijom nema mogućnosti da se radi.

Pitao sam gospodina Antića da li će biti mogućnosti da se kroz ovaj program jedan deo sredstava odvoji za jugoistok Srbije, da se tamo reši problem visokonaponske mreže. Malopre sam rekao da je 2014. na 2015. godinu veći deo tog sistema bio u kolapsu, zbog leda je bio uništen a tamo je sada dosta građeno. Da li će se nastaviti sa izgradnjom visokonaponske mreže 110-kilovatnih provodnika i da li će to biti urađeno u narednom periodu, što je vrlo bitno za nas koji živimo na jugoistoku Srbije.

Znam i siguran sam da će ova vlada nastaviti da radi za jugoistok Srbije a ja ću kao poslanik Ujedinjene seljačke stranke da glasam za sve predloge zakona.

PREDSIEDNIK: Hvala. Potrošili ste vaše vreme.

(Marko Đurišić: Poslovník.)

Polako. Sad ću vam dati reč.

Molim vas, smislite šta želite da kažete, pošto ne razumem šta znači „ovlašćeni“.

(Marko Đurišić: Poslovník.)

Uzmite Poslovník.

Ja sam vas čula. Pustite da komuniciram sa poslanícima bez kakofonije, sa svih strana da neko više „Poslovník!“ Dobro čujem. Ne vidim, ali savršeno čujem. Znači, polako.

Vi pogledajte u Poslovník, šta znači reč „ovlašćeni“, molim vas, da me ne bi kolumnisti prozivali da se edukativno obraćam vašoj poslaničkoj grupi ovde.

Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala.

Predsednice, prekršili ste član 96. Poslovníka, koji govori o učesnicima u raspravi i kaže: „U osnovnom postupku po otvaranju načelnog pretresa svake tačke dnevnog reda sednice Narodne skupštine pravo da govore po sledećem redosledu i vremenskom trajanju imaju: predlagač akta, odnosno ovlašćeni predstavnik grupe predlagača akata koji dobija reč kada je zatraži i na njega se ne odnosi ograničenje u pogledu trajanja izlaganja“.

Na vaš predlog, predsednice, odlukom većine u Skupštini a suprotno ovom poslovníku, mi smo objedinili šest tačaka dnevnog reda ove sednice. Jedna od tih šest tačaka je Predlog odluke o izmeni Odluke o izboru članova i zamenika članova Odbora Narodne skupštine Republike Srbije, koji je podnela poslanička grupa DS i ovog puta je i njihov predsednik poslaničke grupe ovlašćeni predlagač ove tačke dnevnog reda, u skladu sa Poslovníkom. Po odluci većine, na vaš predlog iako to nije po Poslovníku, mi ovde vodimo objedinjeni načelni pretres. Znači, postoji nekoliko ovlašćenih predlagača, to su predstavnici Vlade, dva ministra koja su ovde, to ste vi kao predlagač jedne tačke dnevnog reda, ali i gospodin Ćirić.

Ovo ne bi bio prvi put da se predlagači zakona u objedinjenoj raspravi javljaju, da zloupotrebe i govore i o drugim tačkama koje su u okviru objedinjenog pretresa. To je radio vaš kolega, gospodin Martinović, više puta u ovom sazivu. Svaki put ste ga puštali. Ako hoćete na isti način da se odnosite prema svim poslanícima, molim vas da kao ovlašćenom predlagaču date reč gospodinu Ćiriću, da govori kad hoće, koliko hoće, a vi sledeći put razmišljajte kako objedinjujete tačke dnevnog reda sednice Narodne skupštine. Hvala.

PREDSIEDNIK: Uopšte niste u pravu, uvaženi poslaniče. Nisam ni očekivala da budete u pravu, pošto vi vršite zloupotrebu Poslovnika kada se pozivate na prekršeni Poslovnik.

Vrlo jasno je šef poslaničke grupe, odnosno poslanik Ćirić, rekao da želi da replicira, ne u vezi članova odbora koje je sam predložio. Znači, to bi bila zloupotreba, da ustane i da govori o ovim tačkama dnevnog reda, a nije predlagač ovih tačaka.

(Marko Đurišić: Gospodin Martinović to može.)

Povreda Poslovnika neposredno mora biti učinjena.

Znači, pričate o nečemu što zaista ne može da se poredi kad je neko predlagač zakona, a kada neko traži repliku da replicira ministrima u vezi njihovog izlaganja.

Što se tiče ovlašćenog predstavnika poslaničke grupe, imaće pravo da se obrati parlamentu kada iscrpimo listu. Hvala vam.

(Marko Đurišić: Ja vas molim da se izjasnite.)

Naravno, shvatila sam da ćemo se izjasniti.

Narodni poslanik Milisav Petronijević. Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Zoran Bojanić.

Ja, inače, nisam kriva što poslanici nemaju strpljenja da sede čitav radni dan. Odu, prođu na listi i onda se vrate ovde puni nervoze i gneva sami prema sebi.

Reč ima narodni poslanik Zoran Bojanić.

(Marko Đurišić: Sidi dole.)

Nemojte vikati na mene. Vičite van ove zgrade, na nekog bližem vama.

ZORAN BOJANIĆ: Zahvaljujem, uvažena predsednice.

Gospodo ministri, koleginice i kolege, pred nama su četiri predloga zakona za koje tvrdim, a vidim i kolege poslanici iz opozicije, da su korektni, konkretni, urađeni na vreme – jer i juče i danas u diskusijama nismo videli nijednu ozbiljnu i značajnu primedbu na ova četiri predloga zakona.

Ono što smo čuli kao primedbe odnosilo se na rad „Elektroprivrede Srbije“, kao da neko zaboravlja da „Elektroprivreda Srbije“ nije počela juče da radi u blagostanju ili da smo 2012. godine nasledili uspešnu kompaniju, nego se trudimo i svo ovo vreme pokušavamo da oporavimo nešto u šta godinama nije ulagano.

Takođe, kao primedba a ne znam zarad čega, pojavila su se gospoda Grčić i moj prijatelj Zoran Babić, koji niti je tema, niti smo raspravljali uopšte o njemu. Komentarisao se izbor v.d. direktora javnih preduzeća. Tvrdim da će gospodin Babić svoj posao, kada ga već pominju, raditi konkretno, predano, savesno i kvalitetno.

Sada da se vratim na predloge zakona o izmenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita i izmenama i dopunama Zakona o Agenciji za osiguranje depozita.

Dosta toga je u jučerašnjoj diskusiji rekao kolega Goran Kovačević tako da ne treba trošiti mnogo vremena, sem ponoviti ono što i stoji u materijalu – da je to, pre svega, domaćinski odnos Vlade i Ministarstva finansija prema određenom problemu, gde pokušavamo da kada već imamo mnogo kredita i mnogo kreditnih obaveza, da sve to što stvara finansijske probleme našoj državi na jedan način predupredimo i da sredstva koja godinu, godinu i po dana opterećuju negativne kamate u određenom periodu i za određeno vreme, dozvolimo da se preko NBS ta devizna sredstva plasiraju u devizne hartije od vrednosti koje izdaje Republika Srbija.

Što se tiče druga dva predloga zakona a to su zajmovi od Nemačke razvojne banke, meni je posebno zadovoljstvo da pre svega vodimo računa o ekologiji, da vodimo računa o tome da nije za pohvalu to što smo četvrti proizvođač električne energije na bazi uglja u Evropi i da pokušavamo da predupredimo sve one negativne posledice koje takva proizvodnja električne energije uzrokuje.

Takođe, moram da pomenem da mnogi zaboravljaju ali da na nekim egzotičnim destinacijama zima verovatno nije bila duga i hladna. Ove godine grejna sezona je trajala od 1. oktobra do 1. maja, ako smo zaboravili. Zaboravili smo i onih mesec dana, i malo više, leda na Dunavu. Konkretno, u Kraljevu su ledeni dani trajali mesec i po dana. Temperature su konstantno bile mesec i po dana ispod nula stepeni.

Smatram da bi trebalo da svim tim ljudima u elektrosistemu, koji su nam omogućili da bez problema i bez zastoja funkcionišemo ove godine, zahvalimo.

Na kraju, s obzirom da ima dosta govornika, pomenuću nešto što je dobra investicija i što će nam u budućnosti doneti novac a to je ovaj panevropski, transevropski dalekovod čiji smo i mi deo, posebno onaj deo dalekovoda koji mene dotiče a to je deo između Kragujevca i Kraljeva i u Kraljevu ta trafostanica od 400 kilovata, kako ste vi rekli, gospodine ministre.

Nadam se da će taj dalekovod omogućiti da se svi naši proizvođači zelene energije, a u tom kraju ima ih mnogo i vidim mnogo budućih investicija, priključe na taj dalekovod pa da izvozimo zelenu energiju po višim cenama. Hvala.

PREDSIEDNIK: Jahja Fehratović. Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Ivan Manojlović.

IVAN MANOJLOVIĆ: Zahvaljujem.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, danas imamo na dnevnom redu četiri meni zanimljive tačke dnevnog reda, a to su dva predloga zakona o dopuni zakona i dva predloga zakona o davanju garancija.

Od gospodina Vujovića čuli smo dosta toga u vezi sa Agencijom za osiguranje depozita, o interkalarnim kamatama itd. Jedino što bih želeo da dodam, s obzirom da su moje kolege pojasnile dosta toga a i ono što je gospodin

Vujović objasnio, jeste da upravo to pokazuje domaćinski odnos države čak i u ovom delu koji bi verovatno neka druga Vlada propustila, a eto, zahvaljujući prevashodno ovako dobrim ministrima pobrinuli smo se da sredstava ipak sačuvamo i sprečimo poraz kreditnog zaduženja Republike Srbije, sve vezano za negativnu kamatu koja postoji u inostranim bankama.

Što se tiče Predloga zakona o davanju garancija kod Nemačke razvojne banke, ovde zaista samo mogu da dodam, tj. da postavim pitanje – kako je moguće da pojedini poslanici opozicije uopšte posumnjaju u način vraćanja kredita, s obzirom da Nemačka razvojna banka postoji od 1948. godine? Zar zaista misle da ova banka tek tako odobrava kredite nekome a da ne izvrši proveru mogućnosti povraćaja sredstava?

Takođe, u prilog ovoj činjenici govori i to da je, eto, EPS uzela grejs-period na pet godina, ali da su „Elektromreže Srbije“ prihvatile, tj. u neku ruku i tražile da grejs-period bude samo tri godine, dakle kraći od onoga što bi mogli da dobiju, upravo iz razloga što smatraju da ovaj kredit mogu da počnu da otplaćuju znatno ranije.

Veoma je važno da napomenemo da će javna preduzeća biti ta koja će vraćati ove kredite.

Drago mi je da smo i u toku jučerašnjeg dana a i danas imali prilike da čujemo pohvale na račun ministara, čak i od nekolicine poslanika iz opozicije, pa ovom prilikom i ja želim da pohvalim gospodina Antića i gospodina Vujovića. To pokazuje da su neopravdani i neosnovani napadi na gospodina Aleksandra Vučića koje smo čuli juče u toku dana.

Zaista je degutantno da smanjivanje emisije štetnih gasova neko pokušava da građanima Srbije predstavi da se to radi da bi neki građanin EU imao čistiji vazduh, a da pri tome zaboravlja sve one koji žive u blizini Termoelektrane „Nikola Tesla“.

Čuli smo, nažalost, i da će – ne bukvalno ali ovim rečima, pojačanje napona u mreži ubiti miša, pa će zbog miša uginuti mačka, pa će to dovesti do toga da neko izgubi kuću. Zaista nemojte to da radite, da obmanjujete građane Srbije i da u isti koš stavljate stvari koje nisu povezane.

Juče smo čuli da su neki pominjali kako je to napad jer nešto ružno mora da se kaže čak i ako je zakon dobar, zato što se ovde mnogi bave politikom. Pre bih rekao da se mnogi ovde bave, nažalost, ne politikom nego politikantstvom pa su, eto, juče iskoristili priliku, iako nikakve veze sa ovim dnevnim redom nema, da nablati gospodina Bratislava Gašića i Aleksandra Vučića. Ali neka samo tako nastave jer sve što više blate, sve je manji broj ljudi koji im daje podršku. Eto, i danas taj gospodin koji je to radio nije tu, zato što ga još jedan odbornik napušta u Trsteniku, pored većeg broja koji je do sada otišao od njega. Sve što više napada, sve manji broj stoji uz njega ali i uz ostale koji tako čine, pa i u parlamentu.

(Zoran Krasić: Tema.)

Naravno, sve je ovo u temi.

Juče smo takođe čuli prigovore na direktore javnih preduzeća, kako se zapošljavaju i zašto se sistem ne primeni na „Elektroprivredu Srbije“, a isti ti su zaboravili da su u određenom trenutku javna preduzeća napravljena da bi ti počeli da rade bez i jednog jedinog dana iskustva, kao prvo radno mesto u životu, pa postajali direktori javnih preduzeća.

Želim zaista da pozovem sve poslanike da podrže sve ove tačke današnjeg dnevnog reda, jer su domaćinske i pomažu razvoju i napretku Republike Srbije. Hvala puno.

PRESEDAVAJUĆA (Vjerica Radeta): Hvala.

Reč ima narodni poslanik Nataša St. Jovanović.

NATAŠA St. JOVANOVIĆ: Poštovana predsedavajuća, poštovani ministri, poštovane kolege narodni poslanici, danas ću da govorim o dve dopune zakona – Zakonu o osiguranju depozita i Zakonu o Agenciji za osiguranje depozita, koji su povezani i veoma važni u ovom trenutku jer govore o odgovornosti naše države i njenih institucija i prilagođavanju okolnostima na koje mi ne možemo da utičemo. Ali, zato možemo da vodimo računa o profitabilnosti u svakom segmentu.

Sistem osiguranja depozita fizičkih lica uveden je 2005. godine i Zakon o osiguranju depozita je poslednji uveden 2015. godine, 1. aprila. Novi Zakon o osiguranju depozita sada treba dopuniti zbog drugih uslova koji su nastali na međunarodnom bankarskom tržištu.

Da podsetimo, sistem osiguranja obuhvata sledeće kategorije deponenata – fizička lica, preduzetnike, mikropreduzeća, mala preduzeća i srednja pravna lica. Cilj osiguranja depozita jeste da deponentima pruži sigurnost uloga i da se doprinese opštoj stabilnosti finansijskog tržišta. U slučaju stečaja ili likvidacije banaka, Agencija za osiguranje depozita mora da omogući brzu i jednostavnu isplatu sredstava deponenata do 50 hiljada evra.

Šta se dešava sada na međunarodnom bankarskom tržištu? S jedne strane postoje velika sredstva na štednji gde vlasnici sredstava ne žele trošiti ni investirati, a potražnja za kreditima je dosta niska. Perspektive za profitabilna ulaganja prilično su nesigurne, kako za banke, tako i za poslovni sektor u evro zoni.

Depoziti kao tradicionalni izvor sredstava banaka praktično postaju visok trošak operativnog funkcionisanja banaka, te ne čudi zašto su pojedine banke u razvijenijim zemljama uvele negativnu kamatnu stopu na štednju. Štedište tako praktično plaćaju bankama naknadu za čuvanje depozita, tim više ako se oni čuvaju kod banaka koje su sa reputacijskim kapitalom koji ih, po definiciji, čini poželjnijima.

Iako negativna kamatna stopa predstavlja paradoks sa pozicije našeg današnjeg načina razmišljanja i iskustva, slična situacija postojala je i u vreme „zlatnog standarda“, kada su vlasnici zlata plaćali bankama naknadu za čuvanje.

Euribor, o kojem su govorile kolege i koji predstavlja međunarodnu bankarsku stopu i cenu po kojoj banke nude jedna drugoj pozajmicu, na međunarodnom bankarskom tržištu je izvesno vreme u negativnom saldu tako da je tromesečni euribor 0,331, šestomesečni 0,250 – što je jako nisko, čim je u minusu. To neće prouzrokovati drastično smanjenje kamatnih stopa za kredite u evrima u našoj zemlji, iako su sada krediti povoljniji – većinom se sastoje od fiksne i varijabilne kamatne stope, u skladu sa odlukom Evropske centralne banke koja je snizila euribor da bi podstakla prvenstveno razvoj evropske privrede i krediti u našoj zemlji su svakako jeftiniji.

Sve što sam do sada navela podstiče štediša da što više investiraju i time ožive ekonomsku aktivnost, a u slučaju da mere izazovu nestabilnost depozita i budući rast kamata, mogao bi izvući bankarske sisteme razvijenih zemalja iz postojeće zamke likvidnosti.

Mnoge poslovne banke u Evropi koje su uvele negativne kamatne stope prema klijentima izuzetno su retke i izolovani su primeri, i to isključivo sa poslovnim i velikim korporativnim klijentima za depozite iznad određenih visoko postavljenih vrednosti.

U Srbiji postoje pozitivne, relativno aktivne kamatne stope, kao razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa, kako u dinarskom tako i u deviznim kreditima, što omogućava bankama da posluju profitabilno, pa stoga cena izvora, u odnosu na upotrebu sredstava, ne može biti opravdanje za razmatranje uvođenja negativnih kamatnih stopa na našem tržištu. Takođe, Narodna banka je izdala saopštenje gde je analizirala sve ovo o čemu govorim, a uvećanje baze domaćih depozita je od ključnog značaja za finansijsku stabilnost u Srbiji što je, imajući u vidu karakteristike našeg finansijskog sistema, sigurno izraženije u odnosu na zemlje čije centralne banke primenjuju negativne kamatne stope. Negativne kamatne stope u međunarodnom okruženju nisu primerene i nisu opravdane u domaćim uslovima, niti mogu služiti kao smernice za ponašanje domaćih banaka.

Ovim dopunama Zakona koje sam napomenula, čl. 4. i 7, prvenstveno se vodi računa o fleksibilnosti upravljanja sredstvima, o smanjenju troškova Fonda kao i o pozitivnim stopama prihoda na hartije od vrednosti. Imajući u vidu da je zakonska obaveza da valutna struktura Fonda bude 85% u deviznim sredstvima, potpuno je logično i neophodno što naša Vlada, Ministarstvo finansija, predlažu ovakvu dopunu zakona. Narodna banka Srbije, u svoje ime i za račun Agencije, devizna sredstva fonda za osiguranje depozita ulaže uglavnom u strane hartije od vrednosti ili ih polaže kao depozit kod stranih banaka. Međutim, u ovakvim uslovima na međunarodnom bankarskom tržištu i u okolnostima značajnih promena, izuzetno – devizna sredstva Fonda za osiguranje depozita može ulagati u devizne dužničke hartije od vrednosti. One hartije od vrednosti se, u stvari, po unapred utvrđenoj kamatnoj stopi isplaćuju u određenom momentu, u tačno utvrđenim periodima dospeća tako da u suštini ne postoji rizik za one hartije od vrednosti koje izdaje Republika

Srbija ili Narodna banka Srbije. Sredstva Fonda za osiguranje depozita ulažu se prvenstveno da se održe prihodi, da se umanjí rizik i da se održava likvidnost Fonda.

Fiskalna disciplina, sa ovim bih završila, svakako će uticati na poboljšanje dužničkog rejtinga naše zemlje koji je iz godine u godinu sve bolji, a najavljenom privrednom rastu svakako pogoduju niske kamatne stope. Imamo odgovornu državu, odgovorno Ministarstvo, Narodnu banku Srbije koji donose prave i jedine moguće mere kako bi se u što većem obimu otvorile perspektive povećanja investicija i zaposlenosti. Hvala na pažnji.

PREDEDAVAJUĆA: Hvala vama.

Reč ima narodni poslanik Ljiljana Malušić.

Izvolite.

LjILJANA MALUŠIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Poštovani ministri, dame i gospodo narodni poslanici, danas ću govoriti o dva zakona, prvi je Predlog zakona o davanju garancije Republike Srbije u korist Nemačke Razvojne banke, KfW Frankfurt na Majni, po zaduženju javnog preduzeća „Elektroprivreda Srbije – Beograd“, za projekat „Modernizacija sistema za otpeljivanje Termoelektrane „Nikola Tesla A“.

Naime, Republika Srbija je garant vraćanja zajma koji iznosi 45 miliona evra. Takođe, Elektroprivreda Srbije sama ulaže 10 miliona evra. Ukupan projekat iznosi 55 miliona evra. O čemu se radi? Radi se, pre svega, o rekonstruisanju kompletnog sistema za prikupljanje, transport i odlaganje pepela i šljake. Znači, bavimo se ekologijom. Vrlo brzo će doći dan kada ćemo morati da otvorimo Poglavlje 27 a tu smo poprilično tanki što se tiče naše lepe Srbije, jer smo 2012. godine kada smo došli na vlast zatekli 3.500 smetlišta.

Građani Srbije naprave na godišnjem nivou oko 2,5 tone otpada, što je nedopustivo. Ovo je jedan od koraka, ubrzanih koraka koje moramo brzo odraditi ne bili smo se približili standardima Evropske unije. Naime, šta se dešava? Od silnih projekata koje smo dobili odradili smo 80% projekata, vezanih za otpadne vode, prečišćavanje vode, zaradili smo dobar bonitet, imamo i kredibilitet kod stranih banaka – na osnovu toga i dobijamo ove zajmove.

Treba pohvaliti Vladu i Ministarstvo energetike, rudarstva, kao i Ministarstvo finansija, zbog uslova koje smo dobili. Naime, tek za pet godina počinjemo da vraćamo dug. Vraćamo ga po izvanrednim kamatama, kamata je fiksna i iznosi 0,8%. Ovo sve govori o jako dobrom poslovnom ambijentu i o društveno korisnom ponašanju.

Drugi zakon o kome ću govoriti je Predlog zakona o davanju garancije Republike Srbije u korist Nemačke razvojne banke KfW, Frankfurt na Majni, po zaduženju Akcionarskog društva „Elektromreža Srbije – Beograd“, za projekat „Regionalni program energetske efikasnosti u prenosnom sistemu“. O čemu se ovde radi? Ovde se radi o zajmu Nemačke Razvojne banke koji iznosi 15 miliona evra, Elektromreža daje devet miliona evra i dobijamo donaciju od Evropskog fonda za zapadni Balkan od 6,5 miliona evra. Ukupna vrednost

projekta je 30 miliona evra i sigurna sam da će se zamenom elektromreže u Srbiji obezbediti da više ne bude nestanaka struje a da ćemo što se ekologije tiče doći na vrlo zavidan nivo.

Kada smo kod ekologije, otvaranje Poglavlja 27 nas vrlo brzo čeka i nadam se da tu nećemo imati nekakvih poteškoća da uđemo u Evropu. Radimo po svim standardima Evropske unije i sigurna sam da ćemo u danu za glasanje sve moje kolege, a i ja, podržati predloge ovih zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆA: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Zvonimir Đokić. Izvolite.

ZVONIMIR ĐOKIĆ: Hvala.

Poštovana predsedavajuća, poštovani ministri, članovi Ministarstva, poštovane kolegice i kolege narodni poslanici, u dosadašnjem toku rasprave čuli smo sve što je trebalo čuti, sve što je trebalo reći o predlozima zakona koje, na predlog Vlade Srbije, usvajamo na ovoj sednici.

Izražavam svoje zadovoljstvo što su vaša ministarstva a posebno vi, gospodo ministri, i ovim predlozima zakona pokazali svoj domaćinski odnos u vođenju države, kao i cela Vlada, što narod očigledno prepoznaje. Videlo se to i na izborima.

Kod prva dva predloga zakona je jasno da se radi o još jednom načinu smanjenja troškova u radu Agencije za osiguranje depozita, i sasvim su prihvatljivi posle vaših uvodnih obrazloženja, mislim da nema potrebe dalje obrazlagati.

Kod druga dva zakona radi se o garancijama koje Republika Srbija daje Nemačkoj Razvojnoj banci za zajmove EPS-u i EMS-u, a reč je u iznosu od 45 miliona evra Elektroprivredi Srbije kojim se unapređuje zaštita životne sredine u Srbiji i paketi ugovora o zajmu od 15 miliona evra, napominjem, uz donaciju u iznosu od 6,5 miliona evra za potrebe Elektromreže Srbije, za realizaciju projekta „Transbalkanski koridor“. Ovi zajmovi su veoma važni za razvoj energetskog sektora Srbije.

Kredit za EPS, čiji je rok otplate 12 godina uz početak od pet godina, za koji je Vlada Republike Srbije dala garancije, odnosi se na finansiranje i modernizaciju sistema transporta pepela u Termoelektrani „Nikola Tesla“. Taj zajam će biti iskorišćen za rekonstrukciju sistema transporta pepela u najvećoj EPS-ovoj termoelektrani a rezultat će biti bolji kvalitet vazduha, jer će se sprečiti da vetar raznosi pepeo iz TENT-a a ponekad će zaštititi i od zagađenja podzemne vode, reku Savu i zemljište.

Zajam i donacije EMS-u zaokružice drugu sekciju prve faze gradnje projekta „Transbalkanskog koridora“, koja ukupno ima četiri sekcije. Reč je o projektu koji vredi oko 30 miliona evra i on će, uz podršku Nemačke, biti povoljno finansiran zajmom koji odobrava Nemačka Razvojna banka KfW.

Dakle, reč je o projektu koji ima grant ili donaciju od 6,5 miliona evra koji obezbeđuje Evropska unija. Bez pomenutih novčanih sredstava, EMS

ne bi mogao sam da finansira „Transbalkanski koridor“, koji predstavlja projekat od ogromnog državnog, regionalnog, ali i evropskog značaja.

Taj „Transbalkanski koridor“ je, u ovom slučaju na relaciji između Kragujevca i Kraljeva, projekat od ogromnog značaja, državnog i regionalnog, odnosno evropskog značaja, a druga sekcija prve faze podrazumeva podizanje prenosne mreže centralne i zapadne Srbije na 400-kilovoltni naponski nivo. Znamo da je prenosna mreža naponskog nivoa od 220 kilovolti u tim delovima Srbije pri kraju svog životnog veka, sa prosečnom starošću od oko 50 godina, pa je svakako neophodno izvršiti modernizaciju.

Iz ovog što sam izneo očigledno je da ću prihvatiti i predložem i ostalima da prihvatimo ove predloge zakona i da ih izglasamo. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆA: Olivera Ognjanović, narodni poslanik.

OLIVERA OGNJANOVIĆ: Poštovana predsedavajuća, uvaženi ministri, dame i gospodo poslanici – pred nama je danas set predloga izuzetno važnih zakona, a govoriću o Predlogu zakona o davanju garancije Republike Srbije u korist nemačke banke KfW, Frankfurt na Majni, po zaduženju Javnog preduzeća „Elektroprivreda Srbije“ u korist ostvarenja projekta modernizacije sistema za opepeljivanje Termoelektrane „Nikola Tesla“.

Činjenica je da ulažemo velike napore kako bismo dostigli nivo i dokazali da je Srbija zemlja koja može da prati evropske standarde, zemlja u kojoj Vlada brine o kvalitetu života svojih građana.

Pomenuti predlog zakona će u velikoj meri pomoći modernizaciji i standardizaciji jedne od najvažnijih termoelektrana u Srbiji, TENT A. Ove godine smo imali primer kako usled jedne oštre zime dolazi do ogromnog povećanja potrebe za toplotnog energijom. Međutim, porastom potrošnje uglja u elektranama dolazi do povećanja količine šljake i pepela pa se sve veća pažnja posvećuje njihovom smanjenju i odlaganju, kao i mogućnostima korišćenja nastalog otpada.

Deponovanje bilo kog materijala, pa i pepela i šljake, vrši se kada je dalja upotreba toga materijala nemoguća ili kada nije dovoljno detaljno sagledana mogućnost njegove dalje primene, kao i kada se želi smanjenje uticaja tog otpada na životnu sredinu i zdravlje ljudi. U dodiru sa podzemnim vodama i okolinom mikroelementi dospevaju u prirodni vodeni sistem. Ulaskom u ciklus kretanja vode utiču na biljni i životinjski svet i čoveka.

U konkretnom slučaju opasno je to što se deponija nalazi nedaleko od reke Save, te je mogućnost dospevanja štetnih mikroelemenata u reku povećana. Pepeo je besplatan materijal koji može poslužiti kao zamena drugim materijalima, čime se čuva okolina i smanjuje eksploatacija tih materijala. Uklanjanjem, odnosno primenom moderne tehnologije koja će biti primenjena za transport i skladištenje pepela i šljake sa deponija, utiče se na očuvanje životne sredine.

Takođe, postoji i finansijska ušteda jer termoelektrane ne moraju plaćati takse na ime deponovanja otpada. Do sada već imamo primer

Termoelektrane „Nikola Tesla B“ gde je 2012. godine instaliran sistem za prikupljanje, transport i odlaganje pepela. Primenom ovog sistema nove tehnologije sprečeno je razvejavanje pepela sa 400 hektara deponija, deset puta je smanjena količina vode za transport pepela i trajno zaustavljeno zagađenje podzemnih voda.

Trenutna upotreba pepela i šljake u Srbiji je sporadična i neplanska, najviše u oblasti proizvodnje cementa. Znači, dva su momenta najznačajnija kod ovog predloga zakona – neophodnost modernizacije sistema za otpeljeljivanje termoelektrana, kako bi se borili protiv zagađenja. Modernizacijom transporta, pepela i šljake je tehnološko rešenje kojim se povećava zaštita vazduha, vode i zemljišta i dostižu evropski ekološki standardi. Kako bi rekao poznati svetski naučnik, ekolog, Gej Mekfirson – ukoliko stvarno misliš da je problematika zagađivanja manje važna od ekonomije, probaj ne disati dok brojiš novac.

Zbog toga smatram da je apsolutno neophodno raditi dalje na modernizaciji, a pre svega na zaštiti životne okoline i svih nas od opasnih materija. U potpunosti ću podržati predlog zakona koji će omogućiti modernizaciju TE „Nikola Tesla A“. Mislim da se ovde nikako ne smemo zaustaviti, jer smatram da je neophodna dalja tranzicija našeg energetskog sektora. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Marko Gavrilović.

MARKO GAVRILOVIĆ: Poštovana predsednice, poštovani ministri, dame i gospodo narodni poslanici, modernizacija sistema za otpeljeljivanje na TE „A“ ima više benefita. Jedan od benefita koji je u suštini najbitniji je zaštita ekosistema i zaštita životne sredine oko termoelektrane i za opštinu Obrenovac, a drugi je za smanjenje troškova za odlaganje pepela na TE „A“. To u suštini znači smanjenje troškova za EPS.

Vrednost celog projekta je oko 55 miliona evra; 45 miliona će se povući iz KFW nemačke banke, a ostatak će EPS finansirati iz svojih sredstava. Kredit je veoma povoljan, 0,8% na godišnjem nivou, za razliku od nekih kredita koje su prethodne vlasti uzimale i zaduživale državu od pet do osam posto na godišnjem nivou. Ovaj je odličan.

Grejs-period kredita je pet godina. To znači da će otplata krenuti od 2022. godine i tranše neće biti veće od 200 hiljada evra. Ko god je nekada radio u privredi i bavio se ozbiljno finansijama, zna da se svi veliki projekti uvek finansiraju iz dobrih kredita. Nikada se ne servisiraju iz gotovog novca, gotov novac se uvek koristi za obrtna sredstva u firmama i ko god to zna, on nikada ne bi kritikovao taj način finansiranja osnovnih sredstava i ulaganje u nove sisteme.

U suštini, da bi mogli ovde da vidimo kakav je EPS danas i kakav je EPS bio, napravićemo paralelu EPS-a od 2000. do 2012. godine i EPS od 2012. Do 2017. godine. Od 2000. do 2012. godine imamo EPS koji je kontrolisala neka druga vlast, tadašnja, čiji su predstavnici ovde prisutni. U tome periodu imamo razne afere. Jedna od afera je afera oko mašina koje su radile po

25 sati. Takođe, 75% mašina na Kolubarskim kopovima koje su tada radile po 25 sati bile su iznajmljene. Znači, nisu bile u vlasništvu EPS. Većina tih mašina je bila u vlasništvu raznih političara iz prethodne vlasti.

Takođe su velike afere bile oko krađe goriva. U te afere su bili umešani mnogi direktori i predstavnici prošle vlasti. Afera oko eksproprijacije zemljišta u koju je direktno bila uključena i DS, jer je direktor tada bio iz redova DS, na čelu kopova. Klasičan primer, kuća od Keneta procenjena na dva i po miliona evra, u trećoj zoni eksproprijacije predviđenoj tek za 30 godina, prva rata je plaćena milion i 250.000 evra.

Naravno, sve je zaustavljeno dolaskom novog direktora Grčića. Stari direktor je procesuiran i završio je u pritvoru. Istog tog direktora koji je procesuiran i završio u pritvoru je DS, kada je pravila Vladu u senci, planirala da postavi za ministra energetike. Tako da odmah možemo da vidimo kakvi bi kadrovi vodili to ministarstvo i dokle bi to ministarstvo stiglo danas, kao i država Srbija.

Druga strana, od 2012. do 2017. godine možemo da kažemo da je renesansa EPS-a – SNS dolazi na vlast, vrši se sistematizacija EPS-a u celini. U najveće preduzeće, ali sada je to sve centralni sistem – to su bili Kopovi kolubarski, dolazi Milorad Grčić koji stabilizuje proizvodnju uglja, rešava problem oko eksproprijacije, nasleđen od direktora iz DS. Taj problem je bio veoma veliki zato što jedan deo Vreoca, tj. tačnije za Vreočko groblje nije izvršena eksproprijacija i nije moglo da se otvori novo polje što je direktno ugrožavalo stabilnost energetskeg sistema.

Gospodin Grčić je rešio problem u Vreocima i novo polje je otvoreno. Veoma bitna stvar u tom periodu je spasavanje „Kolubara metala“ koju je protekla vlast pustila niz vodu, izdvojila iz sistema EPS-a a veoma je bitna firma za EPS jer je najveći mašinskoobradni centar na Balkanu i za sve mašine koje rade na kopovima, „glodare“ koji kopaju ugalj, „Kolubara metal“ vrši remont i pravi delove.

Tri i po hiljade radnika je moglo da ostane bez posla. Intervencijom premijera Aleksandra Vučića i direktora Grčića je firma spasena, ubačena je u sistem EPS-a i to se kasnije pokazalo kao veoma dobar potez.

Jedna od velikih stavki u uštedi je napravljena kada je smanjena krađa goriva u Kolubari. Poplava 2014. godine je zbog sačuvanog „Kolubara metala“ imala manji negativan uticaj nego što je mogla da ima. Sačuvani „Kolubara metal“ je tada remontovao „glodare“ koji su bili poplavljeni. Pošto su strani stručnjaci procenjivali oporavak kopova od poplave, procena je bila da će trajati jedno tri godine... da podsetim sve vas ovde, u kopove se izlila reka Kolubara i ušlo je 320 miliona kubika vode a za šest meseci je sva voda ispumpana. Mašine su popravljene, elektroenergetski sistem je ostao stabilan i nije narušena proizvodnja struje u Republici Srbiji.

Takođe, moramo da naglasimo, od 2000. do 2012. godine nijedan premijer nikada nije došao na kopove, niti posetio bilo koji proizvodni sistem

EPS-a. Aleksandar Vučić je sa sindikalcima kopove posetio pet puta, čak je jedna sednica Vlade održana na kopovima. Tako da odmah možemo da vidimo brigu ove vlasti i premijera za elektroenergetski sistem i uopšte, za državu.

U periodu od 2012. do 2014. godine je otvoren novi kop Radljevo, za to opet možemo da zahvalimo angažovanju premijera, angažovanju tadašnjeg predsednika Opštine Darka Glišića i Milorada Grčića. Znači, novi kop Radljevo će u budućnosti obezbediti stabilno snabdevanje TE „A“ i „B“ ugljem i održavanje stabilnosti elektro-energetskog sistema.

U suštini, možemo da kažemo da je do 17. maja ove godine iskopano 10 miliona tona uglja. Imamo preko 600 hiljada tona uglja na deponijama elektrane „A“ i „B“, sa konstantnim punjenjem deponija.

Prošle godine EPS je imao projektovan gubitak a u suštini je godinu završio sa sto miliona dobitka. Na račun EPS-a imate 500 miliona evra, a prethodne vlasti su uzimale kredite da ljudima isplate plate. Možemo da kažemo i to da je ove zime održana elektroenergetska stabilnost sistema i bio je manji ispad sistema u Srbiji nego u Nemačkoj. Možemo da kažemo i da mi struju više ne uvozimo nego struju izvozimo, i trgovinom strujom je EPS zaradio skoro 70 miliona evra u prošloj i ovoj godini.

Moram da pohvalim i ministra Antića zbog saznanja da ministar Antić svake nedelje – kada ne bi trebalo da radi, kada bi trebalo da ima slobodan dan, posećuje sa direktorom EPS-a postrojenja u EPS-u. Prošle nedelje je posetio drobilanu i utovarnu stanicu na Tamnavi, a posle toga je bio na elektrani A.

Sušтина je – politika SNS na čelu sa Aleksandrom Vučićem je politika dobitka. Ta politika, primenom na sve sektore – na sektore EPS-a, sektore Telekoma, u sektoru građevinarstva grade se nove fabrike, dobijamo nova radna mesta, novi autoputevi, obnavljaju se bolnice, grade se obdaništa, to je politika domaćinskog vođenja države i tu politiku je narod prepoznao i u prvom krugu je dao podršku od 56%. Hvala.

PREDSIEDNIK: Narodni poslanik Srđan Nogo.

Da li je tu? (Ne.)

Enis Imamović? Nećete reč.

Ivan Bauer. Ali samo momenat, da čujemo povredu Poslovnika, a vi se pripremite.

Izvolite.

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Uvažena predsedavajuća, reklamiram član 106 – govornik može da govori samo o tački dnevnog reda, a ne da napada gospodina Petra Škundrića, ministra od 2008. do 2012. godine, kako ništa nije radio u energetsom resoru. Tako da, evo, pošto socijalisti ćute, ja da odbranim njihovog ministra kojeg je prethodni govornik napadao i nije se držao teme dnevnog reda. To bi bilo kao kada bih ja sada pitao ministra Vujovića odakle 400.000 evra... (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDNIK: Vi ste isključeni, poslanice, zato što zloupotrebljavate instituciju povrede Poslovnika. Pošto ionako nema nikoga od vaših u sali, neću vam oduzeti dve minute.

(Narodni poslanik Radoslav Milojević dobacuje s mesta.)

Nemojte vikati, nije lepo.

(Radoslav Milojević: To bi bilo kao kada bi...)

Jeste, to bi bilo kao kad bi svi sad ustali i vikali na predsedavajućeg.

Potpredsednica mi je rekla da govornik uopšte nije izašao iz teme, a Petar Škundić, ne brinite ništa za njega, braniće se on sam. Nije tražila SPS da im vi budete advokat, imaju oni svog advokata u prvom redu.

(Radoslav Milojević: A napad na DS?)

Reč ima Ivan Bauer.

Izvolite.

IVAN BAUER: Zahvaljujem, predsednice.

Poštovani ministri sa saradnicima, uvažene koleginice i kolege narodni poslanici, građani Republike Srbije, poslanička grupa Socijaldemokratske partije Srbije podržaće sva četiri predložena zakona o kojima raspravljamo juče i danas.

U ovom delu rasprave osvrnuću se na ova dva zakona koja, da tako kažem, brani ministri Vujović. Radi se o dopunama Zakona o Agenciji za osiguranje depozita i dopunama Zakona o osiguranju depozita. Kao što smo se juče saglasili, ministre, radi se o temi koja je ipak kompleksnija nego što na prvi pogled izgleda, jer menjaju se samo dva člana u ova dva zakona, odnosno dodaje se po jedan stav u ova dva člana. Reklo bi se da se radi o jednoj takoreći „kozmetičkoj“ izmeni. Pod znacima navoda, da me neko ne shvati pogrešno.

Međutim, kao što rekoh, problematika je daleko kompleksnija i, da bismo je razumeli, moramo da se vratimo nekoliko godina unazad i onda da malo istorijski sagledamo čitavu situaciju i da vidimo zbog čega je bilo jako važno napraviti ove dve dopune zakona u ovom trenutku.

Predmet ova dva zakona jeste omogućavanje veće diversifikacije sredstava koja se nalaze u portfelju Fonda za osiguranje depozita. Fond za osiguranje depozita nije pravno lice, on svoje funkcionisanje ostvaruje u okviru Agencije za osiguranje depozita koja u njegovo ime i za njegov račun obavlja poslove, a jedan deo tih poslova obavlja i NBS u skladu sa svojim smernicama.

Kažem, treba se podsetiti nekih događanja iz prošlosti da bismo potpuno razumeli zbog čega je važno napraviti ove izmene, odnosno dopune o kojima danas govorimo. Pre samo nekoliko godina Fond za osiguranje depozita je bio u potpunosti ispražnjen zbog poznatih dešavanja u Agrobanci, Univerzal banci i drugim bankama koje su dovedene na rub propasti. Tada je država bila prinuđena da uzme kredit od Svetske banke da bi, da tako kažem, napunila ovaj fond, odnosno da bi štednju učinila sigurnom, jer Fond za osiguranje depozita upravo i ima tu ulogu da čini štednju sigurnom, odnosno da vrati poverenje

štediša u naš bankarski sistem, na čemu radimo već godinama i u čemu smo, čini mi se, napravili dosta dobar rezultat.

Osim ovog kredita koji je uzet od Svetske banke, imamo jedan kredit u rezervi, kao što ste vi juče rekli, od IBRD, koji će biti povučen u slučaju da postoji nekakva potreba za dodatnim sredstvima. To je odgovor na ono pitanje koje se juče postavljalo – šta ukoliko mi sada jedan deo deviznih sredstava koje imamo investiramo u neke dugoročne hartije od vrednosti, odnosno devizne dužničke hartije od vrednosti Republike Srbije? Pa čak i da dođe do događaja koji su, rekao bih, gotovo nemogući, da moraju da se povuku sredstva iz Fonda za osiguranje depozita – to će reći da neke banke propadnu, mi tada možemo da povučemo ovaj kredit rezervni koji imamo i da taj problem rešimo i na taj način, jer naravno preko noći je nemoguće prodati hartije od vrednosti.

Dakle, država je uzela ove kredite, a nakon toga je, naravno, Fond ostvarivao prilive sredstava po osnovu redovne premije osiguranja depozita koju banke, u skladu sa zakonom i ostalim aktima, uplaćuju kvartalno i prema dostupnim izveštajima one te svoje obaveze izvršavaju redovno. Na taj način smo u proteklih nekoliko godina ovaj nivo sredstava povećali ukupno na oko 310 miliona evra. Dakle, govorim i o sredstvima denominovanim u stranoj valuti i denominovanim u domaćoj valuti. Od toga oko 85%, odnosno oko 260 miliona evra su sredstva denominovana u stranoj valuti, a ostatak od oko 15% je denominovano u domaćoj valuti, a to je negde oko sedam milijardi dinara.

Već iz ovoga je jasno da je ključ pozitivnog funkcionisanja Fonda za osiguranje depozita u stvari plasman tih sredstava koja su denominovana u stranoj valuti. Zbog toga se suočavamo sa problemom u poslednjih godinu i nešto više, jer od prvog kvartala 2016. godine kamatne stope na depozite u stranim bankama, a govorim o stranim bankama koje se kvalifikuju na osnovu vrlo strogih pravila koja NBS ima za upravljanje deviznim rezervama, se kvalifikuju da se u njih ta sredstva ulože. Tu se radi uglavnom o velikim bankama, kako ste juče rekli, i to velikim bankama koje imaju tzv. „tripl rejting“, odnosno „AA rejting“. Dakle, te banke negde od kraja prvog kvartala obračunavaju negativnu kamatnu stopu na depozite, a već od aprila 2015. godine ta kamatna stopa je bila 0%.

Dakle, mi u poslednjih godinu i nešto dana ta sredstva ulažemo po negativnoj kamatnoj stopi, odnosno ostvarujemo gubitak po osnovu tih ulaganja, odnosno deponovanja tih sredstava u strane banke. Recimo, radi ilustracije, u prvom kvartalu 2017. godine ta stopa je iznosila -0,7%. Radi se o ne baš zanemarljivom gubitku koji mi ostvarujemo po ovom osnovu. Istovremeno, hartije od vrednosti koje ispunjavaju uslove Narodne banke, govorim o stranim hartijama od vrednosti, koje ispunjavaju kriterijume Narodne banke za investiranje, odnosno ulaganje sredstava u njih, takođe imaju negativne prinose.

Za razliku od kamatnih stopa stranih banaka na deponovanje sredstava i hartija od vrednosti stranih – u koje možemo da ulažemo sredstva, a govorimo naravno o najkvalitetnijim i najreferentnijim finansijskim institucijama

u svetu i finansijskim instrumentima – naše kamatne stope, odnosno kamatne stope u Srbiji na devizne dužničke hartije od vrednosti su pozitivne. Kao primer ću navesti samo nekoliko poslednjih aukcija koje su održane u Republici Srbiji, kada je reč o deviznim dužničkim hartijama od vrednosti.

Recimo, 20. marta 2017. godine održana je aukcija pedeset tronedeljnih deviznih zapisa Republike Srbije i ostvarena je kamatna stopa od 0,74%. U februaru je bila aukcija dvogodišnjih zapisa na kojoj je kamatna stopa bila 1,05%. Negde u drugoj polovini aprila je bila aukcija zapisa trogodišnjeg gde je kamatna stopa bila 1,89%. Čini mi se da je na petogodišnje zapise poslednji put bila 2,85%, ispravićete me ako sam pogrešio u ovoj poslednjoj decimali, a na desetogodišnje zapise 4%. Dakle, imamo na sve zapise pozitivne kamatne stope.

Umesto ostvarivanja gubitaka na osnovu deponovanja naših sredstava u strane banke ili ulaganje u strane hartije od vrednosti, mi promenom ova dva zakona omogućavamo da po ovom osnovu ostvarujemo dobitak. Važno je reći, ono što je ministar juče spomenuo a ja bih da potvrdim, zakon daje mogućnost da ova devizna sredstva investiramo u domaće hartije od vrednosti, naravno, denominovane u stranoj valuti a ne obavezu. Dakle, niko nije u obavezi da ta sredstva investira u domaće hartije od vrednosti, već ta mogućnost postoji, naravno, u skladu sa procenama koje bude obavila Agencija za osiguranje depozita, Narodna banka Srbije, ta sredstva će se na odgovarajući način plasirati.

Ne treba da naglašavam da su devizne hartije od vrednosti koje emituje Republika Srbija i Narodna banka Srbije nerizične. Mi ovde govorimo uglavnom o hartijama od vrednosti Republike Srbije zato što Narodna banka Srbije u 2016. i 2017. godini nije emitovala devizne hartije od vrednosti, prema tome u ovom trenutku postoji mogućnost ulaganja isključivo u hartije od vrednosti Republike Srbije.

Da bi građanima bila potpuno jasna ova matematika, daću samo primer koliki je gubitak ostvaren u 2016. godini po osnovu ulaganja sredstava u strane banke, odnosno ukoliko je nešto bilo ulagano u hartije od vrednosti. Ostvareni rashod po osnovu investiranja ovih sredstava u inostranstvo, odnosno po osnovu inoplasmana, u 2016. godini je bio 572.000 evra. Dakle, mi se ovde suočavamo sa jednom paradoksalnom situacijom, što je već reklo više kolega.

Mi govorimo o Fondu za osiguranje depozita. Logično je da taj fond svoja sredstva uvećava. On ih, doduše, uvećava zahvaljujući prilivu od banaka, ali ih smanjuje po osnovu negativnih kamatnih stopa i po osnovu kamatne stope koje plaćamo na ova sredstva koja smo povukli od Svetske banke – i to je paradoks. Nije, naravno, finansijski neodrživa situacija ali jeste logički neodrživa situacija da mi ostvarujemo minuse u Fondu za osiguranje depozita, da on posluje negativno, što se dogodilo u 2016. godini.

Dakle, ukoliko ne bismo doneli ovaj zakon ili ga ne budemo izglasali sledeće nedelje, u 2017. godini ćemo ostvariti propuštenu dobit od 2.000.000 evra. To vraća, u suštini, na izvestan način svaki građanin Republike

kroz budžet iz koga se ta sredstva moraju nadoknaditi. Ta propuštena dobit znači ono što bismo ostvarili plasmanom ovih sredstava u domaće hartije od vrednosti minus gubitak sa negativnim predznakom, naravno, koji bismo ostvarili time što ta sredstva plasiramo u strane hartije od vrednosti, odnosno u strane banke.

Da bismo u potpunosti opravdali oročeno trajanje ovog zakona, moramo da znamo, a to su procene stručnjaka, da će se kamatne stope u EU, odnosno u evrozoni da budem potpuno precizan, oporaviti tek negde u 2018. godini, a da će tek u 2019. godini biti moguće ostvarivati pozitivne prinose na plasman sredstava van naše granice. Dakle, ovo što smo mi uradili – ova izmena koju smo napravili a u kojoj se jasno kaže da se ova sredstva mogu ulagati u domaće hartije od vrednosti dokle god se ispunjava uslov da su u inostranstvu kamatne stope negativne – sasvim je opravdano jer ćemo barem naredne dve godine ostvarivati dobit umesto da imamo propuštenu dobit ili gubitak, kako god želite.

Fond za osiguranje depozita, naravno, nije profitabilna organizacija ali to ne znači da on treba da posluje sa gubitkom ili da ima propuštene dobitke, naprotiv, on treba da ostvaruje pozitivno poslovanje. Takvim pozitivnim poslovanjem u stanju smo da sačuvamo supstancu Fonda i da time štednju učinimo sigurnijom. Obratite pažnju, ovde se ne radi samo o štednji građana, koja je naravno vrlo važna, nego se radi o štednji preduzetnika – mikro, malih i srednjih preduzeća koja su pokretač svake ekonomije.

Dakle, mi na ovaj način šaljemo poruku o stabilnosti finansijskog sistema, o sigurnosti štednje i time, naravno, pospešujemo da ta štednja raste, što je vrlo važno za bilo kakav investicioni ciklus u budućnosti. Naravno, promenom ova dva zakona se ostvaruju i pozitivni efekti za budžet, to nije sporno, ali to nije bila primarna intencija menjanja ova dva zakona, nego naprotiv, briga o štednji, odnosno o štedišama.

Na kraju da zaključim, pa ću nastaviti u vremenu ovlašćenog predstavnika poslaničke grupe, da ukoliko ova dva zakona ne promenimo, mislim da bi to bilo krajnje neodgovorno ponašanje sa naše strane. Zahvaljujem.

PREDSIEDNIK: Reč ima Aleksandar Stevanović. Nije tu.

Reč ima Srbislav Filipović.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Hvala, uvažena predsedavajuća.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministri, želim da pohvalim one predloge koje danas imamo na dnevnom redu, da kažem da ću podržati sve tačke dnevnog reda u danu za glasanje. Ono što hoću da istaknem to je da ova Vlada i ministar finansija rade apsolutno dobre stvari za našu državu. To su i građani potvrdili na prethodnim izborima.

Ono o čemu govorimo danas jeste i ovaj zajam od 15 miliona u svrhu ostvarivanja projekta modernizacije energetske mreže u Srbiji. To su jako važne stvari za sve naše građane, životne stvari, nešto što čini svakodnevicu svakog čoveka u Srbiji.

Juče sam imao priliku da razgovaram sa dvadesetak građana koji su došli da razgovaramo i svi su pratili sednicu koju smo juče imali u Skupštini Srbije. Ljudi se prosto čude da neko sebi da za pravo da kritikuje zaduživanje o kojem smo juče raspravljali, a čuli smo i da je dug loš drug. Tačno, ali onda kada uzimate zelenaške kamate, onda kada su kamate osam i više procenata, onda kada ostavite ljude na ulici bez posla, onda kada EPS, recimo, 2010. godine podigne za više od 20% cenu električne energije a ostvari gubitak od preko 20 milijardi dinara. E, to je ono što je primer kako više u Srbiji ne sme da se vodi nijedno javno preduzeće.

Nekada su sva javna preduzeća bila apsolutni gubitaši. Danas EPS ostvaruje profit i zarađuje. Kako neki vide budućnost javnih preduzeća možemo da vidimo po tome kako su ih vodili. Gde je Srbija bila do 2012. godine i gde je danas, 2017. godine? Vrlo su jasne činjenice koje o tome govore. U Srbiji se do 2012. godine, istina je, radilo i gradilo ali samo na placevima tajkuna, političara i miljenika onih koji su bili uz tadašnji režim. Tada nije bilo kranova, nije bilo rada, nije bilo investitora, nije bilo ničega u ovoj zemlji – samo haosa i pljačke.

Kako je bilo, najbolje se zna u Smederevskoj Palanci. Zna se ko ima vile, zna se ko ima skupe automobile, zna se ko ima satove od više desetina hiljada evra, sve se to zna. Ali ono što je važno, mi ćemo da nastavimo da radimo, da razvijamo i naš energetska sistem, energetska mrežu da unapređujemo, da modernizujemo, da građanima olakšavamo svakodnevni život, da im poboljšavamo uslove života, da se ljudi zapošljavaju, da privlačimo nove investicije.

Rast je do 2012. godine, opet se vraćam na taj period, bio konstantan, ali samo na deviznim računima onih koji su tada vodili Srbiju. Gde je Srbija došla u to, kako oni kažu, zlatno doba demokratije, ja to volim da kažem, za vreme tih vlastodržaca. Imali smo nezaposlenost od 25%. To su stručnjaci koji su tada vodili Srbiju, koji se danas na to smeju jer njih čini srećnim kada je u Srbiji nezaposlenost velika, njihovi partnerski kadrovi su tada stoprocentno bili zaposleni. Korupcija i kriminal su bujali u Srbiji. Srbiju su vodili tajkuni, a danas tajkuni odgovaraju pred domaćim pravosuđem. EPS je apsolutno dotakao dno u vreme vlasti prethodnog režima. Srbija je bila na korak od bankrota. Nikada u svojoj istoriji Srbija nije tako loše ekonomski stajala.

Danas je u Srbiji nezaposlenost smanjena sa 25% na 13%. Danas se više ne zadužujemo sa kamatama od 8% a to govore i ovi najnoviji krediti koje uzimamo za razvoj Elektromreže Srbije i za „Nikolu Teslu“, sa 0,8% kamate. Danas se Srbija apsolutno gradi, radi, ide napred, rade njeni građani, ne rade tajkuni. To je ono što je bitno. Otvaraju se fabrike, preko 55 fabrika za četiri godine je otvoreno u Republici Srbiji. Koliko je otvoreno ranije?

Priča neko ovde, puna im usta Evrope, pa koliko poglavlja su ti neki otvorili i zatvorili. Nula, apsolutna nula u poglavljima, a minus na računima građana Srbije, minus u kasi Srbije do 2012. godine. Danas smo u plusu, idemo

snažno napred, građani to podržavaju, puna podrška i ministru Vujoviću i ministru Antiću i premijeru Aleksandru Vučiću u onom poslu koji rade za Srbiju.

(Radoslav Milojević: Molim vas, replika.)

PREDSEDNIK: Vi ste u ovoj diskusiji ko?

(Radoslav Milojević: Pa da li ste čuli sve ovo?)

Sat, kuća? Ne.

Reč ima Zoran Radojević.

(Radoslav Milojević: Onda po Poslovníku.)

Zoran Radojević, znači, nije tu.

Da li je tu Vladimir Đurić?

Izvolite.

Molim vas, nema nagađanja.

VLADIMIR ĐURIĆ: Poslanička grupa Dosta je bilo pozdravlja investicije u EPS, smatramo da su one potrebne, smatramo da su preko potrebne. Videli smo to pre neki dan u Kolubari, 15. maja je bila velika šteta na bageru, imamo tu i fotografije i nadam se da tu niko neće biti povređen.

Dakle, još pre pet godina smo znali da je misija Kolubare da redovno snabdeva termoelektrane ugljem, da na našem najvećem polju nema više uglja i da nam trebaju novi kopovi. Za to najpre moramo obezbediti sredstva, pa postati vlasnici zemljišta, pa rešiti infrastrukturu, obezbediti opremu za nove kopove, moramo izmestiti deo Ibarske magistrale, rešiti tok reke Peštan...

Da je potrebno u Kolubaru investirati 140 do 150 miliona evra godišnje i da je ciklus otvaranja novog kopa i na zapadu oko 20 godina, to nije isto što i otvaranje semafora, nadstrešnice za bicikle ili ograde bašte Doma vojske u Novom Sadu.

Danas, pet godina kasnije, deluje da nismo mnogo odmakli od toga – za razliku što Kolubara deluje da više nije sposobna jednako da sama investira iz sopstvenih izvora. Nisu nam otvorena polja Vreoci, Veliki Crljeni, a na poljima B i D nije uklonjena jalovina. Misija Kolubare da proizvede 28 do 30 miliona tona godišnje uglja je, kako sada deluje, ugrožena.

Razumeli smo ministra da su polja E, G i Radiljevo u pripremi i da je potrebno 250 miliona evra investicije koju EPS navodno obezbeđuje iz tekućeg poslovanja, ali to se kosi sa izjavom premijera koju je dao za 1. maj, da će taj novac Vlada investirati. Mislim, Vlada nema taj novac, to je novac građana i privrede koji uplaćuju u budžet, pa bi trebalo biti oprezan, precizan i iskren u izjavama. Ne bismo želeli da kroz pet godina neka druga vlada, neki drugi premijer i ministar opet lagodno najavljuju da samo treba izmestiti jednu reku, par sela, dalekovode, deo Ibarske magistrale, kao da su to nadstrešnice za bicikle.

Dakle, investicije jesu potrebne i pozdravljamo ih, ali je sporno finansiranje kredita uz državne garancije. Bolje je nego da je iz budžeta, ali je lošije nego da je iz sopstvenih izvora. Mi nemamo sporazum. Ne znamo šta je tačno u tim projektima predviđeno. Po članu 61. Zakona o javnim preduzećima,

javno preduzeće kome trebaju garancije dužno je da za njih Vladi predstavi poseban program sa namerom i dinamikom korišćenja tih sredstava.

Lepo bi bilo da te informacije budu javno dostupne, jer je to garancija javnim novcem i zato je javni interes da se to zna. Ovako, ostaje da verujemo da se garancija daje za najsavremenije tehnologije koje će doprineti očuvanju životne sredine i da će projekat biti uspešno realizovan. Sve na reč, a zapravo iz medija saznajemo neke sasvim druge stvari – da kasnimo sa novim kopovima, da proizvodnja u EPS-u od početka godine pada zbog manjka uglja i to u januaru 277, u februaru 457, u martu 827 miliona kilovat-sati i frapantnih 22,9% manje struje. O tome je bilo reči i juče.

Ovo ne može biti posledica istorijski hladnog januara, jer pad je zapravo počeo još u decembru. Takođe, saznajemo da je to napravilo štetu u vidu neostvarene dobiti koja se može izmeriti, nekih 300 miliona evra da je ta struja proizvedena pa izvezena ili 370 miliona evra, da je ta struja napravljena i prodana domaćinstvima sa jednotarifnim brojlama.

Takođe, iz medija saznajemo da u EPS-u imamo i po jednu aferu kvartalno. Tender oko ispumpavanja vode iz Kolubare, dodavanje decimala na cenu struje, uvećani decembarski računi koji su posle peglani, a sam bog zna kako jer je očigledno bilo da je dan za očitavanje promašen, pa ne znam kako je izvedeno konačno stanje koliko je EPS građanima uzeo više.

Uprkos tome mi treba da verujemo na reč bez uvida u konkretne sporazume da će ove garancije ostati van funkcije i da ti krediti neće biti vraćani javnim novcem. EPS je potencijalno veliki problem jer je prošle godine ovom budžetu doprineo sa 87,4 milijarde dinara, znači, svaki dvanaesti dinar. Sve što ne proizvede moraće da uveze i to će stvoriti pritisak na kurs dinara. Zašto teramo EPS da 50% dobiti uplaćuje u budžet, što je u 2015. i 2016. godini bilo preko 12 milijardi dinara, ako će ga, kako premijer i predsednik kaže, Vlada finansirati? Dakle, daje novac u budžet pa onda iz budžeta uzima nazad – 250 miliona evra investicija je premijer rekao da će Vlada investirati.

Konačno, hajde da vidimo alternativne izvore novca za EPS. Dužnici, samo RTB Bor grupa duguje 67 miliona evra za struju, 10. marta 2017. godine. Ovo su podaci sa sajta EPS. Projekat za koji dajemo garanciju – 45, RTB duguje 67, poređenja radi. To je rezultat politike, odnosno izostanka političke volje da se u javni sektor uvede red. To je rezultat negovanja jednog lokalnog šerifa u RTB Boru, koji stranačke plakate lepi po privatnoj imovini pa kada se vlasnik te privatne imovine usprotivi, on kaže – vidi kako si ružna, gađaću te telefonom, jer mu je dozvoljeno da ne mora da se ustručava ni pred televizijskim kamerama. On drži Bor vladajućoj većini i isporučuje ga od izbora do izbora i zato mu se sve to toleriše, da nakon investicionog ciklusa RTB Bor ode u stečaj, odnosno u pokušaju da se od stečaja spase.

Isto tako moram da pitam šta je teže – naplatiti struju RTB Boru ili srušiti nelegalnu gradnju u Novom Pazaru? Pored toga, Železara Smederevo – 38 miliona evra duga. Ta uspešno prodana železara sa dugom koji je ostao na leđima

poreskih obveznika Srbije. Železnice, 21 milion evra, sa 67 RTB Bora to je ukupno 126 miliona evra od ova tri dužnika EPS-u na dan 10. mart 2017. godine.

Pored toga, performanse EPS-a... Imamo ovde na dijagramu prikazano, rast ukupnih prihoda nasuprot rastu dugoročnih rezervisanih i obaveza, EPS-a i EMS-a. Dakle, kod obe kompanije postoji trend da obaveze rastu mnogo brže od prihoda. Vidi se ovo divergiranje, dakle ovo je rast obaveza, a ovo je rast prihoda koji je mnogo blaži.

U suštini EPS je problem koji može puno da nas košta ako se nastavi partijsko kadriranje, ako se nastavi forsiranje proizvodnje ceđenjem presušenih kopova i raubovanje već dotrajale opreme i insistiranje na profitabilnosti i punjenju budžeta, kako bismo se hvalili smanjenim budžetskim deficitom umesto da u EPS investiramo i da otvaramo nove kopove. Dakle, to je pitanje politike vođenja EPS. Inače, što se samih investicija tiče one su naravno preko potrebne i nisu sporne. Uslovi koji su navedeni u obrazloženju predloženih zakona, kamatne stope i sve ostalo, to je naravno u redu. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar Antić.

ALEKSANDAR ANTIĆ: Uvaženi narodni poslanici, dame i gospodo, želeo bih naravno da se zahvalim poslanicima: Bojaniću, Manojloviću, gospođi Nataši St. Jovanović, ako sam dobro razumeo, Ljiljani Malušić, Zvonimiru Đokiću, Marku Gavriloviću, gospodinu Baueru, Filipoviću na podršci ovim zakonskim rešenjima i činjenici da su, pre svega, podržali značaj ovih investicija vezano za energetske sektor.

Želim da komentarišem neke od navoda kolege Đurića, koji je pokazao visok stepen znanja o problemima sa kojima se suočavamo u Kolubari, ali bih, pre nego što to komentarišem, morao da iznesem neka svoja neslaganja.

Dakle, 22% je smanjenje u martu, ne u celom kvartalu. U celom kvartalu je smanjenje 14% u odnosu na jednu od najvećih proizvodnji koju smo imali u 2016. godini. Kada bismo to posmatrali u odnosu na neke ranije godine, to bi bila čak i veća proizvodnja u odnosu na mnoge godine od 2001. godine. Ponavljam ono što sam juče rekao – za nešto više od godinu dana, jer moramo imati neke vremenske intervale, ne možemo zaključke izvlačiti iz jednog meseca, jednog dana. Znači, u poslednjih godinu i nešto više dana je EPS na trgovini strujom, znači uvoz-izvoz, zaradila 30 miliona evra.

Vi ste u pravu da smo u prva tri meseca, zato što nismo imali planiranu proizvodnju imali određeni uvoz. Mi taj uvoz nismo krili, to je uvoz za 47 miliona evra ali, uvaženi poslanice, kada uvezemo struju za 47 miliona evra ne može da vredi 300 miliona ako bi je izvezli, tako da samo vodimo u potpunosti računa o podacima. Znači, ta neproizvedena količina energije koja nam je bila potrebna koštala bi nekih 40-ak miliona evra, odnosno vredela bi 40-ak miliona evra. Ne bi mogla da vredi 300 miliona ni kada bi je prodali građanima sa jednotarifnim brojilom. Ona bi mogla da vredi 300 kada bi je prodali potrošačima u Danskoj ili Nemačkoj. Ali ne u Srbiji. To je jedna stvar.

Druga stvar, RTB – hoću da komentarišem ovih nekoliko poverilaca. Pre svega želim da istaknem da smo uveli ozbiljan red u naplati. Podigli smo naplatu na više od 95% procenata. U trenutku kada sam ja došao za ministra, naplata je bila katastrofalna pre svega od privrede, pre svega od preduzeća u restrukturiranju – bila je simbolična. Danas je i ta naplata vrlo ozbiljna.

Mi u ovom trenutku možda imamo jedan, dva problema, pri čemu nijedan od ovih koji ste vi nabrojali – tu je, pre svega, problem Resavica koja ne plaća struju i kojoj se dug povećava. Ako ste gledali pažljivo, svakog meseca na sajtu EPS-a i na sajtu Srbijagasa objavljujemo stanje dugovanja 20 najvećih dužnika i vidi se da većina ima smanjenje svog duga od početka godine. RTB i ostali najveći dužnici, uključujući i Železnice Srbije. Tako da je to ta naša politika. Znači, plaćajte jer su to dugogodišnji stari dugovi. Plaćajte tekuću obavezu i smanjujte stari dug – od 20 najvećih dužnika većina upravo tako funkcioniše.

RTB Bor je u UPPR i po Unapred pripremljenom planu reorganizacije ima sve obaveze za električnu energiju, ima tekuće fakture, i jedno i drugo redovno izmiruje. Možete videti iz tabele 2017. godine da je RTB smanjio dugovanje u odnosu na 31. decembar 2016. godine.

Kada je u pitanju Železara, „Hestil“, novi vlasnik Železare, od trenutka kada je preuzeo svoje obaveze redovno izmiruje. Ovo što se vodi kao dug Železare Smederevo je stari dug koji je ostao nepokriven. Novi vlasnik nije preuzeo stari dug iz 2003. godine, na primer, niti je to imalo logike. Železnici sam rekao – plaćajte tekuće obaveze i smanjujte dugovanja, i tu nemamo nikakav problem.

Da se vratim na esencijalno pitanje Kolubare. Prvo, apsolutno pouzdano – 250 miliona evra, odnosno 31 milijarda, za te projekte i poslove u Kolubari idu sa EPS-ovog računa. Jer, premijer je apsolutno tako rekao: „Odobрили smo 250 miliona evra da se investira u Kolubaru“. Iz sredstava EPS-a, niko nije pominjao da će to biti iz budžeta Republike Srbije, od poreskih obveznika. Pa kako? Ljudi, zašto bi to radili kada imamo za to planirana i predviđena sredstva, kada smo dali nalog rukovodstvu EPS-a da u 2017. godini učini maksimalni napor da ta sredstva potroši. I u ovom trenutku radimo više stvari.

Završili smo na Revizionoj komisiji projektну dokumentaciju za izmeštanje Ibarske magistrale, u dužini od 7,4 kilometara. Završili smo, dobili smo na Revizionoj komisiji svu dokumentaciju za izmeštanje reke Peštan i, paralelno sa tim, izmeštanje puta Vreoci–Kruševica. Ta tri ključna infrastrukturna projekta omogućavaju nam da uđemo u dva od tri naša prioriteta. To su polje E, polje G i Radljevo. Sa ovim sredstvima, sa nabavkom dodatne opreme već u 2017. godini počinjemo sa ozbiljnijim aktivnostima, rudarskim aktivnostima na polju E i G, a već u 2017. godini ulazimo sa prvim sistemom u Polje Radljevo, u izgradnju stanica i svega ostalog što će nam biti neophodno.

Sa prvim sistemom za otkrivku ulazimo u 2018. godini, kao i u nabavku ozbiljnog sistema za proizvodnju na Radljevu koji je kapitalno važan za budućnost Kolubare, jer on treba da sutra, odnosno za četiri godine, bude zamenski kop, umesto Tamnave - Zapadnog polja.

PREDSIEDNIK: Zahvaljujem.

Nemamo baš nekog osnova za repliku, ali kratko izvolite.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Đurić.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

Ministar mi se... Zahvaljujem, direktno sam spomenut. Ibarska, Vreoci itd. Dakle, zašto tek sada, posle pet godina? To smo znali i pre pet godina. Okej, izmakla korist u vidu neproizvedene struje ne mora biti 300 ili 370 miliona evra, neka bude i 47, koliko kažete da je kompenzovano iz uvoza. Ovaj projekat koji će se kreditirati je težak 45 miliona evra, čisto radi usporedbe.

Još jedna primedba, naplata je posao menadžmenta a ne ministarstava. Dakle, ja poštujem vašu konstataciju da je naplata popravljena kada ste vi došli za ministra, tako ste rekli. Više bih voleo da su javna preduzeća uređena tako da je menadžment primarno zadužen za naplatu a ne izvršna vlast, jer nam onda ne treba menadžment, onda je Vlada menadžer u svim javnim preduzećima, jedan i jedini.

Što se tiče tabela poboljšanja naplate i prirasta duga u 2016. godini, RTB Bor je samo u 2016. godini imao prirast duga od 32 miliona evra, ovde su, dakle, tri stavke, ovo je tabela EPS – no okej, ako kažete da je naplata popravljena, možemo i to proveriti na sajtu EPS.

Samo još jednom da ponovim, dug Železare Smederevo od 38 miliona evra, uprkos najuspešnijoj prodaji Železare Smederevo u istoriji srpske privrede – 38 miliona evra duga Železare ostalo je na leđima građana Srbije. Hvala.

PREDSIEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Milimir Vujadinović. Izvolite.

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Poštovana predsednice, dame i gospodo narodni poslanici, poštovani predstavnici Vlade Republike Srbije, pred nama je set zakona i odluka, važnih za svakodnevni život građana Srbije i ja ću u izlaganju da se osvrnem, pre svega, na dva koja se tiču kreditnih linija za preduzeća u oblasti energetike i garancije, predložene ovim zakonom, Republike Srbije Nemačkoj razvojnoj banci.

Kada je u pitanju ovaj prvi, o davanju garancije Republike Srbije Nemačkoj razvojnoj banci za zaduženje Elektromreže Srbije, tiče se pre svega programa energetske efikasnosti. Mislim da je ministar Antić juče u uvodnom delu izneo jedno šire viđenje tog programa i veoma je jasno da se radi o programu koji povezuje istočnoevropska tržišta sa zapadnim, pa ovim projektom Srbija postaje deo tog zajedničkog programa.

Biti u društvu šire zajednice, mislim da je i te kako značajno za državu i za društvo uopšte. Međutim, ono što sam zapazio, ovaj mi je primer simbolika onoga što ovih dana imamo u političkom smislu. Naime, kao što u ovom momentu postajemo veza između istoka i zapada kada je u pitanju energetika, svedoci smo učešća predstavnika Vlade Republike Srbije, na čelu sa premijerom, na privrednom forumu u Kini. Velika počast i veliko uvažavanje od istočnih partnera za predstavnike Vlade Republike Srbije, uz istovremenu saradnju sa, da tako kažem, predstavnicima tzv. zapadnog sveta.

Mislim da je poređenje potpuno adekvatno i u stvari je slika i prilika onoga što danas Vlada Republike Srbije čini u političkom smislu. Mala zemlja, očigledno, ali, kao i u ovom programu, otvara mogućnost saradnje sa svim partnerima i na istoku i na zapadu. Samim tim, pozicionira sebe kao potencijalnog lidera u regionu, u jednom slučaju lidera u realizaciji infrastrukturnih projekata, lidera u promociji mira i političke stabilnosti u regionu, a u drugom – kao lidera u oblasti elektroenergetike. To svakako mora imati uticaja na ukupan društveni i privredni ambijent.

Gledajući sa strogo finansijskog aspekta, mislim da je jasno da kamata od 0,8% jeste nešto što je povoljno, imajući u vidu celokupnu situaciju na finansijskim tržištima.

Ono što je važno, pre svega radi građana Srbije koji ovo gledaju, pokušali su pojedini poslanici juče u toku dana da utvrde tezu po kojoj Vlada Republike Srbije zadužuje građane ovim kreditom. Naprotiv, moram da kažem da nije tako, radi građana Srbije. U ovom ugovoru postoji član 4. koji jasno definiše da ukoliko „Elektromreža Srbije“ ne izmiruje redovno svoje obaveze, garant tj. Republika Srbija u tom slučaju može automatski inicirati naplatu sa računa „Elektromreža Srbije“.

Gledajući stručno, jasno je da realizacija ovog programa podrazumeva prelazak sa nižeg na viši naponski nivo, što svakako doprinosi ozbiljnom energetsom napretku.

Što se tiče drugog zakona o kome ću danas, takođe, ukratko, on se odnosi na garancije Republike Srbije u korist takođe Nemačke razvojne banke, a radi se o modernizaciji sistema za otpeljeljivanje TE „Nikola Tesla“. Mislim da, kao što je ovo prethodno energetska iskorak, se ovde radi o ozbiljnom ekološkom iskoraku. Najbolje o tome mogu govoriti stanovnici Obrenovca, u svakom slučaju je nešto što je za pohvalu i kada je u pitanju „Elektroprivreda“ ali i Vlada Republike Srbije.

Čisto da pojasnim, pred svima nama je ozbiljan posao. Radi se o skladištenju, to jest sakupljanju i skladištenju pepela u silose a nakon toga o adekvatnom tretiranju i odlaganju na za to predviđena odlagališta.

I u ovom ugovoru postoji član 4. koji jasno definiše da građani Srbije ni na koji način ne mogu snositi finansijski rizik nevraćanja ovog kredita, tako da i tu otpada ona teza da građani Srbije na ovaj način postaju zaduženiji.

Čuli smo juče od pojedinih poslanika, koji su pokušavajući da uđu u ovaj parlament bili spremni da menjaju i veru, i naciju, i stranke i Bog zna šta sve ne, da se radi o laganoj pripremi za privatizaciju EPS. Radi građana Srbije, da znate, radi se o modernizaciji i domaćinskom upravljanju u EPS-u. Međutim, uvaženi ministre i uvaženi predstavnici Vlade, šta god da uradite, ako se domaćinski odnosite i modernizujete sistem, spremate ga za prodaju, a ako ne radite ništa, onda ste neradnici.

Mislim da je narod najbolji sudija. Narod je to shvatio i na izborima tim i takvim političkim predstavnicima pošalje jasnu poruku. Poruka u aprilu bila je veoma jasna i ubedljiva. Mislim da će i poruka u ovom parlamentu, kada su u pitanju i ovi predlozi zakona, biti jasna. Na kraju da dodam da ću u danu za glasanje podržati predložena zakonska rešenja. Hvala vam.

PRESEDNİK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Dušan Pavlović. Izvolite.

DUŠAN PAVLOVIĆ: Zahvaljujem.

Hteo sam da kažem nekoliko reči o kreditu za koji će EPS dobiti garancije od Republike Srbije, odnosno iz budžeta Republike Srbije, koji se plaća novcem poreskih obveznika, odnosno svih građana ove zemlje. Dakle, radi se o garanciji na kredit, ne o samom kreditu. Da objasnim za one koji su možda slabije upućeni, država ne daje kredit, kredit daje neka druga institucija. Radi se o nemačkoj banci. Država daje garanciju da će, ukoliko EPS ne vrati taj kredit, on biti nadoknađen iz budžeta Republike Srbije novcem poreskih obveznika.

Ovo je pitanje direktno za ministra finansija, zbog toga što je on taj koji brine o novcu poreskih obveznika. Imam ovde neke podatke koje su utemeljeni na podacima Ministarstva finansija, objavljeni u jednoj studiji parlamentarne budžetske kancelarije, koji nam pokazuju kako se u periodu 2012–2016. godine kreću aktivirane garancije. Dakle, to su te garancije koje dajemo uglavnom javnim preduzećima za neke svoje potrebe.

Recimo, 2012. godine aktivirane garancije 3,7 milijardi dinara, a onda raste, raste, raste, pa 2016. godine 39,1 milijarde dinara. Dakle, trend je da se garancije koje su date sve više i više aktiviraju. To je trend i to bi trebalo vas, gospodine ministre, da zabrine malkice više od svih drugih građana ove zemlje koji učestvuju u finansiranju, odnosno u davanju tih garancija, zbog toga što ste vi prvi koji ste zakonski odgovorni za to na koji način se troši taj novac i kome se zapravo daju te garancije.

Ja ću da vas podsetim na nekoliko detalja koji predstavljaju činjenice, a to je da je pre otprilike godinu i po ili dve Vlada najavila da više neće biti garancija javnim preduzećima, da će se sa tom praksom prekinuti zbog toga što se videlo da je trend takav da kada date nekome garanciju, da je to faktički kao da ste bacili novac u bunar bez dna.

Na delu je nešto što vi, gospodine ministre, sigurno znate pošto ste ekonomista, zove se moralni hazard – kada neko zna da će bilo koja pogrešna poslovna odluka koju napravi, recimo, u tome što uzme neki kredit pa ga onda

pogrešno investira i na bilo koji način donese pogrešnu odluku i ne uspe da vrati taj kredit, ako zna da postoji neko ko će da pokrije taj gubitak, on neće mnogo ni da se trudi da ta odluka bude poslovno dobro utemeljena i da se dobro realizuje.

Dakle, mi dajemo danas garanciju jednom državnom preduzeću koje je veoma važno, koje treba da postoji i koje treba da bude u javnim rukama, to jest u državnim rukama, koje iz godine u godinu pravi sve veće i veće gubitke, odnosno pravi sve veće i veće dugove, dok mu, s druge strane, poslovni prihodi, odakle bi mogli da se finansiraju ti dugovi, ostaju manje, više isti.

Ovde imam jedan grafikon. Malopre je kolega Đurić pokazao taj isti grafikon i ministra energetike BiH takođe zamolio ako može da odgovori, pošto malopre nije odgovorio, ne znam da li kamera može to da uhvati, ali, kao što vidite, ova prava linija su prihodi EPS-a od 2012. do 2015. godine, a ovo su obaveze. Obaveze rastu, rastu, a prihodi ostaju isti. Sada su obaveze daleko iznad prihoda. Neću da ulazim u brojke da ne maltretiram gledaoce, ali dajemo novac preduzeću a ne znamo zbog čega – u poslednje tri ili četiri godine, nemam podatke za 2016. godine, to preduzeće pravi daleko veće gubitke od prihoda koji je sposobno da ostvari. Da li može neki, recimo, komentar u vezi sa tim?

Druga činjenica, od 2013. godine sadašnji izabrani predsednik, još uvek aktivni premijer a tada prvi potpredsednik Vlade, makar jednom godišnje pomene kako je jako ljut na direktore javnih preduzeća zbog toga što pravi gubitke i kako će ih sve do jednog smeniti sa te pozicije. Jednom je čak polomio kvaku u svojoj kancelariji zbog toga što je bio toliko ljut, neprekidno daje takva obećanja i makar jednom godišnje kaže tako nešto. Mediji to prenesu, svi očekuju, samo nema tih smena. Ostaju direktori javnih preduzeća na onim mestima na kojima su i bili, iako neprekidno prave gubitke.

Smenio je, doduše, jednog prošle godine, upravo direktora „Elektroprivrede Srbije“, zbog toga što se, kaže, nije baš pridržavao Vladinih mera štednje koja je Vlada nametnula. Da li znate šta je tačno bio razlog? Pa, kupio je čovek mimo plana dva veoma skupa automobila, zaista. I to je neka vrsta finansijskog rasipništva oko koga svi treba da budemo zabrinuti, međutim gledajući stvari, gledajući dug koji EPS pravi u zadnjih nekoliko godina, koji ne može da se vrati, odnosno koji se vraća državnim parama kroz garancije koje dajemo, čini mi se da je to bilo smenjivanje direktora zato što je neovlašćeno kupio kutiju žvakaćih guma, iako, recimo, svakog meseca, odnosno svakog dana ide u kockarnicu i tamo troši silne pare. Zbog toga nije smenjen, nego zbog toga što je kupio dva automobila.

Sadašnji direktor, koji ima relativno nepoznatu i u informacijama neproverljivu biografiju, je tu malo više od godinu dana i na njega je premijer bio besan zbog toga što je napravio dug, ali ga ipak do danas nije smenio. Šta mislite zbog čega? Ne da ga nije smenio, nego sada šalje vas, gospodine ministre i drugi gospodine ministre, da nas ovde ubeđujete kako treba da damo kredit istom tom preduzeću koje vodi sadašnji vršilac dužnosti direktora, koji je i napravio ovaj ogroman dug koji sada EPS ima.

Recimo, u 2016. godini, zbog neplaćenih obaveza EPS-u i „Srbijagasu“, razne lokalne samouprave, državna preduzeća, druga preduzeća koja imaju mešovito vlasništvo, nagomilali su dug u „Srbijagasu“ i EPS-u oko 160 miliona evra. Ne znamo kako je to moguće. Ništa nam ne pričate o tome kako je to moguće.

Mi bismo želeli, naravno, da podržimo modernizaciju svih javnih preduzeća, to uopšte nije sporno, ali bi vas molili da ako možete sada – a ako ne sada onda neki drugi put kada dođete da tražite odobrenje za ovako veliki novac, za ovako veliku garanciju – objasnite poslanicima kakvo je stanje u preduzećima kojima treba da garantujemo ove dugove. Zbog čega samo preduzeće nema dovoljno sredstava da finansira ovu investiciju? Pa nema dovoljno sredstava zbog toga što je, recimo, RTB Bor napravio dug od 30 miliona evra, pa onda „Politika“, PKB, „Resavica“, „Jumko“, „Industrija motora Rakovica“ – zbog čega se tim preduzećima toleriše neplaćanje struje? Da su sva ta preduzeća plaćala struju na vreme, EPS bi sam imao dovoljno sredstava da garantuje ovaj dug.

O tome nam ništa ne govorite a to su podaci koji nas interesuju. Mi nismo stručnjaci u tome, osim možda nekih pojedinaca kojih ovde ima, ali nismo stručnjaci da znamo sve te tehikalije, detalje i na šta će tačno ovaj novac da ode, u smislu modernizacije EPS-a. To znaju ljudi koji tamo rade, neki stručnjaci, i to nije diskusija na koju treba da ode najveći deo ove rasprave. Ali, kako se troši novac poreskih obveznika, o tome treba da pričamo jer mi smo predstavnici tih poreskih obveznika u ovoj Skupštini.

Nadam se da ću dobiti neke odgovore, poštovani ministre. Hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Reč ima ministar Vujović.

DUŠAN VUJOVIĆ: Hvala lepo.

Ja ću prepustiti kolegi Antiću da odgovara na deo, odnosno da ponovi onaj deo gde je objašnjavao zašto je ovaj konkretni projekat jako dobar projekat i nužan projekat. To otpeljivanje je projekat koji – prvo, približava poštovanju široko usvojenih standarda u zaštiti prirodne sredine i poštovanju ekoloških standarda koje Evropa očekuje i da je to u našem interesu, a ne nametnuto sa strane. Drugo, da većina i elektroprivreda i zemlja i preduzeća dugoročne projekte finansira iz dugoročnih izvora, kvalitetnih subvencionisanih izvora. Ovo je takav izvor. KfW je razvojna banka koja po subvencionisanim stopama daje kredite. Ako biste izračunali takozvani grant element, element poklona, tako što biste komercijalnom kamatnom stopom obaveze iz ovog kredita vratili na sadašnju vrednost, dobili biste, čini mi se, negde oko 50% – 60%, element poklona u svemu tome.

Moja pretpostavka je da su profesionalci koji su predložili ovaj projekat i sa naše strane i u KfW koji su ovo odobrili uradili svoj posao kako valja. Pretpostavljajući to, smatram da je ovo dobra odluka.

Jako je važno da u razgovoru uvek imamo u vidu to u kojoj se situaciji nalazimo i koje mogućnosti imamo. Ovde imamo samo dve mogućnosti, jedna je da ne prihvatimo ovo finansiranje KfW ili da ga prihvatimo. Uvek ima to, samo to može da bude, nema treće opcije.

Što se tiče ovih primera koje navodite, to možda ima veze u vašem načinu razmišljanja, ali sve te stvari koje su se dogodile, nijedna se nije dogodila EPS-u i nijedna se nije dogodila u odnosu na KfW.

Prema tome, izvlačiti odatle zaključak, mi smo na to što ste vi citirali i reagovali tako što smo u budžetu 2015. godine zabranili davanje garancija za tekuće finansiranje, za radni kapital i time smo presekli upravo to. Rekli smo da ćemo davati garancije samo za dobro obrazložene razvojne projekte. Ako nađete da smo prekršili to pravilo, ja sam spreman da napravimo reviziju i da to sve ispravimo.

Znali smo da su glavni izvor toga bili neplaćeni tekući računi. To su bila tekuća obrtna sredstva, pre svega, „Srbijagas“, da bi nastavili snabdevanje gasom, da bi platili svoje tekuće obaveze prema dobavljaču iz inostranstva i da bi obezbedili nastavak snabdevanja javnih objekata, škola, obdaništa i preduzeća za koje smo tada politički smatrali da treba da imaju nesmetan produžetak snabdevanja.

Mi smo se sa tim problemom suočili. Uveli smo vrlo, vrlo oštre mere da sada ne dozvoljavamo rast tih obaveza mimo onoga, znači, država ne daje garancije već odavno, a sada i radimo praćenje stanja obaveza tih preduzeća i ne dozvoljavamo da te obaveze rastu, pošto znamo da postoji opasnost da se one direktno ili indirektno prevale na budžet. Tu se potpuno slažemo, ali to smo uradili.

„Elektroprivreda Srbije“ možda ima hiljadu problema. Oni su napravili plan restrukturiranja, oni su napravili plan unapređenja menadžmenta, oni su napravili plan tehničkog poboljšanja da se smanje gubici koji su išli 16-17%. Oni su napravili plan povećanja naplate. Grafikon koji pokazujete možda uključuje neke kapitalne projekte koji se realizuju, ali morate da gledate kako to utiče na keš flou EPS-a. Ja mislim da EPS ima keš flou. Siguran sam da je rizik davanja ove garancije, faktički rizik, jako mali. „Elektroprivreda Srbije“ ne pravi takve greške. „Elektroprivreda Srbije“ plaća sve. „Elektroprivreda Srbije“ može da kupi ponekad skupe automobile, ali ne pravi greške da refinansira obaveze. U socijalizmu je smišljen termin pozitivna nula. E, oni su majstori da dođu do pozitivne nule ali da nikada ne pređu tu granicu. To je vrlina ili mana sistema tog obima.

Smatram da je stvarni rizik za budžet ovde jako mali. Smatram da je ovo dobar projekat, a ministar Antić može da vam ponovi zašto ovaj konkretni projekat predstavlja dobar projekat.

Što se tiče ovih drugih stvari, nema nikakve nekonzistentnosti između toga da vam neko iskaže nezadovoljstvo tekućim menadžmentom, što je inače potvrđeno planovima restrukturiranja, i teškoćama da se to realizuje. Vi

znate jako dobro da je od donošenja plana restrukturiranja EPS-a do početka proteklo šest meseci i da je sindikat uložio ogroman napor da raspravu o restrukturiranju EPS-u preusmeri na raspravu o uslovima odlaska u preranu penziju – što je u redu, to je njihov interes, ali je strateški interes EPS-a, koji pruža usluge celoj Republici Srbiji i proizvodi struju, ipak širi interes, a ne samo pitanje kojima se bavi sindikat.

To su pitanja, bez sumnje, važna ali posle šest meseci nama je jedina tema na stolu bila kako da se kolektivni ugovor potpiše i kako da se obezbedi ono što oni smatraju da treba. Ispostavilo se da je ono što oni očekuju četiri, pet puta više od onoga što su tražila druga javna preduzeća, kao što su npr. železnice itd. Znači, mi smo napravili problem koji jeste ozbiljan problem, ali je to problem koji treba rešiti.

Što se tiče drugih preduzeća, da, oni se na jednom mestu prelamaju svi u budžetu, ali ne možemo da sredimo pitanje kumulative koja se pravila 20 ili 30 godina – ni za godinu dana, ni za dve, ni za tri. Tog momenta kada počnete da rešavate te stvari prolazi neko vreme da bi one došle na svoje mesto.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre.

Ministar Antić da dopuni kratko.

ALEKSANDAR ANTIĆ: Simpatična mi je ova teza kolege Vujovića o socijalističkoj pozitivnoj nuli. To ću zapamtiti. Moram da kažem da će ta „pozitivna nula“, kada je EPS u pitanju, u 2017. godini doneti prihode od dividende otprilike 13 milijardi. Tako je. Slažem se, kolega Vujoviću. Od kada ste vi došli za ministra finansija, za ministra energetike je to bolje nego ranije, što baš i nije šala, mada nije lepo da ja to tako kažem, ali se i malo šalimo.

Moram da kažem da ima dobrih diskusija tokom zasedanja. Nije moje da ocenjujem, ali mnogo stvari smo danas razmenili kao misli i kao ideje. Negde se nismo složili, oko nekih brojeva se nismo usaglasili. Usaglasićemo se, pošto oko brojeva nema mogućnosti da ih posmatramo na različit način. Brojevi su brojevi. Oni mogu biti samo onakvi kakvi jesu.

Upravo iz tog razloga sam se javio da bih prokomentarisao nekoliko elemenata. Da, predsednik Vlade, gospodin Vučić, je skretao veliku pažnju na javna preduzeća i mi svi već godinama pričamo da javna preduzeća moraju da se uvedu u neki red. Moram da kažem da tu ima rezultata.

Kad su preduzeća iz energetskeg sektora u pitanju, ja im nisam vadio ličnu kartu, ali u petnaestoj i šesnaestoj godini EPS, EMS, „Transnafta“, i „Srbijagas“ su pozitivni. Sada vi to možete da pripisete ne znam ni ja čemu, ali su pozitivna ta preduzeća i u petnaestoj i u šesnaestoj godini. Molim vas, uvaženi poslaniče, da ta moja preduzeća skinite sa vašeg spiska gubitaka.

Ponavljam, „Transnafta“, „Elektromreža“ i „Elektro-privreda Srbije“ će deo svoje dobiti uplatiti u budžet Republike Srbije, i to će, kolega Vujoviću, apsolutno biti tako, a „Srbijagas“, koji je iz one, da kažem, pretkataklizmične situacije došao u stanje da je pozitivan po poslovanju, deo svog profita će iskoristiti za vraćanje starih dugova i obaveza.

Moram da kažem nešto, tu je i kolega Vujović i on to može da potvrdi, iz situacije u kojoj su građani Srbije vraćali stare obaveze po kreditima „Srbijagasa“, u poslednje dve godine „Srbijagas“ učestvuje u vraćanju tih starih kreditnih linija. Nije to baš onoliko koliko kolega Vujović očekuje, ali je blizu toga, odnosno dve trećine tih obaveza samostalno izmiruje.

Moram da kažem da to što je premijer sa pravom ukazivao na javna preduzeća i što je terao i Vladu i ukupnu javnost da to pitanje stavi u fokus, to je dalo rezultate. Ne znam sada za sve sektore, ali ponavljam, u mom sektoru sva preduzeća iz energetskog sektora su bila pozitivna i u 2015. i u 2016. godini i sa zadovoljstvom vas pozivam da te podatke pogledate.

PRESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem, gospodine ministre.

Gospodine Pavloviću, imate dva minuta. Izvolite.

DUŠAN PAVLOVIĆ: Gospodine Antiću, zaista ne znam odakle vi dobijate podatke ali ovo su podaci iz finansijskih izveštaja EPS-a. Nisam video podatke za 2016. godinu, pošto nisam mogao da nabavim taj izveštaj. Ovo su podaci za 2015. godinu. Dvesta pedeset milijardi dinara, to mu dođe negde skoro milijarda evra duga koje to preduzeće ima. Znači, možda je ono poslovalo uspešno u nekoj godini, ako apstrahujete taj dug, ali milijarda evra, znate, to je ipak malo povećani dug. Znači, dajete garanciju na dodatnih 45 miliona duga preduzeću koje je već milijardu evra u dugu.

Da vam pročitam ukratko komentar člana Fiskalnog saveta, Vladimira Vučkovića, koji kaže – već nekoliko godina ukazujemo na to da je država ogroman novac davala za loše poslovanje javnih preduzeća. Kada se podvuče crta, račun pokazuje da verovatno ne bi moralo da dođe do smanjenja plata i penzija da smo kontrolisali rad javnih preduzeća, EPS je uključen u ovo.

Dakle, lepo je što premijer i vi neprekidno govorite i ukazujete da je poslovanje javnih preduzeća loše, ali samo nikako da uradite nešto da to poslovanje bude bolje. Znači, postavljate čoveka koji nema nikakve kvalifikacije da bude direktor bilo kog javnog preduzeća, ne znamo mu ni biografiju, držite ga u v.d. stanju, i to ne samo njega nego još 30 direktora, odnosno vršilaca dužnosti, jer vam je lako da ih tako ucenjujete. Moraju na to da pristanu, pošto veoma lako možete da ih smenite, kad god hoćete, jer su u v.d. stanju. Moraju da pristanu da rade bilo šta što im kažete, a mi sada treba da vam verujemo, ne vama lično nego onom ko donosi takve odluke, na reč da će novac koji sada ide u EPS biti odgovorno potrošen. Previše očekujete, gospodo ministri.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem gospodine Pavloviću.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar Aleksandar Antić.

ALEKSANDAR ANTIĆ: Ja se plašim da mi ovde pričamo o različitim stvarima i da ne postoji adekvatno razumevanje šta znači kada kažemo da je jedno preduzeće u jednoj kalendarskoj godini poslovalo pozitivno ili negativno. Naprosto, to je niz pravila koja to definišu i koje se na kraju sagleda

završnim računom za tu godinu. To apsolutno, uvaženi poslaniče, nema veze sa stanjem njihovih obaveza.

Dakle, stanje obaveza je nešto što je deo investicione politike i raznih drugih segmenata. Ako uzmemo u obzir da je preduzeće EPS ušlo u, pod znacima navoda, obaveze investicija koje je odobrio ovaj parlament, vezano za izgradnju Termoelektrane „Kostalac B3“ u vrednosti od 608 miliona dolara, onda mislim da sam vam dao odgovor na vaša pitanja i grafikone koje, nažalost, odavde nisam zbog prelamanja svetlosti mogao dobro da vidim.

Ponavljam vam, sve energetske kompanije posluju pozitivno, ostvaruju operativni prihod, odnosno profit. To što imaju obaveze za investicije i što im to knjižimo kao obaveze, to je potpuno druga stvar i nema veze sa ovom tvrdnjom koju vi i ja u ovom trenutku analiziramo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Uvaženi potpredsedniče Narodne skupštine Republike Srbije, gospodine Milićeviću, mnogopoštovani ministre Vujoviću sa saradnicima i mnogopoštovani ministre Antiću, ja ću samo nekoliko rečenica o dva predloga zakona. Jedan, o davanju garancija Republike Srbije u korist Nemačke razvojne banke Frankfurt na Majni po zaduživanju akcionarskog društva „Elektroprivreda Srbije“ u iznosu od 15 miliona evra, naglašavam, za regionalni program energetske efikasnosti u prenosnom sistemu i, drugo – Predlog zakona o davanju garancije Republike Srbije u korist Nemačke razvojne banke Frankfurt na Majni u iznosu od 45 miliona evra, po zaduženju Javnog preduzeća „Elektroprivreda Srbije“.

Poštovani gospodine potpredsedniče, poštovane dame i gospodo narodni poslanici, ovi zakoni iz energetike su izuzetno važan posao za Republiku Srbiju, jer strategija razvoja modernih država iliti geopolitičku stratešku ocenu opredeljuju tri ključna resursa danas u svetu: hrana, voda i energija.

Poštovani građani Srbije i narodni poslanici, dovoljna količina energije predstavlja primarni resurs od ova tri, a on ujedno, na neki način, obezbeđuje dovoljnu količinu ostala dva resursa – vode i hrane. Ako se ovo ima na umu, jasan je značaj energetike u očuvanju dugoročne nacionalne bezbednosti naše zemlje, o čemu je juče govorio i ministar Antić.

Zato možemo slobodno povući paralelu između nacionalne i energetske bezbednosti naše zemlje, jer bez energetske bezbednosti nema ni govora o nacionalnoj bezbednosti Srbije. Mislim da se svi slažemo s tim i da to treba imati na umu. Čini mi se da neki narodni poslanici, pogotovo oni iz opozicionih klupa, juče nisu ovo imali na umu.

Poštovani narodni poslanici, moj zemljak, naš srpski a svetski Nikola Tesla, tvorac moderne elektroenergetike, jednom prilikom je izjavio: „Razvoj i bogatstvo jednog grada, uspeh jedne nacije, progres celokupnog ljudskog roda, strogo su definisani energijom dostupnom za korišćenje“.

Poštovane dame i gospodo, i naš predsednik Vlade, gospodin Aleksandar Vučić je izuzetnu pažnju posvetio energetici. Na ovo posebno upozoravam one narodne poslanike koji nisu pročitali ekspozice, ni onaj prvi, ni ovaj drugi. Posebno upozoravam profesora univerziteta koji je danas ovde govorio, koji nije imao ovo na umu.

U ekspozici, još gospodnje 2014. godine, na stranici 24, gospodin profesor univerziteta trebalo bi da zna a ne zna, gospodin predsednik Vlade je rekao povodom ovoga: „Zadatak ovog resora energetike jeste da obezbedi energetska stabilnost i bezbednost Srbije, odnosno dovoljne količine energenata po održivim cenama“.

Poštovane dame i gospodo, zato je Vlada Republike Srbije izradila Strategiju razvoja energetike Republike Srbije do 2025. godine i moram, na radost građana Srbije i većine narodnih poslanika, da konstatujem da je većinu ovoga i ostvarila.

Koliku važnost Vlada Republike Srbije i predsednik pridaje ovom veoma važnom resursu pokazao je to – posebno upozoravam profesora univerziteta jer je morao da pročita, jer je ovo dobio – i prilikom izbora nove Vlade Republike Srbije, 9. avgusta gospodnje 2016. godine, kada je u ovom visokom domu rekao: „Ovo je odgovor i onim narodnim poslanicima iz opozicije koji su juče ili danas stalno pitanja postavljali, a evo im odgovora: U pogledu restrukturiranja Javnog preduzeća EPS, usvojen je program reorganizacije i plan finansijske konsolidacije, uspostavljena nova organizaciona struktura, na taj način da se sedam privrednih društava za proizvodnju električne energije pripojilo EPS-u, a pet zavišnih pripremljenih društava za distribuciju električne energije spojeno u operatera distributivnog sistema „EPS distribucija Beograd“.“ – ekspozice predsednika Vlade Republike Srbije, gospodina Aleksandra Vučića, od 9. avgusta gospodnje 2016, strana 57.

Ovo je odgovor gospodinu profesoru univerziteta i svima onima koji su juče i danas ovo pitali, a dobili su ovaj ekspozice i nadam se da ga svi imaju danas u torbi.

Dozvolite, gospodo narodni poslanici, da sa vama podelim, a nadam se da u sebi nemate toliko sebičnosti, radovanje što je ekspozice predsednika Vlade Republike Srbije citiran u jednom prestižnom međunarodnom časopisu iz Rima, koji se nalazi na „Scimago“ listi prestižnih međunarodnih časopisa. Nadam se da se i vi svi skupa radujete, jer se radi o našem predsedniku Vlade i našoj Vladi Republike Srbije.

Moram vam reći, na sreću građana Republike Srbije i većine narodnih poslanika, time je po prvi put u modernoj istoriji Srbije ekspozice jednog predsednika Vlade citiran u ovako prestižnom međunarodnom časopisu.

Ova dva zakona, gospodine predsedavajući, odnose se na... pravite vi sprdnju od ovoga, dobićete na izborima 0,1 sledeći put, pružanje garancije Nemačkoj razvojnoj banci za dva kredita koja se daju EPS-u i EMS-u, odnosno „Elektroprivredi Srbije“ i „Elektromreži Srbije“, i to po povoljnim uslovima. Ja o

tome neću specijalno govoriti, jer je to stručnije i bolje od mene gospodin ministar Antić juče rekao, kao i gospodin ministar Vujović.

Dozvolite, dame i gospodo, vi koji ste malopre sprdnju pravili i koji ste pitali ministre, ovo što ću reći trebalo bi da se nalazi, odgovor, u vašim torbama. Ako ste pratili dokumente i zakone koje ovaj parlament donosi, onda ste mogli primetiti da je Zakon o budžetu Republike Srbije gospodnje 2017. godine, koji je ovaj parlament doneo, u članu 3. predvideo i davanje garancija Republike Srbije u korist Nemačke razvojne banke, Frankfurt na Majni, do 45 miliona evra za finansiranje i rekonstrukciju sistema za transport pepela i šljake TENT A, što se odnosi na projekat modernizacije sistema za opepeljivanje Termoelektrane „Nikola Tesla“.

Evo, gospodo, odgovora – a gde vam je Zakon o budžetu? Postavljate danas ministrima pitanja koja ne bi pitali ni studenti ni đaci u osnovnoj školi, jer smo ovo dobili.

Dozvolite dalje. Juče su neki narodni poslanici, moram reći iz opozicionih klupa, stranke bivšeg režima, kritikovali EPS. Oni, dame i gospodo, koji su proces tranzicije EPS-a trebali davno završiti, a nisu. Nisu hteli ili nisu znali ili su preko njega pare krali. Biće da je jedno, drugo i treće. Pogledajte emisiju na B 92 koja svakih sedam dana o tome govori.

Ono što građani Republike Srbije treba da znaju, veoma je važno, a to je proces tranzicije koji provodi ova Vlada Republike Srbije, na čelu sa našim predsednikom, dozvolite da kažem da je ta tranzicija uslovljena činjenicom da u Republici Srbiji u poslednje 22 godine nije izgrađen nijedan energetski objekat. To je, gospodo, za vas iz bivšeg režima. To mora da zna i gospodin „Vlahočević“, koji je juče govorio, a predsednik jedne minorne političke grupe, koji se ponekad pojavi u ovom visokom domu, pojavio se juče da bi kritikovao Vladu Republike Srbije i ministra a danas ga nema, ima prečeg posla – on objašnjava kako je Republika Srpska nastala na genocidu u Srebrenici, kako on kaže: „na najvećem genocidu posle Drugog svetskog rata“, o tom potom...

Oni bi morali znati, a ne znaju, ili se prave da ne znaju, da Vlada Republike Srbije već nekoliko godina radi nekoliko više kapitalnih stvari kada su u pitanju TENT i Kostolac. Stručnije i bolje od mene, uvaženi ministar Antić juče je obrazlagao ali neki kao da neće da čuju, ili im je žao što se to radi, pogotovo ovaj koji dobacuje, koji je uništio Smederevsku Palanku i zavio je u crno za sledećih 50 godina. Pre svega, to su elektrofilteri za otklanjanje praškastog zagađenja. Investicija od 200 miliona evra, a svi krupni kapitalni objekti imaju ove elektrofiltere.

To bi trebalo da zna i gospodin profesor univerziteta, a ne zna ili se pravi da ne zna. Oспорava generalnog direktora, a gospodin profesor univerziteta nije završio srednju ekonomsku školu, nije završio fakultet ekonomije, nije magistrirao iz ekonomije, nije doktorirao iz ekonomije, nema niti jedan rad iz ekonomije M52, 51. Verovali ili ne, gospodine ministre, a predaje upravo

ekonomsku grupu predmeta. Toliko o stručnosti, nemojte da vas čudi nestručnost njegova koju je danas ovde iskazao.

Elektroprivreda Srbije ima problema, kako ste gospodine ministre rekli – bilo ih je u prošlosti, biće i u budućnost. Ali, tačno ste, gospodine ministre, juče rekli da je Republika Srbija četvrta zemlja u Evropi po proizvodnji uglja, sa 37 miliona tona godišnje. Podsećam građane Republike Srbije – zamislite, građani, 37 miliona tona godišnje se proizvede, transportuje i preradi u električnu energiju! I imate hrabrosti, gospodo poslanici, juče da kritikujete te ljude, u tom preduzeću. E, čudite se vi. Čudićete se kada budu izbori.

Godina 2016. bila je jedna od dve godine sa najvećom proizvodnjom električne energije u istoriji Elektroprivrede Srbije. Ja znam da nekima ovo para uši, ali to ne možete nikada negirati, proverite. E, to je ova vlada učinila, to je ovaj ministar učinio, na sreću građana Srbije.

Mi u prva tri meseca, kako je gospodin ministar rekao, imamo mali pad, ali kritizeri, gospodine ministre, kao da ne znaju da je to više nego 2001. godine. Kritikovao vas je juče, i vas i predsednika Vlade, upravo onaj čovek koji se te godine bavio izručenjem Slobodana Miloševića Hagu, umesto da se bavio EPS-om.

E sad, dame i gospodo narodni poslanici, zašto ovih 13%? Pa zato što je januar bio najhladniji januar u poslednjih, proverite to, 53 godine. Vidim da se vi smeškate, da vam je kao drago što je tako. Nemojte biti takvi. Dunav je bio totalno zaleđen, imali smo i klizišta i masu drugih stvari. Građani se toga dobro sećaju; jutros, na polasku u Skupštinu me upozoravaju.

Ali jedan predsednik poslaničke grupe se ne seća, on ima važnija posla, zaokupljen je priznavanjem KiM, zato je Albin Kurti rekao za njega, citiram – voleo bih da on bude predsednik Vlade Republike Srbije jer on i njegov kolega iz iste mirovne grupe jedino priznaju Kosovo i Metohiju, rekao je 5. aprila gospodnje 2016. godine u 10 časova i 16 minuta na „Ju info“. Ili je zaboravio, zbog toga što se bavio otcepljenjem Vojvodine... Završavam... rekao je, citiram: „Republička vlast tretirala je još uvek ...

(Narodni poslanici DS dobacuju.)

Pričajte vi, imam ja svoje vreme.

„... Vojvodine na pokvaren način. Zbog toga Vojvodini treba dati puni suverenitet i priznati je kao nezavisnu državu“, završen citat, 26. oktobra 2012. godine, u jednom uglednom beogradskom listu, da dalje ne govorim.

Ima još nekih koji su juče ovde napamet govorili. Nemojte im zameriti, jedan od njih je, pošto je profesor jezika, izmislio osmi padež – lupetiv. Na kraju, poštovani narodni poslanici, kao čovek struke mogu vam reći da će se u Srbiji vreme računati do dolaska Vučića na vlast, a to je bilo vreme stranke bivšeg režima kada su sve uništili – našu prošlost, sadašnjost, budućnost naše dece a da su ostali još godinu dana uništili bi i naše korenje, i vreme posle dolaska Aleksandra Vučića i SNS na vlast, kada je nastao preokret, odnosno modernizacija Srbije, naravno sa koalicionim partnerima.

Na kraju, juče ste neopravdano prozivali dva izuzetno odgovorna čoveka – gospodina Zorana Babića i gospodina ministra Stefanovića. Ja molim vas koji ste novi da o njima u ovom visokom domu sa dužnom pažnjom govorite jer su to izuzetno vredni ljudi, to znate vi koji ste narodni poslanici, izuzetno odani nacionalnim i državnim interesima i na svojim radnim mestima, u ovom visokom domu, pokazali su kako se radi.

Pozivam vas, gospodo iz opozicionih klupa, da i vi glasate za ove zakone jer ćete bar na taj način, pa makar i malo, pridoneti modernizaciji Srbije za koju se zalaže, i ne samo zalaže nego je i provodi, naš predsednik Aleksandar Vučić, čitava Vlada Republike Srbije i većina poštovanih narodnih poslanika, kao i većina građana Republike Srbije. Hvala lepo gospodo narodni poslanici.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima predstavnik predlagača, ministar dr Dušan Vujović.

Izvolite.

DUŠAN VUJOVIĆ: Dozvolite mi kratku dopunu prethodne diskusije.

Moram da izrazim svoje iznenađenje kako uspevamo da u diskusiji neka mesta oko kojih se slažemo, definišemo kao mesto razlaza. Ovde apsolutno nema dilema da se svi slažemo oko toga da EPS može da bude bolja firma, efikasnija firma, da ima manje tehničke i tehnološke gubitke, da ima bolju naplatu i da ima bolji menadžment. Tu apsolutno nema nikakve dileme i apsolutno nema nikakve dileme oko toga, jer smo o tome počeli da pričamo decembra 2014. godine, da su od tada počele pripreme, analize, da su u junu doneti višegodišnji programi restrukturiranja koji govore i o upravljačkom restrukturiranju, i o tehnološkom smanjivanju gubitaka i o unapređenju poslovanja, investicijama i svemu ostalom što može uopšte da se analizira i stavi na papir.

Onda prelazimo na drugu fazu, a to je primena svega toga. Vi znate jako dobro da se u Srbiji mnoge stvari teško realizuju. Realizuju se teško zato što mnogi ljudi nisu spremni da prihvate promene. I pored svega toga, EPS je u prvoj fazi – a na osnovu toga je i dobio 200 miliona vrlo povoljnih sredstava IBRD kojima je refinansirao svoje skupe obaveze iz prošlosti – uradio to prvo, upravljačko restrukturiranje, i prešao sa 13-14 jedinica na efikasniju organizaciju. Da li je to sve promenilo? Naravno da nije, ali su makar prešli sa potpuno rascepkane organizacije na organizaciju koja pruža mogućnost da se te stvari sagledaju i dovedu u red.

Što se tiče imenovanja menadžera, nalaženja najboljih menadžera, konkurs je raspisan. Konkurs je istekao 24. aprila. Još nije prošlo ni mesec dana od zaključenja konkursa. U Srbiji nije lako naći menadžere za velike složene sisteme, pogotovo ne sisteme koji imaju tako posebnu poziciju i u korišćenju prirodnih resursa i u obezbeđivanju stabilnosti u energetici, odnosno u sferi proizvodnje i distribuciji električne energije a da se istovremeno ispune sva socijalna i druga očekivanja. Vi to jako dobro znate.

Ovde govorimo o projektu kojim se podiže, što je interes svih nas, podiže se ekološki kvalitet proizvodnje struje iz uglja. Evropa nas podržava u tome i daje nam subvencionisana sredstva, mi samo o tome pričamo. Ovde niko nije rekao da se odustaje od bilo kog drugog elementa ovog programa. Ovde niko nije rekao da je lako rešiti ove probleme. Razumem da se ovde vrlo lako iz stručne rasprave prelazi na politički teren, ali molim vas nemojte da negirate projekat koji je sam po sebi dobar zbog toga što imate potrebu da napravite neki politički poen, pogotovo onda kada se u suštini slažete.

Ono što vi citirate je u stvari isto to – zabrinutost za probleme, za teškoću u realizaciji. Pogledajte naše izveštaje, već godinu dana kažemo da imamo teškoće u realizaciji strukturnih reformi, pa to je to. To je to, razumete, to je to da ljudi ne žele da ispuste privilegovanu poziciju, ne žele menadžeri da ne budu više menadžeri i da nemaju više mercedese, audije i ostalo. Ali to ne ide tako lako, razumete. Vi jako dobro znate da su naši zakoni takvi da ljude štite, da je teret dokaza na strani onoga ko želi da unapredi stvari, a ne na strani onoga ko brani postojeću poziciju. Vi to jako dobro znate i to je, u stvari, nešto gde bismo Skupština i mi mogli zajedno da radimo, da to promenimo. Mi nemamo načina da razlikujemo šta je racionalni pokušaj unapređenja organizacije od tzv. samovolje poslodavca, države ili pojma nemam koga drugog. To je ono nasleđe naše prošlosti.

Prema tome, iako ovo zvuči kao rasprava, ja vidim da se mi, u stvari, ovde mnogo više slažemo i da jedni i drugi mislimo da EPS ima prostora da se unapredi, da ima prostora da dalje smanjuje tehnološke i tehničke gubitke, da ima prostora da poveća naplatu a već ima visok stepen naplate. Ovo što sada evidentiramo dugove EPS-a, pa to je pokušaj da svima stavimo do znanja da se ne može trošiti struja a da se ne plati, pokušaj da uvedemo savremene brojače itd. To je pokušaj da može na daljinu da se očitava stanje brojača i da se onemogućiti krađa struje, da kažem narodski. To je suština. Ne može EPS da se unapredi u svom poslovanju ako nemamo sve elemente koji omogućavaju njegovo poslovanje.

Konačno, ono što vi navodite kao paradoks, nema nikakvog paradoksa. Znači, ono što mi uzimamo kao meru, kao glavni pokazatelj efikasnosti je takozvana EBITDA. Sad svi govore EBITDA, a ja ću da kažem kratko. EBITDA su prihodi minus operativni troškovi, ali pre kamata, pre takozvane naše amortizacije, pre poreza i pre otplate glavnice kredita. To je pokazatelj efikasnosti. Sve ovo drugo je pokazatelj kvaliteta finansiranja, dugoročnosti izvora finansiranja i svega ostaloga. Mi ovim kreditom omogućavamo da EPS nastavi da proizvodi uz manje negativne ekološke posledice i uz bolje performanse, pošto će kamate na ovaj kredit i otplate, znači dva elementa koja se oduzimaju, biti bolji nego što su bili pre. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar Aleksandar Antić.

Izvolite.

ALEKSANDAR ANTIĆ: Samo kao kratka dopuna ovoga o čemu je kolega Vujović govorio, a o čemu smo u prethodnim diskusijama polemicali.

Dakle, mi smo u 2014. godini, sagledavajući Elektroprivredu Srbije kao mesto koje možda predstavlja potencijalni problem, sa jedne strane, a sa druge strane mesto koje predstavlja veliku šansu, definisali naše ciljeve i vezano za reorganizaciju, ali i finansijsku konsolidaciju. Kao Vlada Republike Srbije, u saradnji sa Svetskom bankom i njihovim ekspertskim timom, definisali smo taj program finansijske konsolidacije koji ima više različitih ciljeva, a svi zajedno u sinergiji treba da dovedu do toga da imamo našu najznačajniju energetska kompaniju kao ekstremno uspešnu u jugoistočnoj Evropi.

Ciljevi su različiti, od organizacionih, preko optimizacije broja zaposlenih, optimizacije kapaciteta u kojima proizvodimo električnu energiju, preko ovih koji su vrlo merljivi a vezani su za gubitke i naplatu, o čemu je i kolega Vujović govorio. Ja sada hoću da kažem kakvi su rezultati. Gubitke, koji su u 2014. godini bili gotovo 15% već u 2015. godini sveli smo na 14,02%, a 2016. godinu smo završili sa 12,94%. Sa APO programom smo otprilike negde u skladu sa planom. U poslednjoj, 2019. godini tog programa gubici treba da se svedu na 10,8%. To je niz mera, izmešteno merno mesto, plus oni tehnički gubici koji su nastali zbog zastarele distributivne mere, pre svega na onom niskom naponu.

Kada je u pitanju naplata, nju smo sa 93%, koliko je iznosila u 2014. godini, u 2015. godini digli na 95%, 2016. smo završili sa 95,2% a cilj nam je da 2019. završimo sa 96,8%, što bi bilo zaista u kategoriji najboljih elektroprivreda u najrazvijenijim državama. Svi ovi rezultati, svi ovi pokazatelji, govore da smo na dobrom putu. Naravno, svaki taj put ima niz izazova i niz amplituda, ali u svakom slučaju idemo u dobrom pravcu. Ono što je za mene ključno, jeste da definitivno ostvarujemo dobit.

Kolega Vujoviću, evo, dok smo diskutovali proverio sam – EBITDA je u 2015. godini bila 46 milijardi i 555 miliona ili 375 miliona evra, a u 2016. je porasla i bila 47.158.370.000 ili 380 miliona evra. Tako da nema dileme i mogućnosti da dovodimo u pitanje one ocene koje smo malopre izneli – da je EPS i 2015. i 2016. godinu završila pozitivno. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Ivan Kostić. Izvolite.

IVAN KOSTIĆ: Poštovani ministre, narodni poslanici, građani Srbije, poslanička grupa Srpski pokret Dveri apsolutno podržava modernizaciju jednog velikog sistema kao što je EPS. Međutim, suštinski se ne slažemo u načinu na koji će se finansiranje EPS-a vršiti, jer smatramo da to dugoročno neće doneti boljitak u razvoju ovog preduzeća.

Slušajući ministra Vujovića poverovao sam da se ovaj kredit koji nam daje Nemačka razvojna banka poklanja građanima Srbije ili EPS-u, a poznajući višedecenijsku velikodušnost nemačkog naroda prema srpskom narodu, i u političkom i u ekonomskom smislu, sumnjam da će to biti tako.

Građani Srbije moraju da znaju da u proteklom periodu, kada su se tenderi raspisivali za slične konkurse, naše firme nisu mogle da konkurišu jer nisu bile u mogućnosti da ispune uslove koje su propisivale one finansijske institucije koje su davale kredite.

Navešću vam primer tendera iz 2015. godine, tendera za obnavljanje brojila. Učestvovala je francuska firma Atos i Erikson, a učestvovala je i naša firma poznatog košarkaša Dejana Bodiroge, koja naravno nije mogla da dobije taj tender, mogla je samo da bude podizvođač. Iako je radila najkomplikovanije radove, kajmak je uzimala francuska firma Atos. Tako da sumnjamo da će i u ovom projektu većinu glavnih poslova raditi strane kompanije, što se apsolutno ne slaže sa politikom Srpskog pokreta Dveri. Mi se zalažemo da ovakve velike poslove rade srpske kompanije.

Još jedan od razloga o kojem treba razmišljati jeste zašto nama Nemačka razvojna banka daje kredit, zašto naša država, evo SNS je na vlasti već četiri-pet godina, nije formirala domaću razvojnu investicionu banku pa da iz svojih sredstava finansiramo ovako velike projekte, da razvijamo naše preduzetnike, da razvijamo mala i srednja preduzeća a ne da stalno uzimamo kredite, što je ista politika koja se vodi od 2000. godine do danas, u šta nas uveravate.

Što se tiče drugog problema, više narodnih poslanika je danas govorilo o domaćinskom odnosu u poslovanju EPS, ali ne znam kako su došli do tog zaključka. Po egzaktnim podacima koji su objavljeni i za koje ste dobili kritiku od vaših prijatelja iz MMF-a, javna i državna preduzeća duguju za struju, u pitanju je 20 preduzeća o čemu se ovde već govorilo, sa datumom od 10. januara 2017. godine 22 milijarde dinara, što je sedam milijardi dinara više u odnosu na 2016. godinu.

To su podaci koji su javni, a domaćinstava u Srbiji duguju 17 milijardi dinara. Znači, pet milijardi dinara manje duguje 150.000 domaćinstava koja su napravila reprogram duga sa EPS-om i imaju dobru volju da vrate te dugove, ali ne mogu da ih vrate pa dolazi do utuženja, dolazi do izvršenja, tako da je trenutno u planu da se u 100.000 domaćinstava ulazi u stanove, da im se otimaju stvari, da im se uzimaju penzije, jer to je politika koja je došla od 2000. godine u Srbiju i koju danas vi sprovodite.

Znači, mali obični ljudi će da plaćaju teret dugova koje prave velike firme i velike kompanije kojima su, svi znamo, menadžeri iz vladajućih partija. Predlažem da vi utužite i oporezujete ljude koji vode ova preduzeća, da otimate njima stanove, a da ljude koji imaju dobru volju ostavite na miru. Zato smatramo da ovaj način finansiranja obnove EPS-a nije koristan. Dok se finansiranje ovako velikih državnih preduzeća ne bude finansiralo iz domaćih sredstava, kajmak će uvek uzimati strane kompanije.

Pošto mnogo ministara odlazi u Kinu, nadam se da je neko imao prilike da se raspita kod kineskog rukovodstva kako funkcioniše organizovanje i rukovođenje u javnim državnim preduzećima. Sigurno da postoji način da javna i

državna preduzeća rade onako kako treba i da ne prave ovolike ogromne gubitke, naravno pogotovo kada su izbori u pitanju. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković. Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministri, dame i gospodo narodni poslanici, uprkos tome što je tokom jučerašnjeg i današnjeg dana za ove važne tačke dnevnog reda uglavnom bila konstruktivna rasprava, primetila se izvesna nervoza kod nekih poslanika, kod nekih poslaničkih grupa i ako ste se, gospodine predsedavajući, pitali odakle potiče ta nervoza – iz istog onog razloga zbog čega je nervozan i njihov šef, njihov glavni šef, glavni mentor Kajl Skot koji ovih dana pokazuje neviđenu nervozu pa napada neke dnevne listove, dozvoljava sebi, potpuno neprikladno, da neke listove naziva ološem, a on je šef svima njima. Šef je i ovim ekstremnim levičarima, koji su nekada bili ekstremni desničari, šef je i ovom pivskom vojvodi...

PRESEDAVAJUĆI: Molim vas da se ipak držimo teme.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Dobro, samo sam napravio mali uvod. Šef je i ovim gitaristima tamo. E, to je razlog zbog kojeg su pokazali određenu nervozu, iako je, opet kažem, dosadašnja rasprava bila vrlo konstruktivna, kakva i treba da bude.

Kada je reč o predlozima zakona, dakle Predlogu zakona o Agenciji za osiguranje depozita, ono što bih zaista želeo da istaknem i da podvučem – iako su ministri Vujović i Antić obrazložili, odnosno dali sve one razloge zbog kojih treba da usvojimo ove predloge – ono što zbog građana treba ponoviti, to je da se usvajanjem ovih dopuna postiže zapravo ta veća doza fleksibilnosti u smislu upravljanja sredstvima za osiguranje depozita, u zavisnosti od trenutnih tržišnih uslova.

Takođe, ono što je najvažnije, to je da ovim izmenama smanjujemo i troškove Fonda koji su uzrokovani negativnim kamatnim stopama i to sve, naravno, ima taj pozitivan uticaj, odnosno pozitivan efekat na budžet Republike Srbije. To je ono što mi nazivamo nastavkom finansijske konsolidacije, u punom smislu te reči, kao i nastavak uvođenja reda u sistem javnih finansija. Ma koliko se neki trudili da pokažu da zapravo nije tako, Srbija je danas uređena zemlja u svim segmentima, pogotovo u segmentu javnih finansija, i to je zasluga ovih ministara, ove Vlade i konkretno gospodina Dušana Vujovića.

Kada je reč o zaduživanju „Elektroprivrede Srbije“ i „Elektromreže Srbije“, odnosno davanju garancija Vlade Republike Srbije za zaduživanje ova dva preduzeća, to je nešto o čemu smo već čuli – kako one argumente zašto da podržimo ovo zaduživanje, tako i lažnu argumentaciju da zapravo ne treba da se zadužimo.

Sada ono što je najvažnije, želeo bih da istaknem da je vrednost programa 30 miliona evra. Od toga je 15 miliona zajam plus 6,5 miliona strana donacija, plus sredstva „Elektromreža Srbije“, i to pod najpovoljnijim mogućim

uslovima, sa kamatnom stopom od 0,8%. Sada dolazim u situaciju da ponovim sve ono što smo čuli nekoliko puta, ali ponoviću – kao dokaz razlike između ove Vlade i načina na koji vrši vlast, njenog stava prema zaduživanju i onoga što su radili nekada neki drugi kada su se zaduživali neuporedivo nepovoljnije, kada su se zaduživali pod bukvalno zelenaškim uslovima, sa šest, sedam i osam posto kamatne stope. U tome je ta razlika. Ja razumem zašto oni danas napadaju, ali ono što ne mogu da razumem i ne mogu da nađem opravdanja to je da su oni spremni da napadnu državu koja beleži neke rezultate, koja ide napred, umesto da podrže te napore. Kada bih bio na njihovom mestu, priznao bih rezultate, rekao bih – da, ovde beležimo neke benefite i dao bih podršku za tako nešto. A oni su spremni, zarad pokušaja da politički profitiraju, da na svaki mogući način zaustave razvoj države.

Da ne bih došao u situaciju da ponovim sve ono što je danas nekoliko puta ponovljeno od naših kolega, pozvaću da u danu za glasanje podržimo sve predloge iz današnjeg dnevnog reda. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Markoviću.

Reč ima narodna poslanica Marija Janjušević.

(Radoslav Milojević: Poslovnik.)

Poslovnik? Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala, gospodine Milićeviću.

Reklamiram član 106, da govornik može da govori samo o tački dnevnog reda o kojoj se vodi pretres. Gospodin Marković je govorio o svemu sem o dnevnom redu. Zašto onda nije govorio o korupcionaškim aferama, zašto onda nije govorio o vili koju kupuju u Ministarstvu finansija...?

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Milojeviću, to što želite da vodite dijalog kroz pozivanje na povredu Poslovnika, ja vam neću dozvoliti. Zahvaljujem.

(Radoslav Milojević: Gospodin Aleksandar Marković nije govorio o dnevnom redu. Zašto ste meni oduzeli reč a on nije govorio o dnevnom redu?)

Upravo sam vam rekao i ne mislim da sam povredio navedeni član. Ukoliko želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni, to može biti učinjeno.

(Radoslav Milojević: Naravno da želim, da.)

Zahvaljujem.

Gospodine Ristićeviću, vi želite povredu Poslovnika.

Izvolite.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani predsedavajući, evo još jednom nevaspitanog gesta zbog kojeg bi trebalo da reklamiramo još jednu povredu Poslovnika jer se na ovakav način, a neki od njih izgledaju lepo otpozadi, ometaju govornici, i to nije prvi put. Dakle, ovo je reklamacija prva, a posle ove reklamacije ću reklamirati još jednom Poslovnik zbog ponašanja ovih finih, vaspitanih, obrazovanih, kako ih je to sve Saša Janković nazivao.

Član 103. stav 8, tražim da odbijete vreme, dva minuta, zbog zloupotrebe reklamacije Poslovnika ovog prethodnog kolege, iz prostog razloga što je on koristio to kao neku vrstu replike, pokazujući neku zgradu. Ako već hoće da nam pokaže neku zgradu, neka nam pokaže zgradu sa pašnjakom njegovog predsednika Šutanovca. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Rističeviću.

Mislim da ste bili svedoci i da ste mogli da na pravi način sagledate malopredašnju situaciju kada sam shvatio da malopredašnji govornik želi da kroz zloupotrebu povrede Poslovnika debatuje, odnosno vodi dijalog sa kolegama iz druge poslaničke grupe, ja sam sugerisao i prekinuo ga u tome. Mislim da sam blagovremeno reagovao.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni?

(Marijan Rističević: Ne.)

Zahvaljujem.

Reč ima narodna poslanica, kolegica Marija Janjušević.

Koleginice, vreme vaše poslaničke grupe iznosi četiri minuta i pet sekundi. Izvolite.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Uvaženi ministri sa kolegama, poštovane kolege narodni poslanici, građani Srbije i svi Srbi u rasejanju, i za vas je veoma važno da čujete kako se ovde priča o domaćinskom poslovanju i o kadriranju.

Smatram da je ugovor sa KfW bankom zaista odličan i domaćinski, ali za Nemačku. Ovde smo više puta ponovili, dakle – Razvojna banka Nemačke, Frankfurt na Majni, a ne razvojna banka Srbije i Beograd na Savi. Postavlja se pitanje – zašto ovako domaćinski režim nije ni inicirao formiranje domaće razvojne banke koju zagovara? Kada smo kod domaćinskog, juče smo čuli ministra energetike koji je više puta ponovio da se u ovoj državi 25 godina nije ništa sagradilo u energetici. Kao da je taj isti ministar bio na Marsu svih tih godina, a ne u partiji koja je participirala u vlasti gotovo svih 25 godina, sa izuzetkom možda nepune dve godine.

Kada su kadrovi u pitanju, pitam vas – čiji je kadar Mlađan Dinkić i kakav su efekat on i njegov rad ostavili na stanje u našoj državi? Da se sad držimo malo konkretnih činjenica kada je domaćinsko poslovanje u pitanju. Postavlja se pitanje – ko će biti izvođači radova, od koga ćemo uzeti sistem za upravljanje prenosnim sistemima SCADA, da li će biti angažovan Institut „Mihajlo Pupin“ ili se to mesto čuva za „Simens“ ili neku drugu kompaniju? Da li će KfW, kada daje novac, dozvoliti da mi angažujemo svoje stručnjake koje imamo u Institutu „Mihajlo Pupin“? Ovde moram da se osvrnem na veoma uvredljivu izjavu ministra finansija, kada je rekao da je teško naći menadžere u Srbiji. Teško je naći poslušne menadžere, koje ćete držati u v.d. stanju, to je

teško. Ali mi stručnjake imamo i dozvoljavamo da, zbog odnosa režima prema njima, oni odlaze u inostranstvo.

Da se vratimo na „Simens“, na „skadu“ (SCADA), na sistem za upravljanje. Složiću se sa gospodinom Atlagićem da je to pitanje naše nacionalne bezbednosti. To je zaista tačno. To se videlo na primeru u Iranu, koji nije imao svoj „skada“ sistem već su Simensov implementirali, pa kad su imali taj problem sa *Stuxnet* virusom čitav Iran je bio u bezbednosnom problemu, pa i šire, čitav region. Oni su tada bili prinuđeni da razvijaju sopstveni sistem, a mi ga već imamo. Imamo sopstvene stručnjake. Tako da ćemo vrlo brzo videti to domaćinsko poslovanje o kojem vi pričate.

(Narodni poslanik sugeriše: Za Vulina...)

Za Vulina? Pa da, evo, kad smo kod kadrova, kadrovi ovog režima – Dačić, „Julin“, Dinkić. (Hvala na podsećanju.)

Na kraju još oko tih izbora kojima nas plašite, mi nismo frustrirani nikakvim procentima. Ne dobijamo nikakve pritiske da moramo toliko i toliko glasova obezbediti za svoju stranku. Ako građani ne budu želeli da ih Dveri predstavljaju ovde u parlamentu, to se neće dogoditi i to će biti njihov izbor, ali to nije nikakav krah za nas iz Dveri, jer živimo od svog rada i živećemo i dalje.

Kad bi gospoda koja mašu tim...

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegkinice Janjušević. Vreme je isteklo, 4.05.

(Marija Janjušević: Šteta. Hvala.)

Zahvaljujem.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar dr Dušan Vujović.

Izvolite.

DUŠAN VUJOVIĆ: Hvala lepo.

U nekoliko prethodnih diskusija pojavile su se i ideje i pitanja na koja mislim da ne bi bilo loše da odgovorimo. Jedno je bilo pitanje koliko su zastupljene konsultantske i slične usluge u ovim projektima. Mogu da vam kažem da su, po mojim podacima, u projektu otpeljivanja, tj. u projektu od 45 miliona evra, 2,5 miliona evra predviđena za konsultantske usluge, u projektu unapređenja mreže EMS-a je milion evra predviđeno za konsultantske usluge, koje se finansiraju iz granta koji ide paralelno sa ovim kreditom, prema tome to apsolutno neće biti sredstva kredita.

Drugo, čini mi se, vrlo značajno pitanje koje sam pokretao na mnogo mesta do sada, uključujući sednice koje smo imali u sklopu tzv. Berlinske inicijative, bilo je pitanje ravnopravnosti pristupa srpskih firmi sredstvima koja se obezbeđuju kroz finansiranje kredita. Jedna stvar je tu želeći dobre principe, druga stvar je to realizovati u praksi.

Prvih godina posle sankcije su srpske firme bile u podređenom položaju zato što nisu mogle da ispune čuvene elemente pretkvalifikacije za te tendere. Znači, nisu mogle da pokažu izveštaje o poslovanju za tri godine, izveštaje koji su prošli reviziju koja se priznaje međunarodno. Time se

međunarodne organizacije i oni koji su glavni konkurenti štite od konkurencije. Znači, oni kažu – ako nemate tri godine račune, odnosno izveštaje o poslovanju koji su prošli reviziju poznatih svetskih kuća, vi jednostavno ne možete da prodete taj prvi test. Neke firme naše su sada u situaciji da to mogu da prođu.

Drugi element je bio kvalitet i sposobnost da se obezbedi finansiranje, tj. bankarske garancije i svi ostali uslovi. Polako izlazimo i na tu zelenu granu, i tu pokušavamo da dođemo u bolju situaciju. Prava rešenja će se pojaviti tek kada završimo pregovore o Petoj glavi evrointegracija koja se tiče upravo javnih nabavki i kad nam budu priznavali domaća pravila javnih nabavki u međunarodno finansiranim projektima. Do toga nije lako doći, ali su sve zemlje prolazile kroz to. Postoje analize koje pokazuju da se veliki deo sredstava koji se daje iz subvencionisane pomoći, ovo je za „Ajdu“ (IDA) bilo rađeno, znači za onu granu Svetske banke koja se bavi finansiranjem najnerazvijenijih zemalja u svetu, da se veliki deo reciklira i vraća u najrazvijenije zemlje, pošto one uspevaju da dobiju te tendere.

Znači, to je cela jedna profesija koja se time bavi. Mi možemo da se žalimo, ali mislim da je mnogo bolje da se organizujemo pa da što pre zaključimo Petu glavu i budemo u situaciju da možemo ravnopravno da konkurišemo. Ne samo to, nego moramo da vratimo naše projektovanje i sposobnost naših firmi da budu konkurente. To je nešto što smo imali, znači nećemo mi lako da budemo mnogo bolji, ali barem da vratimo ono što smo imali pre 20 ili 25 godina. To je prvo pitanje.

Drugo pitanje, gde se takođe potpuno slažemo ali je lakše reći nego uraditi je pitanje Razvojne banke. Vi znate da su kod nas svi pokušaji do sada dali, neću da ocenjujem globalno, ali dali dovoljno loše rezultate da se sada niko ne usuđuje da krene u to dok ne pripremimo teren. Znači, Razvojna banka je dobra ideja, ali su rizici ogromni. Razvojna banka ima smisla ukoliko može da privuče sve ove bilateralne resurse u tu Razvojnu banku.

Drugim rečima, dobre razvojne banke u zemljama koje to kvalitetno urade privlače sigurno sredstva svih donatora koji nemaju nameru da se bave mikro menadžmentom tih grantova. Privlači sredstva drugih zemalja, privlači sredstva na tržištu i tako dalje i uspeva ta sredstva strateški da usmeri u prave projekte. Oni moraju da imaju, pogotovo u inicijalnim dekadama rada, više nego striktna pravila poslovanja.

Samo da vas podsetim – Evroazijska banka, gde su glavni akcionari Ruska federacija i Kazahstan, ima striktnija pravila nego što imaju standarde međunarodne finansijske organizacije. Setite se, oni su nama morali defakto da kanseluju (otkažu) drugu tranšu kredita za podršku budžetu zato što tada nismo imali program sa Fondom. Znači, oni često moraju da budu veći katolici od pape, kako to narod kaže, i da poštuju ta pravila više nego drugi.

Znači, slažem se da treba da razvijamo Razvojnu banku, ali tu ima jako mnogo tehničkih i finansijskih pitanja koja moramo da rešimo na pravi način, da se ne bi dogodila situacija da imamo sredstva koja neće biti usmerena

na prave prioritete, koja neće dati efekte koje očekujemo. U principu je to moguće, realizacija je jako teška.

Proveo sam ceo svoj radni vek radeći u takvoj organizaciji, tamo nije lako, ovde bi bilo tri puta teže to uraditi zato što su očekivanja veća, mogućnosti manje, rizici i pritisci ogromni. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem ministre.

(Marija Janjušević: Molim vas, da li mogu da imam repliku?)

Nemate pravo, kolegice Janjušević. Nijednog trenutka niste pomenuti u izlaganju ministra, vrlo sam precizno pratio, niti je u negativnom kontekstu govorio o onome o čemu ste vi govorili.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, gospodo ministri, želeo bih pre svega, u najkraćem, da izrazim podršku predlozima zakona – i o osiguranju depozita i o Agenciji za osiguranje depozita, jer zaista smatram da više nego ima smisla, potpuno je ispravno zaštititi novac građana ove države kroz predložena rešenja u ova dva zakonska predloga.

Drugo, kada je reč o novcu koji treba da posluži za modernizaciju jednog sistema u TE Nikola Tesla i novcu koji treba da posluži za unapređenje kapaciteta prenosnog sistema EMS. Dakle, i jedno i drugo je bez ikakve sumnje korist za ovu državu, korisno za njene građane, i tokom raznoraznih rasprava, teoretisanja i ponekada naklapanja, mi danas nismo čuli nijedan jedini razlog zbog kojih bi bilo koji od ova dva programa bio loš, pogrešan, štetan, bilo šta slično.

Čuli smo što šta drugo, ali da nema smisla uložiti, to nismo. Da li smo mogli uopšte da čujemo da finansijski uslovi koji su predloženi nisu dobri. Bio je jedan pokušaj, nije bio baš najspretniji moram da priznam, ali da pogledamo malo konkretno i realno – da li su ovi uslovi, a dati su vrlo detaljno u materijalu koji je dobio svaki narodni poslanik, vrlo precizno, da li su oni nepovoljni. Da li je recimo, 0,8% kamate godišnje nepovoljno? Vrlo je dobro što je i ministar Vujović tu, ja sam više puta pozdravio činjenicu da je, svaki put kada je tu i kada se postave određena pitanja, veliko zadovoljstvo slušati obrazloženja, kako se šta dešavalo u ovoj zemlji i kako je danas, kako iznose određeni brojevi, zbog čega i zašto.

Velika je šteta, i to moram i danas da ponovim, što mnogi, nažalost, propuštaju priliku da iz toga što ministar kaže nešto i nauče, da nešto bolje razumeju. Ako ni zbog čega drugog, da sutra ne bi ponavljali istu grešku, pa da pričaju iznova i iznova izandale fraze na koje je lako odgovoriti i zaista je ponekad mučno i tužno gledati narodnog poslanika koji se sramoti iznoseći jedno te isto, uvek prolazeći na jedan te isti način kada dobije kontraargumentaciju od ministra. No dobro. Svako neka brine o sebi u tom smislu, dakle ovo su dobri uslovi, ovo su uslovi koje smo mi napravili, ne možemo da ih poredimo sa deset puta većim iznosom kamate na godišnjem nivou kakve smo imali.

Evo, koliko sam ja ovde, u ovoj sali, ima par godina. Kada god dođemo do budžeta, obavezno se podsetimo i neke stavke koja se odnosi na uslove zaduživanja sa 8%. Evo, uporedite ovih 0,8% sa 8% i kažite da nije dobro. Ne može to niko. Samo nekoliko komentara na nešto što se moglo čuti danas, pri tom ne mislim na one pokušaje dobacivanja likovne sekcije žutog preduzeća, video sam da je čovek danas doneo neki crtež, verovatno da nam se pohvali kako je nešto lepo nacrtao... šteta što izgleda kao siva mrlja pa nisam mogao da se nadivim koliko, siguran sam, zaslužuje. Nadam se da ćemo dozvoliti preduzeću da ubuduće koristi bojice, kada bude crtao.

Što se tiče, recimo, napomena da istorijat odnosa između nemačkog i srpskog naroda nije dobar pa zbog toga treba da sumnjamo u ove sporazume. Dakle, molim vas da budemo ozbiljni do kraja, da se bavimo ovim poslom tako da to bude u interesu društva. Da se ne pitamo da li je važno ili nije važno, ne samo negovati dobre odnose nego razvijati privrednu saradnju. Da se podsetimo, ako ih ne znamo – da saznamo na kom je ta saradnja nivou, koliko nam je važna privredna aktivnost kompanija koje dolaze iz te države, koliko nam je važna i značajna politička podrška, koliko nam je važna... Evo, baš ovakve korisne sporazume možemo da dobijemo sutra i da ih iskoristimo još jednom za nešto što direktno služi ovoj zemlji i njenim građanima, našim javnim preduzećima ali i važnim sektorima na bilo koji način, dakle to apsolutno nije način.

Druga stvar, što se tiče Železare, razumem da je bilo malo šire rasprave danas, opet nije dobro da ona ide previše u širinu ali Železara je interesantno pitanje, evo i danas, iz bar dva razloga.

Prvi razlog, i moj pozdrav i moje divljenje likovnoj sekciji žutog preduzeća, prvi razlog zato što Železara zaista jeste jedan dobar primer, jedan vrlo efektan primer. Kako može veliki i krupan problem da se reši? Kada se tim problemom bavi neko kome je zaista stalo i neko ko zaista ume da rešenje nađe? Ja sigurno opet mislim, pre svega, na Aleksandra Vučića i Vladu koju vodi. Železara jeste nastavila da radi, iako su oni koji su i danas nešto ovde pričali o njoj imali fenomenalna rešenja u vidu da se ona likvidira, da se zatvori. Nisu čak ni krili da to misle i to su doslovce govorili. Mogu da se pronađu izjave iz 2013. i 2015. godine.

Imamo problem sa Železalom. Šta ćemo sa njom? Ma katanac na vrata pa svako neka brine svoju brigu kako zna i ume. E pa ne, dame i gospodo, ne, drugarice i drugovi, kako god se vi tamo oslovljavali, pronađe se rešenje, tako da ne samo da sistem nastavi da radi i ne samo da 5.000 porodica opet ima izvor prihoda, nego da taj sistem nastavi da radi tako što ima i veći rezultat nego što je imao pre nego što je došlo do uspešnog partnerskog odnosa sa našim prijateljima iz Republike Kine, pa beleži bolje rezultate što se moglo u medijima pročitati, ako se samo neko potruđi da pogleda. Pa zbog toga što ima bolje rezultate zapošljava i više ljudi nego što je zatekao, pa zbog toga što ima bolje rezultate, on podigne i primanja tim ljudima koji su angažovani, pa zbog toga što ima bolje

rezultate najavi i prijem novih ljudi u redu veličine od stotine, dakle, o stotinama pričamo.

Sada uporedite to što se dogodilo, to zaista više nego uspešno rešenje, sa onim što su veliki politički geniji i ekonomski stručnjaci, raznorazni eksperti opšte prakse sa druge strane predlagali – katanac na vrata, svi na ulicu i kud koji mili moji. To je dobar primer za razlikovanje onih kojima je stalo i koji hoće da rešenje nađu, koji imaju načina da ta rešenja nađu i koji to umeju, i onih koji bi samo nešto pričali i ponašali se po sistemu – brigo moja pređi na drugog.

Zašto je još interesantno ovo pitanje? Pa zato što je aktuelno. I ovih dana smo imali više, veoma, veoma važnih vesti, baš zbog delegacije koju lično predvodi Aleksandar Vučić, 20 i ministara i gradonačelnika, delegacija na najvišem mogućem nivou u poseti Narodnoj Republici Kini. Bavi se podjednako važnim pitanjima, bavi se npr. mogućnošću da rešimo sudbinu RTB Bora, koju smo takođe pominjali danas i tako se recimo traže rešenja kada zaista hoćete da ih nađete i tako se recimo otvaraju vrata da tog rešenja zaista i bude. Neću da pitam, znamo već šta je predlog rešenja sa druge strane. Opet onaj katanac na vrata i opet svako kako zna i ume. Samo da niko tamo ne brine ni o čemu, da se ne zamara dok crta, bez bojica za sada.

Slušali smo i da postoje veoma dobre šanse i značajna politička podrška samog vrha, najviših autoriteta u Narodnoj Republici Kini, da se uspostavi direktna avio-linija.

(Radoslav Milojević: Je l' to tema?)

Šta bi to onda značilo za ovu zemlju? Da se unapredi turizam i u infrastrukturi, a tema je taman koliko i ona „Železara“ za onoga ko pita. Kako beše, kolega? Univerzitetski profesor, je l' tako? Dakle, taman je toliko tema.

Koliko bi značilo za ovu zemlju da dalje unapređujemo infrastrukturu? Mi smo i memorandum potpisali, a i ugovor se potpisuje za putnu infrastrukturu sve do granice sa Crnom Gorom.

Da ne pričam o svemu onome za šta ugovori već postoje. Na papir su stavljeni konkretni uslovi koji će omogućiti da se i brza pruga od Beograda do Budimpešte uradi. Sve je to podjednako važno, kao i ova „Železara“, jer je od životnog značaja za građane ove zemlje. Pa kada se tako nešto pomene, na čemu zahvaljujem, red je da se štogod još čuje na tu temu, promisli, možda nešto i nauči. To nikad nije loše. To je uvek korisno.

Kada se pominju javna preduzeća i to što neko u jednoj rečenici kaže da nema odgovarajućeg menadžmenta, a ima, ima jedan, ima tri – koliko i sam zna o čemu priča, to nek ostane pitanje za te druge.

Pošto su se pominjale kvake, za sam kraj jedno pitanje s moje strane – pa, u čemu je kvaka? Zašto neki ljudi ovde uporno odbijaju da se stvarima bave na ozbiljan, ispravan način, da izvuku određene zaključke i pohvale, ono što je zaista dobro, makar i sami ne prošli na izborima mnogo bolje zbog toga, ali gore od ovoga kako su prošli, teško?

Dakle, šta je kvaka? Kvaka je da se neke stvari ovde, dame i gospodo, zaborave, da se nekako izbace iz prvog plana. Na primer, činjenica je da se ovde o budžetu ove zemlje, o nivou novca kojim raspoložemo bave ljudi koji su u stanju da sami sa sobom potpisuju ugovore kako bi tim novcem koji dobiju od države raspolagali na nepošten način, da sa svojim fantomskim udruženjem fantomski pokret potpisuje neki ugovor. Zamislite, sam sebi izdaje grejalice, zamislite taj nonsens, a onda brine o budžetu, brine o profesionalnom menadžmentu, brine o biografijama, kvalifikacijama i transparentnosti?

Uzgred, imali su priliku da pokažu i biografije i kvalifikacije i transparentnost i da li znate šta je bilo od svega toga onda kada su imali priliku? Pa jedno veliko ništa. Znači, ono o čemu su pričali pokazali nisu, a imali su evo baš ovde, u glavnom gradu, više od dve godine prilike da pokažu to u praksi. Ništa, slovo na slovu. Dakle, jedna obična priča, potpuno prazna.

Šta se još želi, recimo, zaboraviti ili izbaciti iz prvog plana? Pa oni koji pominju s vremena na vreme Mladana Dinkića nekako bi hteli da se zaboravi da sa njegovim okruženjem druguju, da sa njima šetaju na onim neuspelim protestima. Ne znam da li još uvek ima tih protesta, nešto ih ne viđam ovih dana. Oni bi voleli da mi to nekako nemamo u vidu.

Kad spomenuh procenite, da se ne setimo šta je rezultat tih i takvih priča, teorija i tog nedostatka odgovarajućeg znanja. Taj se rezultat meri baš procentima, nekim procentima na nekim izborima. Sada ću ja ovo da završim citatom, jer sam video da to kolega Atlagić radi veoma efektno. Ti veliki politički geniji iz internet pokreta stavili su kao zvaničan stav, kao zvaničan zaključak, sledeću misao u jedan svoj materijal pre samo neku godinu: „Stvorio se utisak...“, dakle oni imaju neki utisak, „da su građani maloumni i da samo demagogija može da se proda“.

Svaka čast. Kao što se i moglo zaključiti, dame i gospodo, debelo su potcenili građane Srbije. To što ih doživljavaju ovakvima, pa se ponašaju tako kako se ponašaju – to građani vide. To građani prepoznaju, pa se na odgovarajući način i oduže, zahvale im onim malopre pomenutim procentima – jedan posto glasova na izborima, dva posto glasova na izborima. Ima tamo i četiri. Bio je jedan i šampion od pet posto. To je plafon političkog domašaja onih koji se politikom bave ovako ozbiljno koliko se bave.

Što se nas tiče, koji ove stvari ipak malo bolje razumemo i malo više cenimo, još jednom – ovakvi predlozi zakona dobiće podršku. Hvala vam lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Poštovani narodni poslanici, u skladu sa članom 87. Poslovnika Narodne skupštine, sada određujem pauzu u trajanju od 60 minuta.

Sa radom nastavljamo u 15.08 časova. Zahvaljujem.

(Posle pauze – 15.08)

PREDSEDNİK: Nastavljamo sa radom.

Poštovani poslanici, saglasno članu 27. i članu 87. stavovi 2. i 3. Poslovnika, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18.00 časova, ako bude bilo potrebe za tim, zbog potrebe da Skupština danas završi načelnu raspravu i donesemo akte iz dnevnog reda ove sednice.

Po članu 96. Poslovnika javio se narodni poslanik Marko Đurišić.

Preostalo vreme odmah, ću vam pročitati, tri minuta i 21 sekundu.

Izvol'te.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala.

Evo u nekoliko rečenica da kažem o ovim zakonima i dvema garancijama koje treba da damo, kao Skupština. Mi smo ovde čuli kako su ovo povoljni krediti, kamate na njih su 0,8%, ali je naša intervencija – ministre, vi ste to rekli i u raspravi, da nemate ništa protiv da Narodnoj skupštini, odnosno poslanicima, bude dostavljen sporazum. Naš amandman jeste da kao deo ovog Zakona o garanciji budu i sporazumi potpisani sa bankom, ali mislim da bi bilo fer prema poslanicima jer nisu možda svi vešti da prave računice, da kao što smo doneli zakon da kada građanin ode u banku mora da mu se efektivna kamatna stopa objasni i jasno iskaže, da i ovde jasno kažemo kolika je kamatna stopa jer nije samo 0,8%. Imamo i *front end fee* od 0,85. Imamo i ovu kamatu 0,25% za nepovlačenje sredstava. Kada bi sve to sračunali, ta kamata bi bila kud i kamo veća od 0,8%, kao što se računa kada odete u banku da uzmete kredit. Imate jednu kamatnu stopu, po troškovi ovi, pa troškovi oni i na kraju banka mora sve da vam izračuna po efektivnoj kamatnoj stopi.

Mislim da bi takav podatak trebalo i mi da dobijemo pa bi onda videli razliku u priči i raspravi da je minus 0,7% kamata danas, kada se zadužujete ili kada držite sredstva deponovana negde u inostranstvu, zbog čega menjamo zakon o Agenciji za osiguranje depozita i kamata pod kojom se zadužujemo. To je nekih 2,5%, ta razlika. To je verovatno normalno za deponovanje sredstava, ali kada uzimate kredite takva razlika mora da se pojavi i neko tu mora da zaradi. Treba da govorimo tačno o tome.

Priči koliko je važan ovaj kredit za EPS zbog zdravlja građana Obrenovca nemam ništa da dodam, ali postoji još jedan kredit, dogovoren 2011. godine, potpisan 2013. godine – 260 miliona dolara za odsumporavanje. Šta se uradilo sa Japanskom bankom? Šta se uradilo sa tim kreditom? Da li je on krenuo u realizaciju ili plaćamo penale zato što nije povučen? Šta je sa zdravljem građana Obrenovca zbog svega toga?

Kada pričamo o EMS-u, postoje razni primeri lošeg poslovanja tog preduzeća u prethodnom periodu. Ja ću da navedem samo jedan. Nikada građanima Srbije nije bilo objašnjeno zašto je EMS kupio 10% akcija Elektroprenosnog sistema a.d. Crna Gora, zašto je tih 10% akcija plaćano 9% skuplje nego što su bile cene akcija dan pre trgovanja na berzi. Šta ćemo sa tim što su akcije plaćene 95 centi, a danas ta akcija vredi 65 centi? Znači, pet miliona evra je izgubljeno na tom nikad neobjašnjenom poslu, da EMS kupuje 10% akcija u prenosnoj mreži Crne Gore.

PREDSIEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj. Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, opet nam ovde izmešaše babe i žabe, u okviru ovih šest tačaka dnevnog reda. Imamo stvari o kojima jednostavno ne može da se u istom trenutku raspravlja.

Zadržao bih se na onome što je najvažnije, zadovoljan što je ovde ministar Vujović pa očekujem da će on dati neko objašnjenje.

Ministre, prvo vas podsećam na vašu obavezu i obavezu Vlade Srbije da do kraja juna dostavite završni račun budžeta za prošlu godinu. Upozoravao sam vas kada je Vlada formirana da to više neće moći da ide bez završnog računa budžeta, pa makar mi na svakoj sednici Narodne skupštine pravili scene ako vi ne poštujete taj propisani rok.

Završni račun budžeta se mora podneti i mora biti o njemu raspravljano u Narodnoj skupštini. Nemojte misliti da se možete tako lako izvući kao ranijih godina, kao što su se dosmanlije izvlačile, pa posle naprednjaci. To traje negde od 2003- 2004. godine.

Ovde imamo nekoliko zakona, pomalo čudnih. Ovaj zakon o Agenciji za osiguranje depozita i prateći zakon kojim se omogućava plasiranje depozita iz osiguranja u samoj Srbiji, kroz kupovinu domaćih obveznica, je nešto prilično čudno zbog toga što nam je stanje u bankarskom sistemu veoma loše. Mi na ovaj način, omogućavajući Vladi da troši sredstva iz depozita, odnosno iz Agencije za osiguranje depozita, što je fond, jedna vrsta fonda i država time što te pare menja za obveznice, zapravo počinje pare da troši. Te pare su, u principu, žive pare a ono što država daje zauzvat, to su obveznice, to su hartije od vrednosti i one u jednom trenutku mogu da budu obična hartija a ne hartija od vrednosti. Mogu biti hartija koja se prodaje u staru hartiju.

U bankama imamo prilično uznemirujuću situaciju. Poznato je da je nekoliko banaka u Srbiji, dvadeset i jedna, u stečaju ili pred stečajem. Dakle, potreban je gotov novac za osiguranje depozita. Taj gotov novac još nije upotrebljen a kada dođe vreme da se upotrebljava, pitanje je da li će biti dovoljan.

Republički budžet za 2017. godinu predviđa izdatke za kamate od samo milijardu i 200 miliona evra za ranije kredite. Vlasnici 89% kapitala u našim bankama su inostrana lica, kapitalisti – pravna ili fizička lica, a banke više nisu u stanju da plasiraju taj novac ni privrednim subjektima ni građanima. Došlo je do zasićenja. Privredni subjekti i građani nisu više u stanju da podnesu kreditna zaduženja i oni prestaju da se zadužuju po tom osnovu.

S druge strane, počela je prava hajka na građane gde im se otimaju kuće, stanovi i ostala imovina kako bi se naplatila potraživanja banaka, pa ne samo građanima kojima su davali kredite, nego i građanima koji su bili žiranti. A mi u našem pravnom sistemu, u zakonima, nemamo socijalne klauzule kojima bi se sprečilo izvršenje nad onim što se zove obezbeđenje nužnog stanovanja, nužni smeštaj, nego se porodice sa decom direktno izbacuju na ulicu, iz kuća, umesto

da se kaže – evo vam po 20 kvadrata po članu porodice, ili ne znam koja brojka... e, u tome možete da ostanete jer to ne može da dođe pod prinudnu naplatu. Kod nas sve može da dođe pod prinudnu naplatu, pa čak i ljudska duša. Videli smo na ovim izborima kako se ljudske duše kupuju.

Kad naša država, odnosno Vlada plasira te hartije od vrednosti ili blagajničke zapise itd, ona obično daje između 5 i 6% kamate godišnje. A u EU, kažete da je negativna kamatna stopa a ja bih to radije nazvao nepostojanjem kamatne stope, jer mislim da osim Švajcarske nema zemlje u kojoj morate plaćati kamatu na štedni ulog koji im poverite. U Švajcarskoj jedino ima takvih banaka. Vi ste stručni, možda znate bolje gde ih još ima.

Kad se pogleda samo ova problematika hartija od vrednosti, imamo podatak da je na današnji dan država dužna 629 milijardi dinara. I vi, ministre, i predsednik Vlade Aleksandar Vučić često ste se hvalili kako imate suficit u budžetu. Ja taj suficit ne vidim. Ne možete imati suficit ako danas imate 629 milijardi dinara dugova na osnovu hartija od vrednosti, koje ste sami emitovali da biste začepili budžetske potrebe.

Drugo, imamo pouzdane podatke da veliki broj budžetskih korisnika ne dobija sredstva iz budžeta uopšte, ili ih dobija neredovno ili nedovoljno. U takvim uslovima nema suficita budžeta, ne postoji. Postoji deficit budžeta koji vi uspešno prikrivate, dok oni koji treba da koriste budžet jauču, iz početka tiho, a onda sve jače i jače.

Vidite, naše domaće banke, moram da pogledam ove broјčane iznose jer nisam bio u stanju sve da ih zapamtim, trenutno imaju 4,5 milijardi evra novca spremnog za plasiranje i nemaju kome da plasiraju osim državi, a kad plasiraju državi, vrlo ga skupo države kupuju, kredit. Mogli bi i sa 1% da prođu ili sa 2%, a ne sa 5% ili 6%. Zašto je to tako?

Gde je odgovor? Ne mogu nigde da nađem odgovor, nema u stručnoj literaturi, nema u zvaničnim izveštajima naših institucija finansijskog sistema ili naučnih i fakultetskih ustanova. Zašto i kod nas ta kamatna stopa nije pala po uzoru na evropske zemlje? Ako su već banke u krizi i grčevito moraju nekome da plasiraju novac, a one ga ne plasiraju nikome jer drže kamatnu stopu na 5% ili 6%, jer su sigurne da će ga plasirati državi.

Zamislite da država nije plasirala do sad valjda četiri milijarde evra blagajničkih zapisa, u kakvoj bi situaciji tek onda bile ove banke. Da ste vi njih lepo pustili, da ste umesto tih blagajničkih zapisa domaćim bankama i nešto građanstvu, ali malo, uzimali kredite po tržišnoj ceni u Evropi, po 1% ili po 2% na primer – po 2% možete uzeti kad poželite kineski kredit, još vas ljubazno dočekaju i pitaju treba li još više itd. I ostali u svetu, koji raspolazu sa mnogo novca, vrlo su zadovoljni sa 2% kamata na kreditni plasman, a kod nas 5-6%. To je nepodnošljivo.

Ja ako budem posle sledećih parlamentarnih izbora mandatar za sastav nove Vlade, ja ću ovo znati da raščistim, ali od vas ne očekujem...

(Marijan Ristićević: Ti mandatar?)

Šta je bilo, Marijane? A ko drugi bi bio sposoban?

(Marijan Rističević: Po lepoti, ti.)

Ovo je vrlo ozbiljna stvar i ovim pitanjima mogu da se bave samo ljudi koji se u to razumeju.

Vidite, još jedan čudan detalj, ukupni kapital banaka u Srbiji je pet milijardi i dvesta miliona evra. Ali, po metodologiji NBS, one imaju navodno kreditni potencijal od 21 milijarde evra jer pored tih svojih 5,2 milijarde evra imaju i 8,5 milijardi evra devizne štednje, 5-6 milijardi evra gotovine privrednih subjekata i preduzetnika, pa se po tom osnovu formira taj portfelj za plasman. 4,5 milijardi nemaju kome da daju. I domaćim štedišama su kamate na štednju veoma niske, zanemarljive.

Država bi mnogo bolje prošla kada bi imala jednu jedinu svoju banku u kojoj bi se zaduživala samo na osnovu štednih uloga i depozita privrednih subjekata, pa da se zadužuje sa 1%, 2%, a ne stranim bankama da plaća 5-6%.

Vidite, oni koji imaju novac u bankama ne učestvuju u upravljanju tim novcem, pa kada banke puknu – a sve smo bliži tom trenutku, oni ostadoše bez tog novca. Samo pojedini građani mogu računati da će im država nadoknaditi do 50.000 evra po štednom ulogu, a ostali su prepušteni svojoj sreći ili nesreći.

Ovo što se odredili za Agenciju za osiguranje depozita neće biti dovoljno, biće kap vode u moru, a vi se spremate da i to potrošite – onda neće biti ništa. Vi dovodite u pitanje sve privredne subjekte koji su orijentisani na banke da bi sproveli uobičajenu tehniku plaćanja jer kod nas sistem izbegava plaćanje u gotovom, zapravo vrlo teško je nešto plaćati u gotovom u okviru sistema, osim dnevnica, putnih troškova... ja ne znam da se još nešto isplaćuje u gotovom, sve drugo ide preko bankovnih računa. Subjekti moraju imati bankovne račune, moraju imati novac u bankama, ne mogu upravljati tim novcem a posle im je sudbina neizvesna ako te banke propadnu.

Treba, dakle, menjati te zakone i moramo tražiti soluciju u kojoj će građani i privredni subjekti biti sigurniji, a banke više izložene uslovima na tržištu. Banke se razmeću i visinama plata i zidanjem luksuznih objekata. Ogroman deo profita se iznosi u inostranstvo, ne ostaje u Srbiji i Srbiji su ruke vezane, na osnovu sopstvenog kapitala ne može da rešava svoje potrebe nego mora preko stranih posrednika.

Za poslovanje banke treba da odgovaraju njeni akcionari, oni privredni subjekti koji koriste kredite te banke a kojima se omogućuje upravljanje tim bankama, a ne da budu potpuno obespravljeni.

Vidite, postavlja se ovde pitanje kako je mogla Narodna banka Srbije da odobri Evropskoj banci za razvoj da u Srbiji, iako ta Evropska banka za razvoj nije banka u pravom smislu reči, može trgovati dinarskim papirima od vrednosti. Kako? To objašnjenje bi trebalo dati javnosti.

Agencija za depozite o kojoj danas ovde raspravljamo vodi 21 banku u stečaju. Tu je sedam osiguravajućih kuća u sličnoj situaciji. Ne može

Agencija sama sa tim da se nosi, isuviše je mala suma novca kojom raspolaže. Nemojte joj uzimati tu malu sumu novca. Tražite novac tamo gde je najjeftiniji. Ako imate iz zadnjeg perioda kredite sa enormno visokim kamatama, četiri, pet, šest, sedam, čujem da je bilo i osam posto kamate, uzimajte kredite od 1-2% kamate i odmah vratite ove stare, da lakše dišemo.

Za ovih pet godina ste Srbiju zadužili za nekih 10 milijardi, novih. Nasledili ste od dosmanlija 15, vi ste tome dodali 10. I sad ste nešto valjda vratili, pa ste to smanjili ispod 10.

Vidite još jednu stvar, samo stečaj šest naših banaka a to su „Agrobanka“, „Nova agrobanka“, „Razvojna banka Vojvodine“, „Privredna“ i „Univerzal banka“, kao i tihi stečaj „Srpske banke“, koji se ispod žita odvija, koštali su nas milijardu i 200 miliona evra. Nepovratno je to izgubljen novac.

Ovim izmenama Zakona o Agenciji za depozite se omogućuje da se država Srbija i dalje zadužuje devizno, a garancije koje daje zapravo ne mogu ništa značiti u sistemu u kome treba rešavati problem banke u stečaju. Ko će nama garantovati da će se kurs dinara održavati na ovom nivou, kada je reč o HOV-u (centralni registar HOV) i kolika će biti kamatna stopa u buduće?

Imamo problem sa Narodnom bankom Srbije, sve ozbiljniji problem i krajnje je vreme, sada i guverneru ističe mandat, da se otvori i to pitanje. Dosadašnji guverner je po inerciji održavao staro stanje stvari, ponašao se kao guverner Svetske banke i MMF-a, ali Jorgovanka Tabaković je kao guverner, na primer, lično odgovorna za bankrot „Dajners kluba“. Ona je imala nekakvu ličnu spregu sa, kako se zvaše taj direktor... Obradom Sikimićem, jedan od direktora „Dajners kluba“, njega je kontrolisala godinu i po dana. Kada je taj „Klub“ došao u teškoće u Srbiji, od centrale iz Amerike je dobio još tri miliona evra. Pošto je i to proćerdano, rukovodstvo i vlasništvo su preneti na „Erste banku“, prevarom.

Nije mi žao što je došlo do te prevare. Nije to preneseno na „Erste banku“ koja posluje u Srbiji, nego na „Erste banku“ koja posluje u Hrvatskoj. Neka sada malo Hrvati jauču. Zbog toga mi nije žao. Međutim, što se tiče srpskih privrednih subjekata, oni su opet tu u problemima, jer veliki deo novca su izgubili...

(Predsednik: Vreme je isteklo.)

Samo jedan minut još, pa će mi to Mičić pozajmiti od svog.

(Predsednik: Ko?)

Ima on na kraju da govori.

PREDSEDNIK: Nema, nema. Hvala vam puno. Ako budu ministri odgovarali, izazovu repliku, imate još vremena.

Reč ima narodni poslanik Goran Ćirić.

GORAN ĆIRIĆ: Poštovana predsednice, poštovani ministri, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Srbije, lepo je da vidimo vaš iskorak bar prema nekom od šefova poslaničkih klubova kome unapred nudite

repliku. Prošli put nisam uspeo da je dobijem iako sam imenom pomenut, iako je bilo prilike da mi je date, ali razumem vaše simpatije i tu nemam daljih primedbi.

Mislim da je važno govoriti o ovoj temi iz više uglova. Kada govorimo o zaduživanju Republike Srbije, barem ovom pasivnom zaduživanju, izdavanju garancija za kredite koje će po potpisanim sporazumima o zajmu „Elektromreža Srbije“ i EPS potpisati sa KfW, otvaramo više važnih pitanja, a pre svega pitanje našeg javnog duga. Mislim da smo danas započeli na pravi način dijalog koji nismo imali svih ovih godinu dana, koliko traje saziv ovog parlamenta. Mislim da je važno da otvorimo upravo ta pitanja na otvoren način i upoznamo javnost Srbije sa stanjem naše države. Kroz stanje EPS-a, kroz stanje „Elektromreže Srbije“, kroz stanje javnog duga, kroz stanje deviznih rezervi Narodne banke, kroz stanje Agencije za osiguranje depozita mi govorimo o budućnosti Republike Srbije.

Mislim da je zbog toga potrebno otvoriti debatu. Onog trenutka kada smo tu debatu na pravi način otvorili s ministrom finansija i ministrom energetike, vi ste, predsednice, pokušali da je prekinete i zaustavite tamo gde nije bilo logike.

Dakle, ovde se radi o zaduženju od 60 miliona evra, 15 miliona evra garancije „Elektromreži Srbije“ i 45 miliona evra garancije „Elektroprivredi Srbije“. Gledano iz ugla 25 milijardi evra javnog duga Srbije to deluje kao zanemarljiva cifra, ali mislim da mi nemamo prava da na jedan dolar, jedan evro ili sto hiljada evra gledamo na takav način, zbog toga što ovde u Skupštini moramo da insistiramo upravo na merljivosti efekata svakog donetog zakona, a mi, nažalost, to nismo imali u proteklim godinama, makar ja to iskustvo nemam u ove četiri godine koliko sam u ovim klupama.

Pominjali smo, pre godinu i po dana usvojili smo Zakon o potvrđivanju zajma od 200 miliona evra za restrukturiranje EPS-a, za korporativizaciju, i kada postavljamo pitanje i ministru energetike, manje ministru finansija, koji nas je, na neki način, podržao u težnji da uspostavimo standarde koje imamo sa stranim kreditorima i institucijama koje insistiraju, upravo, na potpunoj informisanosti o modelu finansiranja, o analizi efekata za utrošena sredstva, onda to tražimo i od vas.

Mislim da kao poslanici treba da nađemo snage i tražimo od resornog ministarstva i javnih preduzeća, koja su korisnici zajmova, izveštaje o efektima odobrenih sredstava. Evo jednog konkretnog predloga, ako je već tema EPS a biće i druga javna preduzeća, dajte nam izveštaj o efektima tog zajma od dvesta miliona evra od pre godinu i po dana, efekte restrukturiranja i utrošenih sredstava, i zbog toga smo otvorili tu temu. Da li su ti efekti u ovih godinu i po dana doprineli, ili možda sprečili još veće gubitke od ovih koji se sada prikazuju u javnosti, za prvi kvartal ove godine pad proizvodnje od 14,5%, da budemo precizni, u EPS-u.

Šta to dalje znači? Znači da je to uticalo sa nekih 0,8% na ukupan BDP u Republici Srbiji, to onda otvara i naše pitanje, gospodine ministre

Vujoviću, kada smo insistirali na predstavljanju plana Vlade o načinu na koji će se dostići zakonski limit od 45% učešća javnog duga u BDP, gde ćete vi tražiti argumente za to na koji način ćemo smanjivati taj dug i na koji način ćemo doći do tog nivoa duga, ako imamo ovakav pad u EPS-u koji utiče na to da u Srbiji imamo 1% rasta BDP-a u odnosu na plan i projekciju budžeta za 2017. godinu, koji je pravljen na 3 do 3,5%.

Zabrinuti smo zbog toga. To nije pitanje kritike ministra energetike i ministra finansija, već pogotovu predsedniku Vlade, mislim da imamo prava da svi kao građani Srbije budemo i te kako zabrinuti zbog toga. Onda kada ste, gospodine Antiću, reagovali na to da govorimo o konkretnim podacima i kada ste se upitali – odakle podaci o proizvodnji struje i rastu proizvodnje struje u regionu, kada sam vam dokazivao da nikako ne može biti objašnjenje – niti za poslanike, niti za građane Srbije, da je ovakav pad proizvodnje u EPS-u od 14,5%, u prvom kvartalu, posledica lošeg vremena. Da je posledica lošeg vremena to loše vreme je podjednako loše bilo i u Bosni, podjednako loše i u Hrvatskoj, u zemljama centralne Evrope...

Sada ću vam konkretno dati, pošto ste postavili tu dilemu, i podatke koliki je rast proizvodnje. U januaru je bilo hladno širom centralne i istočne Evrope, ali u Češkoj proizvodnja struje je porasla za 6,3%, u Poljskoj 3,6%, u Hrvatskoj 3,3% – dovoljno su blizu da nema neke, složićemo se, velike klimatske razlike između Hrvatske i Srbije – u Bosni i Hercegovini 1,4%, u Srbiji minus 14,5%.

Znači, razlozi ne leže u vremenu i zbog toga ne treba tražiti tu vrstu opravdanja, jer mislim da kao odgovorni ljudi treba da govorimo o onome šta je realnost da bismo došli do realnih rešenja za ovaj veliki problem. Ovaj problem ne treba potcenjivati, daleko od toga. Svima nama, poći ću od sebe kao jednom od 250 poslanika u ovoj skupštini, a pogotovo svim ministrima i predsedniku Vlade, izvršnoj vlasti, nije poklonjena imovina Republike Srbije nego je data na upravljanje – imovina EPS-a, imovina svih ostalih javnih preduzeća, ali tako da je vaš zadatak i zadatak svakog od nas da ta imovina, u vašem mandatu, bude očuvana, uvećana i tehnološki unapređena. Jednostavan je zadatak.

Reakcija na to da u tako velikom i značajnom sistemu koji sa dve milijarde učestvuje u BDP a projektovan je na 35-36 milijardi, sa značajnim procentom koji je dovoljno veliki, sa ogromnom inercijom jer ga je teško i podići ali i zaustaviti kada krene sa padom – govoriti da je to samo posledica lošeg vremena i šta sada mi tu da radimo, nedovoljno je odgovorno. Zato vas pozivam da o svakom od tih podataka razgovaramo na odgovoran način.

Mislim da smo tu propustili priliku koju smo imali na početku, u replici vam ništa drugo ne bih rekao nego naveo upravo ove podatke za koje ste rekli da ih nemate i da ih niste pratili, a to je nivo proizvodnje u zemljama regiona i mogućnost da oni imaju porast proizvodnje – upravo u ovom periodu kada smo mi napravili taj pad. Možemo da pretpostavimo da je to zbog nedovoljne organizacije jer kada u januaru imamo otežane uslove svi oni koji

planiraju prave zalihe uglja, prave zalihe vode u akumulacijama, kako bi se povećala proizvodnja i da bi se povećana potrošnja pokrila upravo time.

Dakle, to je jedno od pitanja koje kasnije utiče i na uvozno-izvozne bilanse jer smo zbog te manje proizvodnje morali da uvozimo struju, što uveliko destabilizuje ekonomski sistem države. Zbog toga je važno da govorimo o svakom zakonu, o svakom evru, o 15 miliona, o 60 miliona evra, i o tim efektima.

Sledeća važna stvar svakako je izostavljanje teksta Sporazuma o zajmu, dakle pravo svih nas da imamo potpune informacije na osnovu kojih bismo odlučivali o potvrđivanju ovog zakona i glasanju za njega. Ponoviću i ova pitanja koja sam na početku ove rasprave rekao a mislim da je bilo vremena da dobijemo odgovore na ta pitanja, pa ću podsetiti ministra finansija da je rekao da se slaže sa tim da bi trebalo da poslanici i Skupština dobiju te informacije koje nedostaju u obrazloženju ovih predloga zakona.

Da vas podsetim, 15 miliona evra garancije za „Elektromrežu Srbije“, 45 miliona evra za EPS, s tim da imamo definisane uslove u kojima je kamata 0,80%. Slažemo se da je to povoljna kamata, slažemo se da su razlozi za podizanje i potvrđivanje ovih garancija i podizanje ovih kredita opravdani, ekološki razlozi otpeljivanje, energetska efikasnost, znači povećanje efikasnosti u distribuciji električne energije kroz „Elektromrežu Srbije“, ali s druge strane tražim odgovore na ova pitanja.

Dakle, 0,80% kamate a provizija koja se jednokratno isplaćuje 0,75%. Ukupan iznos provizije je oko 450.000 evra, na ovih 60 miliona ukupne garancije. Pitanje je – kome ide ta provizija i šta su ti poslovi koji treba da se urade da bi se isplatila ova provizija od 450.000 evra?

Ono što je važnije je svakako i to koliko se od ukupne garancije plaćaju radovi, a koliko konsultantske usluge? Mi nemamo taj ugovor koji su potpisali KfW i EPS i EMS, nemamo strukturu – imamo samo apsolutne iznose za realizaciju projekata i u jednom košu tog novca i realizaciju i konsultantske usluge.

Ne sumnjam da u najvećem procentu to moraju da budu sredstva za realizaciju projekta, ali je potpuno jasno, legitimno i otvoreno pitanje ali se nadam da ćemo se složiti svi u sali da je potrebno dati informacije koliko tih para ide za konsultantske usluge i ko vrši te konsultantske usluge, kao i na koji način se bira i ko bira konsultanta u tom poslu, šta su kriterijumi.

Ovo su sigurno važna pitanja za sve nas a pogotovo za javnost Srbije, pa i za sam parlament. Jer, spremnost da na ovakav način razgovaramo, ta otvorenost je preduslov za veće poverenje i našu snagu da govorimo o suštinskim stvarima, a ne da se preganjamo oko toga da li neko dobija pravo na dva minuta replike da bi postavio dodatno pitanje ili dao dodatni argument, ili ne. Onda nećemo doći do suštine. A verujem da je suština upravo to da ste, pre svega vi, predsednik Vlade i ministri u Vladi dobili najveću odgovornost da očuvate

vrednost imovine Republike Srbije, da odgovorite na sva pitanja i šta su efekti te odgovornosti za ovih pet godina.

Ako se pozivamo isključivo na javne podatke Agencije za javni dug, koja na svom sajtu kaže: „31. decembra 2016. godine imali smo dug od 25 milijardi i 189 miliona evra“, 31. marta je taj dug iznosio 24 milijarde i 900 miliona, znači skoro 25 milijardi evra, onda se postavlja pitanje – ako je maja 2012. godine taj iznos duga bio 15 milijardi, danas 25, ostavljamo 10 milijardi evra javnog duga budućim generacijama iz ovog perioda od 2012. do 2017. godine.

Znam da je gospodin ministar odgovorio da je 2015. godine javni dug iznosio 22 milijarde, popeo se na 25 a sad smo u trendu opadanja, radujemo se tome ali je važno da o uzrocima i efektima tog zaduživanja govorimo, kao i o odgovornosti onih koji su zaduživali i na očigledno nedovoljno efikasan način realizovali ta sredstva. Negde je bilo opravdanja, negde nije bilo opravdanja, ali treba izaći iz te spirale upravo zbog odgovornosti svih nas da ta sredstva budu efikasno iskorišćena za budućnost Republike Srbije i svih narednih generacija.

Možete opravdano da postavite pitanje – dobro, uglavnom kritikujete, a šta biste uradili u ovom trenutku i šta je to što vi mislite da treba uraditi u javnim sistemima, a možda i u Skupštini, da bismo bili efikasniji i uspešniji? Mislim da je izuzetno važno pre svega doneti zakon o obavljanju delatnosti od opšteg interesa, definisati šta je to opšti interes.

Govorili smo i o energetske strategijama razvoja Srbije, govorili smo o različitim strategijama, ali mislim da je potrebno govoriti o načinu organizacije javnih sistema, što bi bio ključni mehanizam za realizaciju tih strategija. Mogu one da budu sjajne, možemo mi da donesemo odlične zakone ali ako nemamo dovoljno kapaciteta u javnim sistemima i u državnoj administraciji, ukoliko nemamo dovoljno znanja, ukoliko nema atmosfere koja će usmeriti to znanje ka rastu i ka razvoju – nećemo uraditi ozbiljne poslove.

Mislim da je to, pre svega, vaša odgovornost, odgovornost predsednika Vlade, jer smo vrlo često čuli da nemamo dovoljno kvalitetnih kadrova, recimo u „Telekomu“, u EPS-u, pa ga moramo privatizovati, doći će neki stranci koji će voditi naše sisteme, a ja mislim da je važno dati poverenje upravo tim ljudima, dati im mogućnost da pokažu koliko znaju jer ima i te kako vrednih i sposobnih ljudi u tim sistemima. Usmeriti energiju na sopstveni razvoj i sopstveno samopouzdanje, samopouzdanje ljudi koji mogu da donesu i velike i važne projekte.

Hajde sada da se upitamo da li smo kao generacija odgovorni i da li u ovom trenutku, sa ovim kapacitetima, možemo da pokrenemo projekat kakav je bio, recimo, „Đerdap 1“, projekat kakav je bila izgradnja pruge Beograd–Bar – one projekte koje su naši prethodnici ostavili ovoj zemlji i sada vama na upravljanje, održavanje. Niste vi isključivo krivi zbog toga, krive su mnoge prethodne generacije, ali smo odgovorni da o tome govorimo, tražimo i pokušamo da nađemo modele.

Kada govorimo o ova dva zakona vezano za Agenciju za osiguranju depozita, povoljna je okolnost da možemo da zamenimo tzv. skupe kredite jeftinim kreditima, imamo promenu na tržištu kapitala i mislim da je to važno iskoristiti i smanjiti te obaveze a znam da su najčešće odgovori na pitanje o porastu javnog duga sa 15 na 25 milijardi bili – mi smo se borili da zamenimo skupe kredite jeftinim, u tom slučaju bismo imali apsolutno smanjenje duga i ostali bismo na 15 milijardi a smanjili samo kamate, ali mislim da je važno smanjiti te troškove.

Sa druge strane, imamo izazov plasmana deviznih sredstava iz Agencije za javni dug. Na prvi pogled sasvim prihvatljiv predlog, ali mislim da tu treba biti oprezan. Mi bismo i mogli da podržimo ovaj vaš predlog, ali uz postavljanje pitanja, pre svega, ministru Vujoviću – da plasiranje deviznih sredstava Agencije u papire Ministarstva finansija Srbije i Narodne banke Srbije ne bi trebalo da bude stalna praksa. Sa ovim izazovom o kome smo i na početku govorili, čini mi se da nisam dobio odgovor na pitanje ili ja nisam bio dovoljno pažljiv, da ne treba zaboraviti da dobar deo deviznih depozita Agenciji potiče iz zajma IBRD za koji postoje garancije države, koliki je to rizik za državu ukoliko ne bude pravih i efikasnih plasmana same Agencije za osiguranje depozita?

Dakle, mi smo već garant, država Srbija je nosilac garancija za taj kredit IBRD i izvora koji su popunili deo deviznih sredstava, ja u ovom trenutku ne znam strukturu ali deo deviznih sredstava u samoj Agenciji, pa je pitanje koliki je onda rizik za sve nas od mogućeg lošeg plasmana tih sredstava Agencije za osiguranje depozita, tj. od strane njenog rukovodstva.

Svi predloženi zakoni ne nose prevelike rizike u tom smislu ukupnog iznosa od 60 miliona evra, ali otvaraju sva moguća pitanja – od stanja u javnim preduzećima, stanja javnog duga, efekata, a ono što ostaje na kraju kada se podvuče crta, a čini mi se da smo u tom periodu kada se podvlači petogodišnja crta, jeste za 10 milijardi evra veći javni dug, milijarda evra manje deviznih rezervi u Narodnoj banci Srbije...

PREDSEDNIK: Hvala, vreme.

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Pošto nema više prijavljenih, ako još neko hoće da se javi za reč, neka se pripremi.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovana predsedavajuća, poštovane kolege narodni poslanici, radujem se ovoj mogućnosti da imam završnu reč u našoj današnjoj raspravi na ove izuzetno važne i značajne teme.

U vezi sa ovim materijalom koji smo dobili sigurno svi delimo zajedničku dobru volju da se nešto dobro uradi za ovu državu i za ovaj narod, osnovne stvari o kojima ste vi ovde govorili nisu sporne i uvek će imati našu podršku, bez obzira što smo žestoka opozicija aktuelnoj vlasti. Kada treba zaštititi državne finansije od negativnih tokova u međunarodnim finansijskim kretanjima, kada treba obezbediti uslove za zaštitu životne sredine, kada treba uložiti u izgradnju novih postrojenja u oblasti energetike u Srbiji ili, kao što je

ministar ovde govorio, da Srbija iskoristi svoj geografski položaj i bude jedan od lidera u prenosu električne energije na ovim prostorima – svakako će svako od nas podržati, to nije sporno u svim ovim diskusijama koje su se juče i danas mogle čuti.

Međutim, jeste sporno šta se iza toga krije i da li su ove aktivnosti i ovi zajmovi zaista u našem ekonomskom i privrednom interesu, kao države? Naša iskustva do sada, gospodo ministri, nažalost su veoma negativna. Sve što imamo kao iskustvo o dosadašnjem funkcionisanju zajmova i raznih vrsta kredita koje smo uzimali u inostranstvu jeste da interes za tako nešto uglavnom imaju stranci a vrlo malo interesa imamo mi ovde.

Stranci nam daju kredit i uzimaju, naravno, određeni profit na kreditne rate i kamate na taj kredit. Stranci nas potom ucenjuju kako treba da izgleda tender na određenim poslovima i ko uopšte može da dobije taj posao, a onda se sasvim slučajno desi da taj posao, po takvom tenderu koji nam stranci uslovljavaju, mogu da dobiju jedino strane firme dok domaće mogu da budu u najboljem slučaju podizvođači.

Dakle, interes stranaca je ovde veoma jednostavan. Oni daju kredit i zarađuju na kreditu, odnosno kamatama koje preko toga ostvaruju, plus zarađuju na poslovima koje njihove firme dobiju kada mi koristimo njihov kredit za naše infrastrukturne radove. Dakle, iz ugla stranog ekonomskog interesa oni su potpuno zaštićeni a vi sada dajete i garancije države Srbije u slučaju da EPS ili EMS nisu u situaciji da vraćaju zajmove, da za to sve garantuje država Srbija.

Dakle, strani investitor, ulagač, zajmodavac, nazovimo ga kako god, u ovom slučaju je izuzetno zaštićen. Da li su zaštićeni interesi države Srbije? Da li je zaštićen domaći ekonomski interes? Da li je zaštićena domaća privreda? To su zapravo pitanja na koja vas neprestano podsećamo.

Ja ću zato da citiram upravo vaše obrazloženje razloga za donošenje ovoga zakona, gde se u jednoj tački kaže da će se doneti poseban sporazum kojim se definišu detalji sprovođenja programa korišćenja kreditnih i donatorskih sredstava, što između ostalog podrazumeva nabavku radova i opreme po pravilima Nemačke razvojne banke u međunarodnom tenderskom postupku. Dakle, mi smo uslovljeni da radimo tender po pravilima koje nam nameće Nemačka razvojna banka.

Šta je naš ekonomski interes? U redu je, dobili ste dobar kredit, imate povoljnu kamatnu stopu, povoljne rokove vraćanja. Pa zašto mi onda ne bismo sami raspolagali tim sredstvima, onako kako mi mislimo da treba i na našim tenderima, propisanim onako kako ova država želi da ih propiše, a ne kako nam nameće Nemačka razvojna banka? Da li će taj tender, tako nametnut od strane Nemačke razvojne banke, biti za nas povoljan i uopšte biti odgovarajući za naše domaće proizvođače, ili će favorizovati strane izvođače radova? To je ključno pitanje, gospodo ministri, na koje vas molim da mi odgovorite.

Ono što je ovde drugi problem, jeste naravno poslovanje EPS-a, kao jednog od ključnih strateških državnih preduzeća u Srbiji. Svi naravno znate

da su Dveri ogorčeni protivnik bilo kakve ideje privatizacije i prodaje naših strateških, privrednih i prirodnih bogatstava kao što su EPS, Telekom, naše poljoprivredno zemljište koje, nažalost, po postojećem Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju planirate da prodajete strancima od 1. septembra ove godine. Isto to mislimo i o aerodromu Beograd, i o PKB-u, kao i o nizu drugih strateških privrednih grana koje jednostavno ne smeju da dođu u ruke stranaca.

Što se tiče preduzeća EPS, ono je zapravo simbol onog najgoreg što je uništilo ovu državu, a to je partijsko kadriranje u našim javnim preduzećima. Partijski direktori, partijsko zapošljavanje, partijski namešteni tenderi, partijsko pljačkanje javnih preduzeća i isisavanje novca preko nameštenih poslova za partijske, kumovske, burazerske i ostale firme koje dobijaju na tim tenderima. To je srce korupcije u Srbiji. To je srce pljačkanja državnog budžeta. Tačno se zna ko je odgovoran – partijski direktori koji su bili na čelu EPS-a i, naravno, partijski upravni i nadzorni odbori, kao i Vlada Republike Srbije koja sve to gleda i dozvoljava.

Navedite mi, gospodo ministri, primer jednog direktora u Srbiji koji je odgovarao za loš posao koji je radio na mestu direktora tog javnog preduzeća, koji je odgovarao za loš menadžerski posao koji je tamo uradio. Navedite mi jednog, koji je to direktor koji je ocrnjen u javnosti zato što je napravio negativan bilans jednog preduzeća? Da ne govorim o krivičnim prijavama ili procesima koji bi trebalo da su se završili zatvorskim kaznama za one koji su nas uveli u pljačkaške privatizacije i upropastili naša najvažnija državna preduzeća.

Od 1945. godine do danas proteklo je 72 godine. Od te 72 godine SPS je u formi komunista ili socijalista bio na vlasti punih 70 godina. Gospodine ministre, da li osećate odgovornost za deo vlasti od 70 godina u ovoj državi? Da li je ikada iko iz SPS osetio odgovornost da je za nešto kriv, da je za nešto odgovoran, da je nešto upropastio, da je nešto opljačkao u ovoj državi? Hoćete da nam kažete da SPS nema nikakve veze sa tim? Ja vas ovde veoma otvoreno i veoma odgovorno pitam, da li onaj menadžment koji pravi gubitke i koji se pokazao nesposoban u javnim preduzećima može da realizuje nove investicije koje vi sada ovde planirate?

Da li će isti ljudi koji su doveli do problema moći da izvuku EPS? Kada to govorim, naravno da ne mislim o onim čestitim, ozbiljnim i samopožrtvovanim radnicima koji u najtežim uslovima – po zimi, snegu, ledu i mrazu rešavaju najsloženija pitanja da bi elektroenergetski sistem Srbije mogao da funkcioniše. Mislim na vas, partijski postavljene menadžere, direktore i rukovodioce javnih preduzeća i državne uprave u Srbiji. Dakle, da li ste vi ikada za nešto odgovarali zbog onoga što se loše desilo u državi Srbiji? Navedite mi jedan takav primer, ili recite javnosti da je sve savršeno, u svim državnim i javnim preduzećima u Srbiji. Ako nije savršeno, ko je odgovoran?

Ono što je veoma važno, da vas podsetim, jeste da možemo od vaših koalicionih partnera iz vladajuće većine često da čujemo da je neko, tamo nekada nešto upropastio iz nekog bivšeg režima. Ja se ne sećam da je neko iz tog

bivšeg režima odgovarao za to što je upropastio, a vi ste već pet godina na vlasti u ovoj državi. Pri tom, gospodine Antiću, vi iz SPS, vi ste i bivši režim i sadašnji režim. Kada vaši koalicioni partneri ovde u sali prozivaju bivši režim da je upropastio državu Srbiju, osećate li se malo odgovorni jer ste svojevremeno bili na vlasti sa DS? Zašto ne uzmete reč i kažete...

PREDSIEDNIK: Sad malo o dnevnom redu. Ovo smo analizirali, idemo dalje sad. Biće odgovora svakako, samo molim vas malo o dnevnom redu.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Na dnevnom redu, gospođu predsedavajuća, su dva zajma za dva veoma važna preduzeća u Srbiji, za EPS i za EMS, koja treba da potroše pare za koje ova država treba da garantuje da će biti vraćene. Ko će potrošiti taj novac? Partijski postavljeni direktori javnih preduzeća, v.d. direktori za koje ne znamo da li će sutra biti direktori, a ne znamo ni ko će biti novi direktori? Kakav je epilog partijskih i kumovskih direktora na čelu EPS-a, poput, recimo, Nikole Petrovića, kuma Aleksandra Vučića, koji je bio na čelu EMS-a? Ako je bio dobar, zašto više nije direktor EMS-a? Ako nije bio dobar, kada će da odgovara za stvari koje nije dobro radio?

Dakle, gospodo ministri, ovo vam postavljam kao veoma precizno, otvoreno i jasno pitanje – ko će sprovesti ove zajmove? Da li partijska nomenklatura koja se decenijama nalazi na čelu partijskih državnih javnih preduzeća, koja ste podelili kao partijski plen nakon izbora? Kao gusari, kada osvoje nešto pa podele, tako vi delite javna preduzeća u Srbiji.

PREDSIEDNIK: Gusari ne izlaze na izbore. Samo nemojte, molim vas, da vredamo.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Ono što, gospođu predsedavajuća, danas u Srbiji svi znaju jeste da su naša javna preduzeća prostor za partijsko zapošljavanje.

PREDSIEDNIK: Poslaniče, s vama uvek imamo najviše problema. Vi nikada nećete da pričate o dnevnom redu, a ja moram da poštujem Poslovnik i nekako da vas usmeravam da pričate o dnevnom redu.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Nastaviću, nadam se da će vam nastavak mog izlaganja biti po volji.

PREDSIEDNIK: O opštim stvarima zna svako da priča po 20 minuta, 30 minuta i bože moj.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Gospođu predsedavajuća, nadam se da ćete ovo vreme koje ste mi potrošili da mi nadoknadite.

PREDSIEDNIK: Ovo je korisno potrošeno vreme.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Dakle, gospodo ministri, bez obzira na ove provokacije i pokušaje da se spreči da govorim o ovoj temi, želim da vas vrlo otvoreno pitam sledeće – koji je naš domaći ekonomski interes da uzmemo ove zajmove, konkretno? Jer, vaša izlaganja me podsećaju na onu opasku Marin le Pen u direktnom duelu sa Makronom, kada mu je napomenula da ima zaista jedan izuzetan talenat – da dugo govori, a da ništa ne kaže. To je nešto što sam osetio u vašim obrazlaganjima ovde.

Navedite mi koliko će domaćih firmi raditi na ove dve investicije. Gde vam je projekat za sve ovo? Gde vam je dokumentacija? Gde su vam dokazi da ćemo mi imati korist za domaću privredu u realizaciji svega ovoga? Da li će naši naučni instituti biti uključeni u sve ovo? Čuli ste pitanje u vezi sa institutom „Mihajlo Pupin“. Dakle, da li će naši stručnjaci projektovati? Da li će naši radnici raditi? Da li će profit ostajati u Srbiji ili će profit ponovo neko izneti u inostranstvo, a da ova država čak neće smeti ni da ga dodatno oporezuje za iznošenje ekstraprofita iz ove države? Mislim da pitanje ne može da bude konkretnije.

Vi tražite podršku narodnih poslanika za uzimanje zajma i podršku da država Srbija bude garant da će se taj zajam vratiti Nemačkoj razvojnoj banci, zato što mi nemamo srpsku razvojnu banku a ne možete ovde da nas uverite da je ovo domaći ekonomski interes i da će ove poslove raditi isključivo domaća građevinska operativa i drugi privredni subjekti u Srbiji i da će sav profit od ovoga zajma, kada već ne može da ostane profit od kreditnih rata, onda barem profit od ulaganja ovoga zajma u određene privredne aktivnosti da ostane ovde u Srbiji.

Dakle, to je moje veoma precizno i konkretno pitanje. Koliko domaćih firmi će raditi na ovim poslovima? Koliko će novca ostati u Srbiji, a koliko novca će biti odneto u inostranstvo? Da li zapravo stranci samo peru pare, sopstvene pare, znači, daju nam kredit, mi damo posao njihovim firmama i oni imaju duplu zaradu – i na osnovu kredita i na osnovu firmi koje ovde uzimaju profit.

Hoćemo li jednom da progovorimo otvoreno o svemu tome? Gde je naš domaći ekonomski interes u svemu tome? Gde su naši naučni instituti? Gde su naši stručnjaci? Vi ste, gospodine ministre, u jednom trenutku rekli da mi ne možemo lako da nađemo menadžera za direktora javnog preduzeća u Srbiji, a niste nam odgovorili na pitanje zašto to ne možemo. Zašto to ne možemo? Ako tražite partijskog direktora javnog preduzeća, pa naravno da čovek koji drži do sebe, do svog stručnog integriteta, do svoje slobode i nezavisnosti neće prihvatiti da vodi javno preduzeće gde ćete mu vi zapravo naređivati šta treba da radi i kako, recimo, treba da namešta tendere za partijske firme.

Nijedan pravi, ozbiljan menadžer koji drži do sebe, do svog renomea, svoje karijere, neće pristati da radi na čelu tog javnog preduzeća. Dakle, morate da oslobodite javna preduzeća partijskog pritiska, partijskih ucena, partijskih nameštenja, stranačkih interesa koji tamo preovladavaju. Sada mi vi, gospodine Vujoviću i gospodine Antiću, recite je li to nije tako – da su naša javna preduzeća zaista potpuno oslobođena partijskih uticaja i interesa. Evo, recite pred javnošću Srbije i svi će vam se nasmejati u lice jer to nije istina, jer svi znamo da to nije istina.

Imam još nekoliko vrlo konkretnih pitanja koja se sadrže upravo u članovima ovog zakona o davanju garancije. Konkretno, u članu 3. se kaže – zajmoprimac je dužan da sredstva za otplatu zajma obezbeđuje prema planu

otplate iz sporazuma o zajmu, u iznosu koji uključuje glavnicu, što je u redu, obračunatu kamatu, što se podrazumeva, proviziju na nepovučena sredstva. Imali smo do sada toliko slučajeva da nismo koristili sredstva i plaćali ogromne provizije zato što je partijski menadžment u Srbiji nesposoban i mi plaćamo penale i provizije za povučene tranše kredita koje zapravo nismo iskoristili a uzeli smo zajam. I ovde ćemo plaćati te provizije ako vaš partijski menadžment ne bude dobro radio svoj posao.

Na kraju, ono što me posebno interesuje – šta su prateći troškovi zaduživanja? E, to me, verujte, izuzetno interesuje. Znači, nije dovoljna glavnica i obračunata kamata plus provizija na nepovučena sredstva, nego čak i prateće troškove zaduživanja treba da plaćamo. Da li je to, gospodine ministre, kao u bankama kada mi kao građani ili kao privrednici povlačimo kreditne rate, pa nas pljačkaju na obradi kredita i na svim drugim naknadama i provizijama, za koje zapravo ne znamo, niti možemo da znamo, na koji način će nam sve to obračunati i opljačkati nas?

U Srbiji danas, kada uzmete kredit u visini od 50.000 evra, u proseku vam na obradu kredita uzimaju 1.000 evra. To je zelenaška pljačka. To je nešto što dozvoljava Narodna banka Srbije i Vlada Republike Srbije, a što ne bi smelo da se dozvoli. Vi, gospodine ministre, odlično znate da sve ono što su troškovi obrade kredita treba da bude sadržano u kamati. Jesam li u pravu, gospodine ministre? Znači, ubacite sve troškove obrade kredita u kamatu, nemojte nam naplaćivati naknadne provizije, obrade kredita i sve druge vidove pljačke kojima su danas izloženi građani Srbije od strane banaka.

Da li u ovom zajmu imamo tako skrivenu dobit za zajmodavce ili ne? Na šta se odnose prateći troškovi zaduživanja? Takođe, u vašim razlozima za donošenje ovoga zakona stoji da je predviđeno da Nemačka razvojna banka odobri zajmoprimcu pod sledećim uslovima – provizija za organizovanje posla je 0,75% iznosa zajma i plaća se jednokratno. Kakva provizija za organizovanje kakvog posla? Da vidimo kakva provizija za organizovanje kakvog posla. To je tih hiljadu evra? Dobro, samo što ovde nije hiljadu evra, ovde je milion evra. I druga provizija na neiskorišćen iznos zajma od 0,25% godišnje. Dakle, još dve provizije su ovde ugrađene i jasno je koji je interes nemačke strane.

Sada bih ja voleo da čujem od vas, vi nas uverite da i mi imamo ovde interes, domaći ekonomski interes. Razumem da ste radili u Svetskoj banci, ali me niste uverili da i dalje ne radite za interese Svetske banke na mestu ministra finansija u Vladi Republike Srbije. Uverite me, gospodine ministre, ja sam otvorenog uma da čujem da vi radite za domaće ekonomske interese u Srbiji, a ne za interese stranih banaka, stranih firmi, domaćih tajkuna ili partijskih šema i kombinacija u javnim preduzećima. Evo, ovde sam, želim da vas čujem, želim da mi jedan ministar u Vladi Republike Srbije objasni gde je naš domaći ekonomski interes, u ko zna kom zaduženju, ko zna kom kreditu i ko zna kom stepenu prezaduženosti u koje mi na ovaj način upadamo.

Dakle, mislim da sam bio veoma konkretan i veoma dobronameran. Priznao sam da u svemu ovome svakako imamo zajednički pristup. Želimo nove investicije, želimo jači srpski elektroenergetski sektor, želimo da budemo lideri na Balkanu, želimo da zaštitimo životnu sredinu paralelno sa svim tim, želimo nova postrojenja, želimo da na svaki drugi način ova država napreduje – ali do sada je napredovala tako što su stranci jedini videli korist, a mi nikada nismo videli domaći ekonomski interes u svemu tome. Ako hoćete da neko podrži uzimanje novog zajma, morate nam objasniti gde je tu naš domaći ekonomski interes. Ekonomski patriotizam je zapravo najvažnija ekonomska ideja i država treba da stane na stranu svoje privrede, a ne stranih banaka i stranih firmi.

PREDSEDNIK: Hvala što ste potrošili svoje vreme, iako ništa niste govorili o tačkama dnevnog reda. Moja je greška, ne mogu da se izborim sa vama uopšte, nikako.

Reč ima Saša Radulović.

Izvinjavam se, idemo na replike.

Reč ima Vladimir Orlić, pa Neđo Jovanović.

VLADIMIR ORLIĆ: Hvala, gospođo predsednice.

Osnov je pominjanje predsednika stranke. Opet bučno, tendenciozno i sa željom da se malo privlači pažnja, ali opet to ima neku svoju posledicu, a to znači dva minuta prilike da neke stvari ovde objasnimo, ako treba. Verovatno opet ne onome ko je repliku izazvao, nego pre svega ljudima koji ovo slušaju.

Prva stvar, mora da se bude na sednici Narodne skupštine, uvažene kolege. Mora da se bude na sednici Skupštine kada se o nečemu raspravlja, da se ne bi grešilo i postavljala potpuno suvišna pitanja. Na primer, pitanje razvojne banke. Mi ne samo da raspravismo, nego smo čuli vrlo precizno obrazloženje od ministra ovde prisutnog. Ali onaj ko sada to ponovo pita ne bude ovde, nego bude – gde? Ispred Vlade sa trubačima, igra kola. Onda, naravno, ne čuje odgovor i onda, naravno, ponovo pita jedno te isto, potpuno promašeno, ali najveći problem je – jedno te isto. Molim vas, nije ovo nivo zabave sa trubačima i igranja kola.

Ovo je ozbiljno mesto i ozbiljne su teme. Kad nije tu, ne može ni materijal da pročita. Pa, ne zna, naravno, šta je sadržaj i jednog i drugog zajma, odnosno sporazuma, dakle da je reč o modernizaciji postojećih sistema, da se jedan odnosi na termoelektranu, prikupljanje, skladištenja pepela. S druge strane, povećanje kapaciteta mreže niskog napona – ni jedno, ni drugo nije projekat naučnog razvoja. Nije, i potpuno je besmisleno pričati na taj način na te teme. Opet, da je neko bio ovde a ne da se sa trubačima družio i kolo igrao, znao bi to.

Dakle, treća stvar partijsko, stranačko itd. Ako neko ne savlada materijal za sednicu, onda ne verujem da može da se očekuje da je pročitao Zakon o javnim preduzećima koji je usvojila baš ova parlamentarna većina i da je

taj problem rešen, a kad ništa od toga ne uradi, a reč je o čoveku koji ima fenomenalna rešenja za ekonomiju u vidu – hajde da našampamo parice, pa ćemo da imamo za sve. Mislim da više ne treba obraćati pažnju ni na šta odatle. Hvala lepo.

PREDSEDNIK: Neđo Jovanović, izvolite.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsednice.

Više puta smo ovde govorili, da, nažalost, u Skupštini Republike Srbije postoji previše laicizma. Kad laici iznose nešto što tek tako iznesu a nemaju pojma šta su rekli, onda je to zaista klasična vrsta laicizma.

Socijalistička partija Srbije i te kako je ponosna na svoju istoriju i ta istorija nije samo 70 godina već znatno više. Mi crpimo tekovine iz programa socijalističkih ideja i socijaldemokratskih ideja Dimitrija Tucovića a to je, za one koji ne znaju, znatno duži period od 70 godina, kako je ovde rečeno. Ako se to ne zna, dobro je da se nauči ili barem pročita iz Vikipedije, ako ništa drugo, s obzirom da je istorija očigledno strana nekima koji ovako komentarišu.

Sledeće što želim da istaknem jeste da odgovornost SPS-a nikada nije bila sporna, jer se radi o stranci koja je sigurno najstarija stranka na političkoj sceni Srbije, od uvođenja višestranačja, od 1990. godine, za razliku od drugih kombi i trabant stranaka za koje nisam siguran da će doživeti ovako dugu istoriju.

Ono što je u konkretnom slučaju najvažnije, najvažnije je pitanje odgovornosti prema građanima. Ako se o tome govori a mora se govoriti, onda naša odgovornost, u smislu naših izbornih rezultata, u poslednje vreme ukazuje kome građani daju poverenje za minuli rad, za sve ono što je do sada urađeno ili nije urađeno – pa da li je isto 2,28%, koliko je ostvareno na poslednjim izborima ili je to 55%, koliko je takođe ostvareno na poslednjim izborima.

PREDSEDNIK: Saša Radulović, izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Poštovani građani, dame i gospodo, čuh ovde neverovatnu stvar kako je SNS rešio pitanje partijskog zapošljavanja, tako da je ovo zaista postala zabavna sednica.

Da se vratimo na temu dnevnog reda, imamo dva zajma za koje država Srbija treba da da garanciju i pitanje Agencije za osiguranje depozita koja ne želi, naravno, da drži sredstva pod negativnim kamatnim stopama, nego se predviđaju neka druga rešenja za njih.

Prvo, što se tiče ova dva zajma za Elektromreže i za EPS. Naravno da je potrebno razvijati „Elektromrežu Srbije“ i naravno da je potrebno rešavati pitanja zaštite životne okoline. To su nesporne stvari. Ono što jeste pitanje – da li je ovo najbolji način i da li finansiranje, odnosno garanciju na finansiranje koje treba da odobrimo danas, da li je to najbolji način da se reše ova dva problema.

Kao što znamo, država Srbija već godinama daje garancije javnim preduzećima u velikim iznosima i na kraju ispada da plaća veliki deo tih garancija. Ministar finansija to sigurno zna i sam, u budžetu i za 2016. godinu i

za 2017. godinu morao je da predvidi velika sredstva na ime plaćanja garancija aktiviranih od strane, uglavnom, javnih preduzeća i to oko 39 milijardi dinara 2016. godine i 40 milijardi dinara u 2017. godini. Od tih predviđenih 40 milijardi dinara koje budžet Republike Srbije treba da plati kreditorima koji su dali kredite, uglavnom pretpostavljamo javnim preduzećima koji nisu u stanju te kredite da vraćaju, znači, to je dvostruko više nego što smo uzeli penzionerima u toku jedne godine na ime spasavanja države od bankrota, i 2016. godine a nažalost, izgleda i 2017. godine. U prva tri meseca ove godine, a ministar to sigurno zna, 8,3 milijarde dinara je otišlo na aktivirane garancije, pretpostavljam uglavnom javnim preduzećima.

Za građane da znaju, to su slični krediti kao ova dva za koje danas treba da odobrimo garancije a koje preduzeća, koja su te kredite dobila a država dala garancije, nisu mogla da vraćaju pa onda država mora da uskoči da vrati i glavnicu i da plati kamatu na te aktivirane garancije, uz sve penale. Znači, za prva tri meseca ove godine radi se o 8,3 milijarde dinara.

Ovo što danas odobravamo, 45 plus 15 miliona evra što je oko 60 miliona evra, to je otprilike jednako ovom iznosu aktiviranih garancija koje je država Srbija platila u ova prva tri meseca. Nažalost, izveštaj o izvršenju budžeta koje Ministarstvo finansija podnosi mesečno na svom sajtu ne sadrže informacije o tome o kojim garancijama se radi, odnosno koje su to garancije aktivirane. Koje su aktivirane 2016. godine, koje 2015. godine, a koje u prva tri meseca ove godine? Da bismo znali koja su to javna preduzeća, ili neko drugi, dobijala garanciju od države a da nisu u stanju da te kredite vraćaju.

Ovo nam jasno pokazuje da trend da država daje garancije i da, naravno, svaki put kada damo garancije od izvršne vlasti dobijemo obrazloženje kako su ovaj put te garancije sigurne i da će ta javna preduzeća novac sigurno vratiti, a onda, nakon nekoliko godina, imamo nastavak plaćanja aktiviranih garancija iz budžeta, svake godine.

Ministar finansija sigurno zna da je to veliki problem i rekao nam je za ove projekte da, nažalost, on ne može da proveriti sam projekat ali veruje da su stručnjaci Nemačke razvojne banke i domaći stručnjaci napravili dobar projekat. Mi mislimo da to nije način da se ove stvari rade, pogotovo ne u Skupštini Republike Srbije. Naime, preduzeća koja traže kredit morala bi, a ministarstvo koje ga traži bi moralo da uz predlog da damo garanciju dostavi i opis projekta, sam tekst sporazuma o zajmu i analizu kako će se projekat realizovati, kada će početi, ko će učestvovati u realizaciji. Evo, imali smo malopre pitanje kolege Boška Obradovića, suvislo pitanje i važno pitanje – na koji način, odnosno koje firme će realizovati taj kredit i koji deo od tog kredita će u stvari pozitivno uticati na naš domaći BDP a koliko će ići van zemlje. To su važna pitanja, jer ako već uzimamo kredit, u interesu nam je da što veći deo tog kredita bude potrošen na način da učestvuje u kreiranju domaćeg BDP. To je korist za domaću industriju.

Ono što je pitanje za vas – nemojte da dobacujete, gospodine Antiću – jeste da nam uz predlog ovih zakona niste dostavili nijednu informaciju

o tome, osim što se kazali da će jedan kredit biti iskorišćen za jednu, a drugi za drugu stvar. Nemate niti sporazum dostavljen uz predlog zakona niti imate projekte sa detaljnim obrazloženjem kako će novac biti potrošen, u kom vremenskom periodu će taj novac biti aktiviran i koji će biti efekti za domaću privredu od korišćenja tih kredita. To je nepoštovanje Narodne skupštine jer tražite od poslanika da vam odobre ta sredstva, odnosno da odobre preduzećima koja su u vašoj nadležnosti, a da niste dali detaljna obrazloženja.

Ministar finansija nam je takođe u prethodnim izlaganjima kada smo davali slične saglasnosti, odnosno zakone na slične garancije ili zaduženja države, rekao, što očigledno svi znaju a posebno Fiskalni savet, da imamo velike probleme da projekti koji se prave u Srbiji nisu kvalitetni, da se ne poštuju, čak i oni koji su napravljeni, da analize nisu dobro urađene i da onda država ima posledice od toga.

Mi se slažemo sa tom ocenom ministra i on svakako ima ozbiljne probleme u vođenju finansija zbog takvog neodgovornog odnosa onih koji kredite uzimaju. Naravno, najveći krivac u svemu ovome jesu direktori tih preduzeća, koji bi trebalo da prave planove i projekte koji su u interesu građana Srbije – da rešavamo važna pitanja, pitanje životne okoline, što je u slučaju EPS-a ili pitanje razvoja „Elektromreža“, kada je u pitanju kredit za EMS. Međutim, nikako da dođemo do toga.

Ministar finansija je obećao, odnosno rekao je da se radi na tome i da ćemo uskoro doći u situaciju da će, kada se predloži finansiranje nekog projekta i kada država Srbija ili treba da da garanciju ili sama da uzme kredit za jedan od tih projekata, da ćemo dobiti pune informacije o tom projektu, da ćemo onda moći da ga pratimo, da vidimo da li se ispunjava onako kako je planirano i da znamo da kada se projekat završi možemo da uradimo analizu i vidimo koliko je uspešno realizovan.

Siguran sam da je ovo veliki interes i samog ministra finansija. Nažalost, izgleda da ostatak Vlade, počev od ministara a nakon toga i v.d. direktora javnih preduzeća koje ministarstvo sa Vladom i postavlja, nema interes da se ovakve stvari uvedu, da se uvede red u ovaj sektor. Ono što na kraju imamo jeste da javna preduzeća predstavljaju verovatno najveću rak-ranu srpske privrede, da su, praktično, dovedena do ivice egzistencije, da se rasipa imovina, ne ulaže se u njih i onda bi trebalo na kraju, valjda, kao što je to urađeno u mnogim drugim slučajevima da tražimo nekog stranog investitora, vlasnika, spasioca da nam preuzme ta preduzeća. Mi mislimo da je to pogrešno i da red mora da se uvodi u preduzeća, odnosno to moramo da radimo mi a ne da govorimo o privatizaciji EPS-a ili bilo kog drugog javnog preduzeća, „Telekoma“ takođe, nego da sami uvedemo red.

Ministar finansija je tu pomenuo interesantan koncept pozitivne nule i mi se slažemo sa tim. Većina naših nazovi menadžera, u stvari partijskih kadrova koji su postavljeni na vrhove javnih preduzeća, rade po tom principu pozitivne nule, koji kaže – onoliko novca koliko im date, toliko novca će i da

potroše. Neće ići preko toga, to im je to i ne trude se nešto preterano ni da uštede ni da to preduzeće razviju, pošto im to očigledno i nije zadatak.

Kada smo govorili o EPS-u – ministar je govorio o uspesima EPS-a, pa kad pogledamo finansijske izveštaje EPS-a, recimo u 2014. godini imaju gubitke od 28 milijardi dinara, na ime smanjenja vrednosti imovine. To se uglavnom odnosi, pretpostavljam da ministar zna, na smanjenje, odnosno otpisivanje potraživanja koja EPS ima za isporučenu struju iz prethodnih godina. To je rezultat u 2014. godini. To je kudikamo više, nekoliko puta više nego kredit koji se sada traži. Što znači, za građane, da je EPS naplatio struju ne bi morao da uzima ovakav kredit, nego bi mogao i sam da ga finansira. Takođe, u 2015. godini gubici na ime uglavnom neplaćene struje iznose 19 milijardi dinara, to je 150 miliona evra. Ovo su vam zvanični finansijski izveštaji, konsolidovanog EPS-a. I onda za 2016. godinu, još uvek nemamo te izveštaje pošto nisu objavljeni u APR-u. Kada postavite nesposobne partijske kadrove da vode javna preduzeća – ovo su rezultati koje dobijate, onda dobijamo i projekte koji lepo izgledaju ovako kratko opisani na papiru, bez ikakvih detalja i onda, naravno, na osnovu toga u godinama koje dolaze država odvoja novac iz budžeta za plaćanje aktiviranih garancija, i ovo očigledno ne prestaje.

Ja sam kao ministar privrede pokušao da uvedem red 2013. godine do početka 2014. godine, nažalost, tada PPB a takođe i predsednik Vlade nisu imali sluha zato što je to stalo na žulj partijskim kadrovima po javnim preduzećima, koji nisu u stanju da troše novac poreskih obveznika u interesu poreskih obveznika. Tako da, očigledno, tu veliku rak-ranu srpske privrede nismo u stanju da rešimo. Interesuje me, zaista, zbog čega nisu predstavljeni detaljni projekti zajedno sa ovim zakonom kojim se traže garancije od građana Srbije? Zašto nije dat sam sporazum, tekst sporazuma, da bi mogli da se opredelimo, da glasamo i recimo podržimo ako se radi o dobrom projektu?

Takođe, bilo bi jako važno, ovo nije za ministra finansija nego za ministra energetike, da dobijemo izveštaj o tome koliko drugih kredita su uzeli EPS i EMS za neke kapitalne investicije i da vidimo kako su ti projekti realizovani, kako je novac za te projekte potrošen, da bismo mogli da onda ocenimo da li menadžment radi dobro svoj posao i da li izvršna vlast na dobar način kontroliše rad tog menadžera.

Pošto ništa od toga nemamo, nego se u Skupštini raspravlja o tome da se odobre sredstva, a nikada ne bude rasprave o tome kako su potrošena sredstva i da li je to urađeno na najbolji način. Zato se nalazimo u situaciji u kojoj se nalazimo. Pa zbog svega toga imamo i smanjenje plata i smanjenje penzija i povećanje cena struje i svega što je država uradila, samo onaj ključni deo koji bi morala da uradi, a to je uvođenje reda, taj deo se ne dešava.

Što se tiče ovih zajmova, odnosno što se tiče promene Zakona o Agenciji za osiguranje depozita, koji bi omogućio da umesto da novac plasira u inostranstvo, jer su trenutno negativne kamatne stope u određenim zemljama, da taj novac plasira u devizne obveznice Republike Srbije i Narodne banke Srbije.

Pitanje je za ministra finansija da to nije malo preširoko, jer ni na koji način nije ograničena vrsta deviznih obveznica, koje izdaje Republika Srbija, u koje novac treba da bude uložen. Ako ostavimo ovako otvoreno može se zaključiti da šta god da državi treba, taj novac praktično može da nastavi direktno da koristi umesto da ga čuva za potrebe Agencije za osiguranje depozita. Tako možemo da dođemo u situaciju da ako je Agenciji potrebno da povuče ta sredstva, država će morati dodatno da se zadužuje kako bi ta sredstva mogla da isplati Agenciji. Znači, nemamo nikakvo ograničenje.

Pozdravljamo, naravno, napor Ministarstva finansija da je uvidelo problem sa negativnim kamatnim stopama. Ne znamo zašto se to nije desilo ranije, možda ministar može da kaže par reči o tome, jer ovo je svakako pozitivna stvar. Imamo bojazan, što se tiče kupovine deviznih obveznica Republike Srbije tiče, da se taj novac nekako se ne zavrti nazad i bude korišćen za neke druge stvari. Ovde se ne radi samo o ovom ministru i Ministarstvu koje on sada vodi, nego razmišljamo o tome da se radi o dugoročnoj stvari, da će biti promena ministara i promena vlada i možda trenutni ministar finansija ima najbolje namere, ne želi da radi ništa što je pogrešno ali će to možda naredni raditi, jer imali smo te situacije u prošlosti, pa ako nam zakoni nisu dovoljno precizno i dobro definisani možemo da dođemo u tu situaciju ponovo.

Da se vratim na osnovne teze. Imamo velike gubitke u EMS-u, nemamo nikakvu kontrolu nad projektima koji se trenutno sprovode. Nema neslaganja oko toga da je potrebno razvijati elektromreže, niti neslaganja oko toga da je potrebno razvijati, odnosno zaštititi životnu okolinu – ali pošto ne znamo ništa o tome kako se do sada trošio novac, kako je trošen u svim projektima koji su do sada pokrenuti, tako nemamo ni poverenja u ova dva projekta za koje, podvlačim, nema ni sporazuma ni plana projekta, nikakve analize o tome koliko će novca otići stranim dobavljačima i onima koji pružaju usluge, koliko domaćoj privredi čime bi se pomogao BDP – znači, ništa od toga nemamo i treba samo da odobrimo ove zahteve za garancije. Tako da se nadam da će ministri dati odgovore na ova pitanja koja sam postavio. Hvala.

PREDESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem, gospodine Raduloviću.

Pravo na repliku, šef poslaničke grupe SNS, Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine Milićeviću.

Pokušaću u ova dva minuta da odgovorim na sve ove laži koje je izneo Saša Radulović. Pre svega, za vreme vladavine SNS su prvi put u modernoj istoriji Srbije raspisani konkursi za direktore svih javnih preduzeća u Srbiji. Da se pitao Saša Radulović, direktori javnih preduzeća u Srbiji bili bi bračni drugovi, kumovi – jednog kuma je postavio u BIP, sa ženom je zaključivao ugovor o pružanju računovodstvenih usluga, a rešenje za celokupnu srpsku privredu ne bi bila ni privatizacija, ni saradnja sa stranim partnerima, nego stečaj.

Dakle, rešenje za srpsku privredu je bilo gurnuti sva preduzeća u stečaj i postaviti njega, suprugu, kuma za stečajnog upravnika celokupne srpske privrede.

Ono što Saša Radulović neće da kaže, i nije mi jasno kako čoveka nije sramota da kaže da je EPS poslovaao sa gubitkom u 2014. godini – u godini u kojoj su Srbiju zadesile poplave koje se nisu desile za hiljadu godina. To svi građani Srbije znaju. Onda se pojavi Saša Radulović u 2017. godini i kaže – ali, znate, EPS je poslovaao sa gubitkom u 2014. godini. Jeste, zato što su bile poplave koje Srbija ne pamti hiljadu godina unazad.

Kažete – ne znate kakvi su bilansi. Evo, ja ću da vam kažem kakvi su bilansi za 2016. godinu: 100 miliona evra je EPS u plusu. Trenutno EPS ima na računu 500 miliona evra. U periodu od 1. januara 2016. godine do 18. maja, dakle govorim vam veoma tačne podatke, sa stanjem na dan 18. maja 2017. godine EPS je kupila struju u vrednosti od 75,4 miliona evra ...

PREDSEDAVAJUĆI: Vreme.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: ... A prodali smo, evo završavam, struju za 106, više od 106 miliona evra, što znači da je razlika u korist EPS skoro 31 milion evra. U periodu od 1. maja do 18. maja 2017. godine kupili smo ...

PREDSEDAVAJUĆI: Vreme. Zahvaljujem.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Evo, završavam.

(Predsedavajući: Siguran sam da ćete imati dodatnih...)

Kupili smo struju za 42.516 evra, prodali za tri miliona... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Morao sam da vas prekinem. Imaćete, siguran sam, dodatnih dva minuta pošto pravo na repliku ima i gospodin Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Naravno, ovde su, kao i svaki put, izrečene potpune neistine. Poslanik se krije iza imuniteta. Kad bude tužen na sudu, onda beži od toga da se pojavi i dokaže ove zaista smešne tvrdnje.

Ja nikada nikoga nisam postavio na čelo bilo kog javnog preduzeća. Ja ne znam kog su kuma izmislili i sve ove ostale priče, tako da bih to stavio potpuno sa strane.

Ono što jeste važno za građane Republike Srbije je da znaju da je, recimo, Babić, čuveni poslanik SNS, postavljen na mesto v.d. direktora „Koridora“. Ja sam siguran da je to jedan od tih divnih konkursa o kojima govori poslanik SNS. Takvih direktora po Srbiji koliko hoćete. Zbog toga nam ide ovako kako nam ide, pošto se nesposobni partijski kadrovi postavljaju na čela svih najvećih javnih preduzeća u Srbiji i praktično ne vode računa o interesima građana Republike Srbije, nego vode računa isključivo o partijskim interesima. To je rak-rana srpske privrede. To je razlog zašto su smanjene penzije, to je

razlog zašto su smanjene plate. To je taj javašluk koji je na vlasti evo već pet godina.

Inače, EPS je napravio gubitak i 2013. godine, a ove gubitke o kojima govorim – po osnovu toga da se ne naplaćuje isporučena struja, da ponovim još jednom, 2014. godine je 28 milijardi dinara, to vam je negde oko 240 miliona evra, 2015. godine je 19 milijardi dinara, to je oko 150 miliona evra. Ne znamo koliko će biti 2016. godine, pošto finansijski izveštaji još uvek nisu objavljeni.

Znači, tvrditi danas da u Srbiji partijsko zapošljavanje, koje prati i korupcija, nije centralni problem, zaista je krajnje neozbiljno. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Jedino što je tačno od ovoga što smo čuli to je da je Saša Radulović podneo privatnu krivičnu tužbu protiv Marijana Rističevića i mene.

Gospodine Raduloviću, ja se nikada neću pozvati na imunitet kad god me budete tužili i to što ste rekli je laž. Dakle, nisam se pozvao na imunitet, kao što se nisam pozvao na imunitet ni u sudskom postupku koji Bojan Pajtić vodi protiv mene. Dakle, nikada se pred sudom nisam pozivao na imunitet i slobodno podnesite, ne jednu, deset i dvadeset tužbi protiv mene ili protiv bilo kod poslanika SNS-a, nikada se ne krijemo iza imuniteta nego iza činjenica. A činjenica je da vi, kao i DS, koristite ljudske nesreće, smrti, elementarne nepogode da bi ubrali neki politički poen.

Ja mislim da nema smrti u Srbiji a da pojedine političke stranke nisu pokušale da upotrebe kao argument u borbi protiv Aleksandra Vučića i SNS. Vi sada koristite poplave kao argument da se loše poslovalo u EPS.

Što se tiče kuma, gospodine Raduloviću, Stevanović se zove, ako se ne varam, a žena mu ima firmu. Vi znate i kako se zove žena. Pa je kum sa svojom sopstvenom ženom, dok je BIP bio u stečaju, zaključivao ugovor, isti onaj tip ugovora koji ste zaključivali vi kao stečajni upravnik u, ne znam ni ja, 14 ili 15 bivših društvenih preduzeća, sa firmom čiji ste vlasnik 50% vi, a 50% vaša supruga.

Onda se nađe jedan Saša Radulović da nama drži predavanje o tome kako mi navodno postavljamo partijske kadrove, kumove itd.

Gospodine Raduloviću, gospodin Zoran Babić, koga ste pominjali i danas i koga su pominjali ...

(Predsedavajući: Zahvaljujem, gospodine Martinoviću.)

Evo, samo moram da završim, gospodine Milićeviću.

Dakle, gospodin Zoran Babić je diplomirani mašinski inženjer...

(Predsedavajući: Gospodine Martinoviću...)

... Koji je na vreme završio Mašinski fakultet u Beogradu...
(Isključen mikrofonom.)

PRESEDAVAJUĆI: Razumete, gospodine Martinoviću, ne možemo da imamo dvostruke aršine prema poslanicima pozicije i opozicije. Ispoštovao sam i vas i mislim da ste dobili, imali ste potpuno osnova da se u skladu sa Poslovníkom javite i da replicirate gospodinu Raduloviću.

U ovom trenutku moja procena je da smo se previše udaljili od teme i da bismo se vratili ...

(Narodni poslanici poslaničke grupe Dosta je bilo negoduju.)

Molim vas, ja vodim sednicu, ne vi.

Da bismo se vratili na dnevni red, sada ćemo napraviti, shodno članu 112, pauzu od dva minuta, a onda se vraćamo na rad po redosledu prijavljenih narodnih poslanika.

(Posle pauze – 16.45)

PRESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Nastavljamo sa radom.

Po redosledu prijavljenih narodnih poslanika reč ima narodni poslanik Marijan Ristićević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici...

(Branka Stamenković: Poslovník.)

Da li mogu ja da počnem? Ako se poslanička grupa „daleko im bilo“, „nikad im dosta nije bilo“...

PRESEDAVAJUĆI: Izvolite. Nema potrebe da se obraćate poslaničkoj grupi. Dobili ste reč. Izvolite.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministre, ovde je izrečena jedna velika neistina. Odmah na početku ja to moram i da pokažem. Ovo je dokument u kome jedan stečajni upravnik, koji je vodio 14 firmi, inače električar ili elektroničar, koji se predstavlja kao ekonomista i koji zamera fakultetski obrazovanom gospodinu Babiću da bude v.d, postavlja svoju ženu za knjigovođu, njenu firmu koja zove „E-biznis servis d.o.o Beograd“. Rekao da je ne postoji takav dokument, očigledno je da postoji.

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Ristićeviću, da li mogu da vas zamolim da se ikako vratimo na temu?

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Može. Zbog toga mi dižemo danas kredite, gospodine predsedavajući, zato što su nas usrećili ovakvi ekonomisti, inače po struci električari, a uglavnom se bave sviranjem gitare ili tambure.

PRESEDAVAJUĆI: Možemo li sad na temu?

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Pa zato moramo da uđemo u kredite. U temi smo i te kako, gospodine predsedavajući, zato što kad ih uhvatite oni prevedu firmu na suprugu. Evo ga dokument. Ili gospodin to osporava?

Podržaću ove predloge imajući u vidu da su nas ovakvi oporavili, vodili 14 raznih firmi koje nisu bile energetske doduše, neke su bile šećerane i osladili su se, ovo ne može da stane na četiri lista, i nijednu oporavili nisu.

Ja sam, gospodine predsedavajući, gospodo ministri, kolege poslanici, mislio, po izlaganju naših kolega i koleginica... koje okreću leđa, to magistri ovako, to je onako fino vaspitano, obrazovano kod Pavićevića, naravno, a ja ću ipak nastaviti da govorim... Da su nam ostavili sređenu državu, sa sređenim finansijama, sa razvijenom ekonomijom, toliko su zamerki imali na sadašnju vlast, da je to bila moćna država. Međutim, kad uzmete, od njih su samo ostali dugovi, prodate firme u privatizaciji i ovde ste imali slučaj da traži da sve bude javno i transparentno šef poslaničkog kluba partije bivšeg režima, koji je sa „Fijatom“ potpisao potpuno zatamnjen ugovor, potpuno taman – i on traži transparentnost. Boji se čovek pljačke, a kada je bio direktor Pošte, ovde pokazuje sliku neke kućice, a kada je on bio direktor Pošte, stan od 200 kvadrata u Takovskoj, zato mi sada vraćamo te kredite... U Takovskoj, toliko blizu centra da na posao dolazi u papučama. Sad može i u Skupštinu da dolazi u papučama, moram to pregledati.

O ekonomskom patriotizmu i o kreditima nam je pričao čovek koju je u ovu Skupštinu ušao preko partije i sa partijom, koalicionim saveznikom, koja je prodala najviše naših firmi, najviše društvenih firmi i, uzgred, izručila najviše haških optuženika. On se poziva na patriotizam, zaboravljajući da su te strane banke dovedene upravo u periodu kada su vladali njegovi koalicioni partneri. On govori o skupim kreditima i sa, ne znam, 0,8 kamate. Možda su na Hilandaru jeftiniji. Tamo uđeš, sa ikone uzmeš, izadeš ...

I danas je on nama držao predavanje o ekonomskom patriotizmu i o strancima, zaboravljajući da ove kredite dižemo upravo zato što su oni prodali kompaniju, uzeli od jednog Srbina, kompanija je bila vlasništvo države, jednog Srbina, koju su oni uzeli, njegovi koalicioni partneri i prodali strancima, Norvežanima. I on danas priča o ekonomskom patriotizmu, o stranim bankama, stranim kompanijama, kako mi to radimo, iako su njegovi koalicioni partneri sve već bili prodali.

Podržaću ove predloge, posebno zato što se radi o otpeljivanju. Dakle, vazduh je opasan kada počnemo da ga „gledamo“ i zato ovaj projekat valja podržati. Sve da EPS i ne vrati taj dug, država zbog zaštite životne sredine i zbog standarda koji može i mora da postigne mora to da uradi, jer pojedini naši blokovi daju daleko više po kubnom metru, daleko više tvrdih čestica od 40 miligrama, što je neki standard. To treba uraditi.

Kada su svi pričali o pepelu zaboravili su da mi od toga imamo zalihu od 60 hiljada tona, 60 miliona tona ili kubika i da je to potencijal za izgradnju puteva i građevinsku industriju. Dakle, moja preporuka Vladi, ministarstvima koja se bave tom problematikom je da iskoriste potencijal da naprave građevinsku industriju i da se industrija koja se bavi niskogradnjom snabde odgovarajućom količinom pepela, jer kompoziti koji se od toga prave služe za slojeve u putevima.

Mislím da od pepela može da se napravi u građevinskoj industriji, u izgradnji puteva dosta toga. Postoje kompanije koje već imaju te biznis

programe, biznis planove, dakle, koje mogu dnevno da proizvedu dve hiljade kubika, što je dovoljno za šesto metara autoputa. Ako to uzmete godišnje, kao slojevi ispod sloja asfalta, možete da napravite 200 kilometara, a od zaliha može da se napravi fabrika građevinskog materijala, time mogu da se izgrađuju nasipi itd. Mislim da ova tačka koja se tiče otpepeljivanja može da ide u tom smeru.

Što se tiče drugog kredita, ja mislim da naša proizvodnja električne energije ne treba da se bazira samo na proizvodnji uglja. Kao neko ko se bavi poljoprivredom, mislim da to treba raditi iz obnovljivih izvora i da se energija pravi od vode, vetra, solarna, a posebno od bio-mase, jer ona je najstabilnija od obnovljivih izvora, zato što možete da programirate proizvodnju električne energije dnevno, jer biomasa može biti dostupna...

Samo vi dobacujte, verujem da ste veseli iz nekog razloga, verovatno imate neku svirku večeras, verovatno vam vođa negde svira, negde nastupa, ima neku tezgju, poznati električar. Verujem da iz tog razloga dobacujete, da skratite vreme. Ne znam šta ste popili kada se tako smejujete, ne znam na čemu ste. Ja to ne koristim, ali vaše pravo da dobacujete neću osporavati, kao što ni magistru neću osporavati pravo da moj govor sluša okrenut leđima, jer to je onako, dosta vaspitano, za to se ide u škole, na fakultete itd.

Ali neću ni pod kojim razlogom, za razliku od njenih kolega, tražiti nikog da bijem po prostorijama Skupštine, neću nikog pljunuti, neću nikog opsovati, ali razumem da je ona iz nekog razloga besna na mene, jer to više neću dopustiti.

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Rističeviću, nema potrebe za direktnim obraćanjem. Nastavite, vratite se na temu.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Gospodine predsedavajući, vi ste ovo dozvolili...

(Aleksandar Martinović: Dobacuju dok čovek govori.)

PRESEDAVAJUĆI: Primećujem.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Jedni dobacuju, drugi okreću leđa, tu im ne mogu pomoći.

Dakle, podržaću ove predloge, ali mislim da osoba koja mi se smeje, koja me je tužila, podnela privatnu krivičnu tužbu, tužila me i njegova žena, očekujem da me tuže i kućni ljubimci, i verujem da iz nekog razloga imaju neki problem sa mnom i verujem da će tih tužbi biti još više, što će mene da raduje.

Mržnja koju oni ispoljavaju prema vladajućim strankama može se opisati citiranjem Nikole Tesle, gospodina „Vlahodinovića“ nema ovde da mi na tome zameri. Dakle, njihova mržnja je takve prirode, u takvim količinama da kada bi se pretvorila u električnu energiju obasjala bi ceo svet. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Dobićete, gospodine Raduloviću, reč. Samo moramo...

(Boško Obradović: Replika.)

Ne, vi nemate mogućnost, gospodine Obradoviću. Najpre moramo povredu Poslovnika.

Narodna poslanica Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, gospodine Milićeviću.

Javila sam se za reč odmah nakon što ste prethodnom govorniku dali reč.

Da vas samo upitam – gde u Poslovniku piše i kako je u skladu sa članom 112, na osnovu koga ste vi odredili pauzu, da nakon pauze koja traje proizvoljno, prema vašoj proceni, nikad ne traje onoliko koliko kažete, da se nakon pauze briše sve što se desilo pre pauze? Recite mi u kom članu Poslovnika piše da nakon pauze nastaje stanje u kom se nije desilo ono što se desilo pre pauze.

Ne znam da li se sećate, gospodine Milićeviću, pre pauze je Aleksandar Martinović, šef poslaničke grupe SNS, eksplicitno rekao da DS i poslanička grupa DJB koriste svaku smrt u Srbiji za političku promociju, prikupljanje političkih poena. Recite mi, na osnovu kog člana Poslovnika ste vi izabrali da zanemarite te monstruoze optužbe šefa poslaničke grupe SNS i koji član Poslovnika vam dozvoljava da dopuštate šefu poslaničke grupe SNS da se na takav način obraća bilo kome u ovoj Narodnoj skupštini i da se na takav način razračunava sa političkim neistomišljenicima?

Nekoliko članova Poslovnika bih mogla da reklamiram. Pretpostavljam da su se i druge kolege našle pogođene ovim vašim, po Poslovniku neosnovanim vođenjem sednice, pa mi samo recite u kom članu Poslovnika piše da se nakon pauze briše sve što se desilo pre pauze i na osnovu čega se pretvarate da Aleksandar Martinović to nije rekao.

PREDSEDAVAJUĆI: Koleginice Jerkov, nisam želeo da vas prekidam jer bi ponovo odmah rekli da imamo dvostruke aršine prema poslanicima pozicije i prema poslanicima opozicije, ali u svom izlaganju vi niste ni precizirali član Poslovnika koji..

(Aleksandra Jerkov: Član 112. sam rekla.)

Pitali ste koji član. Član 112, a član 112. jasno kaže ako predsednik Narodne skupštine, u konkretnom slučaju predsedavajući, redovnim merama ne može da održi red na sednici, odrediće pauzu dok se ne uspostavi red. Uspostavljanje reda znači da govorimo o onome što je tema aktuelnog skupštinskog zasedanja i da se vratimo na ono što jeste redosled prijavljenih kandidata poslanika.

(Aleksandra Jerkov: Gde piše?)

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni?

(Aleksandra Jerkov: Da, naravno.)

Zahvaljujem, koleginice Jerkov.

Povreda Poslovnika, narodna poslanica Branka Stamenković.

Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Povreda najmanje 10 članova Poslovnika. Najradije bih o istom ovom članu 112, ako mogu, ako hoćete da navedem još neki, npr. član 104. stav 4.

PRESEDAVAJUĆI: Ne možete dva puta ukazati.

(Aleksandra Jerkov: Kako ne može? Rekli ste da ja nisam navela.)

BRANKA STAMENKOVIĆ: Rekli ste da ona nije navela, pa ja mogu.

PRESEDAVAJUĆI: Ne bih vam odgovarao da niste rekli koji je član Poslovnika.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Molim vas, teče mi vreme.

PRESEDAVAJUĆI: Naravno, nadoknadiću vam vreme.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Član 112. Kaže da ako predsednik Narodne skupštine redovnim merama ne može da održi red na sednici...

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Stamenković...

BRANKA STAMENKOVIĆ: ... Odrediće pauzu dok se ne uspostavi red.

PRESEDAVAJUĆI: Ne možete se pozvati na član 112.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Rekli ste da se ona nije pozvala ni na jedan član.

PRESEDAVAJUĆI: Konstatovali smo da se koleginica Jerkov pozvala na član 112.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Konstatovali smo ili ćemo u danu za glasanje?

PRESEDAVAJUĆI: Želite da ukažete na povredu Poslovnika? Izvolite.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Član 104. stav 4 – replika ne može da traje duže od dva minuta. Takođe, član 103. stav 1. i 2 – povreda Poslovnika ima prioritet nad svim ostalim.

Javila sam se po povredi Poslovnika odmah nakon pauze, a vi ste dali reč poslaniku Rističeviću umesto da date meni, pošto povreda Poslovnika ima prednost. Tada sam htela reklamirati taj član 112, a poslaniku Martinoviću dozvolili ste da priča duže od dva minuta u okviru svoje replike, ne kao nadoknadu vremena.

Poslaniku Raduloviću niste dozvolili repliku ni dva minuta, nego ste oglasili pauzu zbog, ko bajagi, nereda na sednici, a u stvari je pravi razlog za objavljivanje pauze bio pokušaj da zaustavite seriju replika i da onemogućite poslanika Radulovića da odgovori na optužbu da iznosi laži.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice.

BRANKA STAMENKOVIĆ: I da odgovori na uvrede.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice Stamenković.

Kao što vidite, i vama sam nadoknadio vreme koje sam vam oduzeo, to je nekih 17 sekundi. Generalno primenjujem član 27.

(Branka Stamenković: Niste nadoknadili, nego produžili.)

Što se tiče člana 103, vi ste ukazali na povredu Poslovnika, član 103. stav 4, da replika ne može trajati duže od dva minuta, član 104. stav 4. Oprostite, omogućio sam i poslanicima pozicije i poslanicima opozicije, kada sam procenio da je to neophodno da bi se shvatilo šta je suština izlaganja, da i poslanice i poslanici opozicije dobiju naknadno pet do 10 sekundi kako bi završili svoje izlaganje.

Reklamirali ste, odnosno ukazali ste na povredu Poslovnika po članu 103, da povreda Poslovnika ima prednost u odnosu na javljanja po replici, upravo to sam i učinio. Da ste se javili, da ste bili u sistemu i da je osnov vašeg javljanja bila povreda Poslovnika, svakako bih vam dao reč, što sam i učinio i vama i koleginci Jerkov, jer u sistemu se trenutno javio i neko od poslanika, sada nije u sistemu, neko od poslanika vladajuće koalicije koji je želeo repliku, ali sam shvatio da je osnov javljanja replika pa sam vama dao reč, jer je osnov vašeg javljanja bila povreda Poslovnika.

Gospodin Radulović je tražio reč, osnov njegovog javljanja je replika. On ne može u ovom trenutku dobiti reč po osnovu replike jer se gospodin Martinović javio po osnovu povrede Poslovnika. Vidite da poštujemo?

Izvolite, gospodine Martinoviću. Povreda Poslovnika.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Hvala, gospodine Milićeviću. Javljam se zbog povrede člana 27. Unapred da kažem da neću tražiti da Narodna skupština o ovoj povredi glasa.

Sve vreme dok je govorio gospodin Rističević poslanici DS i pokreta Saše Radulovića su mu ili dobacivali ili su mu okretali leđa, što je grubo narušavanje reda u Narodnoj skupštini. Vama je stavljeno na teret kako, navodno, niste čuli ono što sam rekao, pa pošto, navodno, niste čuli, da ponovim još jedanput – da, dame i gospodi narodni poslanici, dragi građani Srbije, DS već godinu dana pokušava politički da profitira na smrti ljudi koji su poginuli u tzv. aferi helikopter. Demokratska stranka već godinu dana tvrdi ...

(Narodni poslanici poslaničke grupe DJB lupaju o klupe.)

Samo vi lupajte o klupe, to su svojevremeno radili i poslanici Hrvatske seljačke stranke, deda ovog Pernara sa kojim se družu vaš koalicioni partner, oni su tako lupali o klupe u Skupštini Kraljevine Jugoslavije, meni to ne smeta.

Dakle, gospodine Milićeviću, vama se obraćam – DS već godinu dana pokušava politički da profitira na smrti ljudi u tzv. aferi helikopter. Godinu dana tvrde kako su Aleksandar Vučić, Bratislav Gašić, Zlatibor Lončar, tražili smrt pilota koji su prevozili bolesno dete iz Novog Pazara za Beograd, i prošli su na izborima tako kako su prošli. Dakle, i narod ih je procenio da su kukavice, jer samo kukavice mogu da pokušavaju da ostvare neki politički čar na činjenici da je neko umro pokušavajući da spase nečiji život.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem se, gospodine Martinoviću.

Povreda Poslovnika, najpre narodni poslanik Marijan Rističević.
Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, evo još jedne povrede Poslovnika, a i da se izjasnim o onoj koja je učinjena pre nego što su oni učinili ovu drugu.

Dakle, reklamiram član 109 – opomena se izriče narodnom poslaniku..., pa između ostalog, ... odnosno ometa govornika ili na drugi način ugrožava slobodu govora.

Svi smo prisustvovali orkestriranom lupanju o klupe, orkestra „nikad im dosta nije bilo“ ili „kad ulovi Del Boj kompani“. Dakle, posle gitare bio je pokušaj „tam tam“. Verujem da je to talentovani muzički orkestar, ali ste vi bili u obavezi da mu izreknete, makar predsedniku te grupe, makar vođi tog orkestra, makar vođi orkestra „Dubrovački trubaduri“, bili ste u obavezi da im izreknete opomenu u skladu sa članom 109. A ako ne svima, onda makar onome ko je prvi među njima, jer, gospodine predsedavajući, jedna grupa se prepoznaje po predvodniku. Na žalost te grupe, mi tu grupu prepoznavamo po čuvenom gitaristi Saši „Neletačeviću“ – samo mlako, ćiju, ćiju, tup. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Najpre, maločas sam propustio – gospodine Martinoviću, vi ste se pozvali na član 27, nisam vam postavio pitanje jer ste u izlaganju rekli da ne želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika. Ja vam zahvaljujem i nadam se da vi veoma dobro shvatate da i predsednica Narodne skupštine i svako od potpredsednika pokušava da se stara i poštuje član 27, a to je dosledna primena Poslovnika o radu Narodne skupštine Republike Srbije.

Gospodine Rističeviću, što se tiče ukazane povrede Poslovnika, moram i vama da kažem, vi jako dobro znate da ja ne praktikujem i ne koristim rigorozne mere i pokušavam da ne sankcionišem, da to ne koristim, ne primenjujem, ne sankcionišem narodne poslanike, već da kroz dijalog i kroz dogovor dođemo do onoga što je suština, što je važno i što je uloga parlamenta.

Ne želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? Zahvaljujem.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Goran Ćirić.

Izvolite.

GORAN ĆIRIĆ: Reklamiram povredu člana 104. stav 2.

Dakle, čuli smo uvrede, zaista brutalne uvrede dve poslaničke grupe – Dosta je bilo i DS. Mislim da stvarno nema potreba da vi kao predsedavajući dozvoljavate ovakvu atmosferu, jer smo potpuno izašli iz teme ove sednice i to zbog optužbi ove dve poslaničke grupe – na ovako širok i opšti način predsednik poslaničke grupe SNS optužuje da zloupotrebljavamo smrt ljudi u političke svrhe.

Dakle, niko od vas to nije mogao da čuje ni od koga od nas u ovoj sali, niti van ove sale, i toga ste i vi svesni ali ste spremni da to iskažete u ovoj

Skupštini, pred javnošću Srbije. Mislim da ste odgovorni jer niste reagovali na takvu vrstu govora u Skupštini, jer se ovakvo nasilje prema opozicionim poslanicima u Skupštini vrlo lako prenosi i spolja, u javnost Srbije. Onda se svi čudimo zbog čega toliki nivo nasilja u Srbiji i tolika patnja koja se vidi na ulicama Srbije.

Svako od nas treba ličnim primerom i ličnim odnosom da pokaže koliko smo tolerantni i spremni, a niko od nas ovde nije koristio fotografije dece poslanika, pokazujući ih javnosti u ovoj sali i u nastupima na javnom servisu na takav način da je to poziv javnosti da se prema njima odnose na način koji ovde vidimo, a to je na način nasilja. Od DS, poslaničkog kluba, nikada nećete videti nasilje u ovom parlamentu i mi ćemo ga čuvati od toga i zbog toga vas pozivam da uvek reagujete na ovakav ton i ovakav način govora.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Ćiriću.

Da li želite da se Narodna skupština u Danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Da.)

Mogu da se složim sa vama u jednom, a to je da smo izašli van okvira sednice. To je nešto na šta mi predsedavajući ne možemo da utičemo, to u mnogome zavisi i od narodnih poslanika. Mi ne možemo da predvidimo o čemu će narodni poslanici govoriti tokom svog izlaganja. Ali se slažem, gospodine Ćiriću, da je važno da se vratimo na ono što je tema i što su tačke dnevnog reda.

Gospodin Martinović se meni lično obratio maločas ukazujući na povredu Poslovnika i citirao ono što ja nisam čuo tokom njegovog izlaganja, na šta je ukazala koleginica Jerkov.

Gospodine Ćiriću, nije na meni da sudim šta je istina a šta ne. Nije na meni da vodim dijalog sa narodnim poslanicima. Na meni je i na predsednici Narodne skupštine Republike Srbije, na nama koji je zamenjujemo u određenim trenucima, nije da vodimo dijalog već da vodimo sednicu u skladu sa Poslovníkom Narodne skupštine Republike Srbije. Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović, povreda Poslovnika.

Vi imate pravo na repliku, ali onog trenutka kada završimo sa davanjem reči o ukazanoj povredi Poslovnika.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Zahvaljujem se, gospodine Milićeviću. Ukazujem na povredu člana 107.

Dostojanstvo Narodne skupštine je ugroženo uvek kada DS priča o nasilju u Narodnoj skupštini zato što je DS nasiljem i došla na vlast 2000. godine i metod primene političkog, a i fizičkog nasilja nad svojim političkim neistomišljenicima, DS je demonstrirala od 5. oktobra 2000. godine pa nadalje.

Ono što svi građani Srbije koji prate direktne TV prenose sednice Narodne skupštine mogu da čuju, na svakoj novoj sednici, kad god se utvrđuje dnevni red, evo vi me kolege ispravite ako grešim, jedan od predloga za dopunu dnevnog reda, ako se ne varam, to radi vaša koleginica Gordana Čomić, jeste da se utvrdi odgovornost, navodna odgovornost Aleksandra Vučića, Bratislava

Gašića i Zlatibora Lončara zato što su navodno želeli smrt pilota koji su spasavali bolesno dete vozeći ga helikopterom iz Novog Pazara u Beograd.

Nema sednice na kojoj ne tražite da se utvrdi odgovornost ljudi koji su hteli da spasu jedan život. Desila se, nažalost, nesreća. Iz sednice u sednicu pokušavate da prigrabite neki politički poen zbog činjenice da su ljudi tragično nastradali u pokušaju da spasu dečji život.

Drage kolege, da li sam u pravu? Godine 2014. zadesile su nas hiljadugodišnje poplave i Saša Radulović danas, tri godine posle toga, pokušava da izvuče neku političku korist i kaže – EPS je poslovaao sa gubitkom. Pa jeste, zato što su nas zadesile poplave. Što ne kažete da smo 2016. godinu završili sa sto miliona evra u plusu. To su sve činjenice ...

PREDSEDNIK: Hvala, razumeli smo.

Sada ćemo da uspostavimo red i da se vratimo na dnevni red.

Sve ste rekli jedni drugima. Nemojte da vičete, nemam vremena za to. Primenjujem Poslovnik i član 106 – može da se govori samo o tačkama dnevnog reda. Član 107, 108, 109 itd. – predsednik odgovara za red i vođenje sednice.

Reč ima narodni poslanik Ivan Bauer; čeka 45 minuta.

Izvolite.

IVAN BAUER: Zahvaljujem.

Poštovani ministre sa saradnicima, uvažene kolegice i kolege narodni poslanici, građani Republike Srbije, ja bih u drugom delu svoje diskusije hteo da se osvrnem na ova dva kredita o kojima je danas reč, posebno za garancije Republike Srbije na kredit koji se daje akcionarskom društvu „Elektromreža Srbije“. Već smo danas imali prilike da čujemo i od poslanika i od ministra da se radi o dva veoma povoljna kredita sa niskom fiksnom kamatnom stopom od 0,8%, sa periodom počeka od tri, odnosno pet godina.

Kada je reč o kreditu, odnosno o davanju garancije Republike Srbije na kredit koji Nemačka razvojna banka daje akcionarskom društvu „Elektromreža Srbije“, a radi se o regionalnom programu energetske efikasnosti u prenosnom sistemu, na samom početku mislim da je važno naglasiti da je ovaj kredit i odgovarajući plan njegove upotrebe, odnosno realizacije, samo deo velikog projekta „Transbalkanskog koridora“, koji treba da donese velike benefite Republici Srbiji.

Čitav niz koraka koji prate realizaciju ovog programa i koji slede, govorim o ovom konkretnom kreditu, zauzimaju centralno mesto u desetogodišnjem planu razvoja prenosnog sistema, odnosno u strategiji razvoja „Elektromreža Srbije“, ali isto tako i veoma važno mesto u strategiji razvoja energetike u Republici Srbiji. Takođe, čitav plan je usklađen sa odgovarajućim panevropskim planovima razvoja, odnosno sa strategijama razvoja elektroenergetske mreže Evrope.

Istovremeno, ovim se ispunjavaju i obaveze koje smo preuzeli u našim pregovorima sa EU, a te obaveze se odnose na povećanje kapaciteta

prenosa naše mreže i na njenu interkonektivnost, s tim što, naravno, te obaveze svakako po svom značaju nisu ni približne benefitu koji očekujemo od realizacije ovog čitavog programa, a nakon toga i čitavog projekta „Transbalkanskog koridora“.

Dakle, međunarodni projekat „Transbalkanski koridor“, čiji je program, odnosno garancija za kredit o kojem danas govorimo samo jedan mali deo, ima za cilj da poveže Rumuniju i Italiju 400-kilovoltnim visokonaponskim dalekovodom velikog kapaciteta koji treba da zameni 220-kilovoltni dalekovod koji je u ovom trenutku u upotrebi. Taj 400-kilovoltni dalekovod prolazi najvećim delom kroz teritoriju Srbije, a potom iz Srbije, preko Višegrada i Pljevalja, kroz Crnu Goru dolazi do Jadranskog mora.

Prema informacijama koje sam dobio od italijanske strane, Italijani, odnosno Republika Italija, već postavlja kabl kroz Jadransko more, odnosno po dnu Jadranskog mora, tako da se može očekivati da se u neko dogledno vreme, naravno, dogledno vreme se meri u mesecima i godinama, ta dva kabla spoje, odnosno da se spoji dalekovod sa ovim podvodnim kablom.

Čitav projekat sa ove strane Jadrana podeljen je u tzv. četiri sekcije. O tome je nešto govorio ministar, a ja ću probati malo šire da o tome govorim kako bismo razumeli koliki je značaj čitavog ovog projekta.

Prva sekcija je od Rešica u Rumuniji do Pančeva. Na toj sekciji se već uveliko radi i ona bi trebalo da bude završena i stavljena u upotrebu u 2018. godini. Dakle, već sledeće godine mi ćemo imati u upotrebi 400-kilovoltni dalekovod od Rešica, odnosno od granice sa Rumunijom do Obrenovca, jer već imamo izgrađen 400-kilovoltni dalekovod na trasi Obrenovac – Pančevo preko Beograda, odnosno, da budem precizan, preko Beograda 8.

Druga sekcija ovog plana, odnosno Projekta „Transbalkanskog koridora“ je izgradnja 400-kilovoltnog dalekovoda između Kraljeva i Kragujevca. To je upravo ono o čemu danas razgovaramo. Dakle, to je taj segment, odnosno taj kredit o kome danas pričamo.

Treća sekcija predstavlja, rekao bih, najveći deo posla što se tiče ovog čitavog projekta, a to je izgradnja 400-kilovoltnog dalekovoda, magistralnog dalekovoda na trasi Obrenovac – Bajina Bašta, koji treba da u potpunosti zameni 220-kilovoltni dalekovod i to na istoj toj trasi. Dakle, gradimo praktično istom trasom 400-kilovoltni preko ovog i zbog toga se i prave ovi sporedni kraci, da bi oni mogli da preuzmu jedan deo, da tako kažem pod znacima navoda, saobraćaja kada se bude gradio 400-kilovoltni dalekovod na trasi Obrenovac – Bajina Bašta.

Na kraju, naravno, četvrta sekcija podrazumeva izgradnju dalekovoda, ponovo 400-kilovoltnog, od Bajine Bašte preko Višegrada, Pljevalja i potom kroz Crnu Goru do Jadranskog mora. Prema informacijama koje imam, negde oko Tivta bi trebalo da se spoji taj dalekovod sa podvodnim kablom koji, kao što sam već rekao, Republika Italija već uveliko postavlja i da se na taj način omogući prenos električne energije do Italije.

Što se tiče konkretno ovog kredita o kome danas govorimo, a za koji sam siguran da će Narodna skupština obezbediti garanciju, odnosno potvrditi ovu garanciju koju je dala Vlada Republike Srbije, tu se radi o 15 miliona, rekao sam već, veoma povoljnog kredita, na šta se dodaje negde između šest i sedam miliona granta, odnosno donacije koju daje Evropski zajednički fond za zapadni Balkan i ostatak do 29.600.000 evra, ako se ne varam, sredstva obezbeđuje EMS.

Šta se sa tim sredstvima radi? Prvo se gradi trafostanica u Kraljevu, 400-kilovoltna, koja će zameniti sadašnju 220-kilovoltnu trafostanicu u Kraljevu, uz naravno pripadajući transformator 220/400 kilovoltni koji treba da omogući povezivanje te trafostanice sa 220-kilovoltnim dalekovodom između Bajne Bašte i Kraljeva. Nakon toga gradi se 400-kilovoltni dalekovod od Kraljeva do Kragujevca, a u Kragujevcu već imamo instaliranu 400-kilovoltnu trafostanicu.

Zašto je važan ovaj sporedni krak dalekovoda? Videćete, ima i drugi značaj, ali za ovaj konkretan projekat važan je zato što kada budemo podigli nivo Bajina Bašta – Kraljevo na 400 kilovolti, imaćemo mogućnost da kada na trasi 220-kilovoltnog dalekovoda Obrenovac – Bajina Bašta budemo gradili 400-kilovoltni, moći ćemo praktično da jedan deo prenosa preusmerimo sa tog pravca na druge alternativne pravce i da na taj način obezbedimo elektroenergetsku stabilnost u Republici Srbiji, što bez ovoga ne bi bilo moguće.

Međutim, on ima i jedan drugi značaj koji nije ništa manje bitan mada sad zvuči kao pleonazam, a to je da u okolini Raške i Novog Pazara, odnosno u kraju koji se preko jednog regionalnog dalekovoda direktno vezuje na ovaj dalekovod o kome danas govorimo, imamo probleme u smislu sigurnosti napajanja. Praktično, kada podignemo kapacitet ovog dalekovoda između Kraljeva i Kragujevca, samim tim ćemo povećati i propusnu moć onog 110-kilovoltnog regionalnog dalekovoda koji ide prema Raškoj i Novom Pazaru, čime ćemo rešiti ozbiljan problem naponskih teškoća koji u ovom trenutku postoji u ovom kraju.

Dakle, time ćemo smanjiti gubitke koje imamo u mreži i time ćemo smanjiti emisiju ugljendioksida. Smanjenjem gubitaka koje imamo u mreži, koji će naravno biti još manji kada izgradimo čitav dalekovod, u stvari povećavamo profitabilnost preduzeća, odnosno akcionarskog društva EMS. Ministar Vujović je pomenuo, to je razlog zašto je period počeka na kredit za EMS kraći od perioda počeka na kredit za EPS. Zato što se prema nekim fizibiliti studijama koje su ranije rađene pokazalo da je ovaj projekat za koji uzimamo kredit izuzetno profitabilan, odnosno da će on vrlo brzo početi da vraća novac, odnosno da će preduzeće EMS vrlo brzo videti benefite od ovog projekta. Prema tome, ne postoji nikakva opasnost da se ovaj kredit neće vratiti. Ta vrsta opasnosti ne postoji.

Druga stvar koju sam rekao jeste da će se smanjiti emisija ugljendioksida, što je naravno vrlo važno u smislu očuvanja životne sredine jer je očuvanje životne sredine jedan od ključnih prioriteta u budućem ekonomskom ali i energetskom razvoju Srbije. Ekologija jeste nešto što je ključno u našim

sadašnjim i budućim pregovorima sa EU jer poglavlje 27 je jedno od najzahtevnijih poglavlja u pregovorima sa EU i jedno od poglavlja koje ćemo najteže zatvoriti. I jedan i drugi kredit o kojima danas govorimo upravo se jednim delom oslanjaju na zaštitu životne sredine.

Dakle, osim poboljšanja snabdevanja građana električnom energijom, osim smanjenja gubitaka u mreži i smanjenja emisije ugljendioksida, ovaj ceo Projekat „Transbalkanskog koridora“ ima zaista veliki značaj za Republiku Srbiju. Zamenom ovih dotrajalih 220-kilovatnih dalekovoda 400-kilovatnim dalekovodima i povećanjem kapaciteta koje ćemo na taj način omogućiti, mi praktično smanjujemo otpor naše mreže, smanjujemo gubitke koje u njoj imamo a povećavamo protok i na taj način ruta preko Srbije postaje izuzetno atraktivna, odnosno mnogo atraktivnija nego što je u ovom trenutku.

Da bi građani razumeli, gro današnjeg protoka, to ministar sigurno jako dobro zna, od velikih proizvođača, neto proizvođača i izvoznika struje u Evropi, kakvi su Ukrajina i Rumunija, prema velikim neto uvoznicima, odnosno neto potrošačima struje, kakvi su Italija i nadalje zemlje Evropske unije, ide preko Mađarske i Hrvatske. Zašto? Zato što oni imaju visokokapacitetne mreže, koje mi nemamo.

Dakle, kada izgradimo 400 kilovatni dalekovod koji će iz Rumunije ići u Italiju i koji će biti prema svim istraživanjima daleko isplativiji u smislu prenosa električne energije za Italijane i za druge zemlje EU, ukoliko one budu preuzimale tu struju koju ćemo mi transportovati od rumunske granice pa do granice sa Bosnom i Hercegovinom, odnosno do Višegrada, znači da ćemo mi doći u poziciju da ubuduće aukcijom viška kapaciteta koji ćemo imati kada budemo izgradili 400 kilovatni dalekovod, skupljamo nova sredstva, jer mi nemamo u ovom trenutku domaće potrebe za takvim kapacitetom. Dakle, ostaće jedan deo kapaciteta slobodan i taj deo kapaciteta možemo aukcijski da prodamo i da određenu količinu finansijskih sredstava na taj način ostvarimo.

Postoji još jedna važna stvar – ako u budućnosti nastavimo da izgrađujemo elektroenergetske kapacitete, o čemu je ministar Antić danas govorio a rekao je i da smo u poslednjih godinu dana mi bili neto izvoznici struje, zašta sada ne možemo tvrditi da je trend ali je u svakom slučaju dobar signal, gradnjom novih elektroenergetskih kapaciteta, ukoliko postanemo neto izvoznik struje, moći ćemo tu struju da izvezemo efikasnije i jeftinije po nas i imaćemo kapacitet preko koga ćemo moći da je izvezemo.

Na kraju krajeva, ali svakako ne najmanje važno, izgradnjom 400-kilovatnog dalekovoda stvaramo pretpostavke za buduću industrijalizaciju Srbije. Kažem, stvaramo pretpostavke, da neko ne bi rekao da najavljujem ne znam kakve investicije. Ali, ni jedan investitor neće doći nigde, ukoliko nema infrastrukturne pretpostavke. Kao što očekuje da postoje odgovarajući putevi, kao što očekuje da postoje odgovarajući telekomunikacioni uslovi, on isto tako očekuje i da postoje određene energetske pretpostavke.

Ukoliko imate probleme sa naponskom mrežom, kakve recimo imamo u oblasti Raške i Novog Pazara, ne možemo da očekujemo da će ozbiljan investitor da dođe u ovaj kraj jer jednostavno ne može da napravi pogon – taj pogon ne može da se priključi na mrežu koja ne može da istrpi ozbiljnog i velikog potrošača struje.

Dakle, mnogostruki benefiti za nas proizlaze izgradnjom ovog koridora i nikakva opasnost da se taj kredit neće vratiti ne postoji. U tom smislu, usudio bih se da kažem da se radi o jednom od najvećih i najsveobuhvatnijih projekata iz oblasti energetike u poslednjih nekoliko decenija i da on zaista zaslužuje našu apsolutnu podršku. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Reč ima narodna poslanica Snežana Paunović.

Izvinjavam se, da čujemo još jednu povredu Poslovnika. Aleksandra Jerkov ima reč.

ALEKSANDRA JERKOV: Znači šta, ako biste vi prestali da kršite Poslovnik, mi bismo prestali da vam ukazujemo na to da kršite Poslovnik.

Htela bih da vas podsetim na član 27, koji vas obavezuje da sednicu vodite u skladu sa Poslovnikom a ne onako kako vama padne na pamet, a onda da vas podsetim na događaj koji se desio pre nego što ste kolegi Baueru dali reč, kada se nekoliko narodnih poslanika prijavilo da vam ukaže na povrede u postupanju pri vođenju sednice i na vašu obavezu da u skladu sa članom 103. tim poslanicima, koji žele da vam ukažu na to da ste načinili povredu prilikom vođenja sednice, odmah date reč a ne da sami odlučite, ne znam na osnovu kog prava koje Poslovnikom nemate, da nećete nikom da dozvolite da govori o povredi Poslovnika, uz obrazloženje da za to nemate vremena.

Ako nemate vremena, gospođo Gojković, da vodite sednicu, vi podnesite ostavku. Svakako ste obećali da ćete zakazati sednicu na kojoj ćemo imati prilike o tome da razgovaramo. Ako nemate vremena da slušate narodne poslanike kako vam ukazuju na to da kršite Poslovnik dok vodite sednicu, vi nemojte više kršiti Poslovnik, ali nemojte sebi davati prava koja vam Poslovnik ne daje.

Gospođo Gojković, vi u skladu sa članom 103. nemate ni jedno moguće pravo da odlučite da ne date reč narodnom poslaniku koji želi da vam ukaže na povredu u postupanju pri vođenju sednice, a posebno nemate pravo da se na takav način odnosite prema narodnim poslanicima koji ovde pokušavaju da vode dijalog tokom kog ih vladajuća većina vređa, zloupotrebljava svaku stavku Poslovnika i...

PREDSEDNIK: Hvala lepo, samo recite koji član sam povredila.

ALEKSANDRA JERKOV: Rekla sam nekoliko, niste me slušali.

PREDSEDNIK: Ne može nekoliko, nemojte da vređate predsedavajućeg. Slušala sam vas pažljivo, vi ste me stalno podsećali na Poslovnik a niste rekli koji sam tačno član povredila, što je dužnost vaša da, kada tražite povredu Poslovnika, odmah kažete koji član. Da vas podsetim.

ALEKSANDRA JERKOV: Što sam i učinila.

Ukoliko niste u stanju da zaključite koji sam član pomenula...

PREDSIEDNIK: Hvala, kolegice, na tome. To govori samo o vašoj političkoj nemoći da izdržite duže od dve minute da budete fini.

ALEKSANDRA JERKOV: To je vaše političko nasilje.

PREDSIEDNIK: Ostavku mi ne pada ni na kraj pameti da podnosim onima kojih ima 14%. To ću učiniti onda kada to bude tražilo 56% građana Srbije. Toliko.

ALEKSANDRA JERKOV: A kad ćete zakazati sednicu, kao što ste obećali?

PREDSIEDNIK: Toliko o ostavci mojoj. Znači, ne pada mi ni na kraj pameti. To što ste vi glasni, koji imate 1%, 2% ili 15%, bože moj.

ALEKSANDRA JERKOV: Gospođo Gojković, javno ste obećali da ćete zakazati sednicu.

PREDSIEDNIK: Ništa niste rekli. Vi ste samo nešto replicirali, niste rekli nijedan član da sam povredila.

Što se tiče podsećanja, mogu vam reći, 108. stav 8, da ga dobro proučite. Ja vam neću oduzeti dve minute, znači, Poslovnik – ako nekog podsećate, podsetite ga, dakle, u celini, na svaki stav, a ne samo na ono što se vama dopada u vođenju sednice.

Što se tiče vređanja, da li sam reagovala ili nisam, da, nisam. Izvinjavam se poslanicima što iz dana u dan prilikom utvrđivanja dnevnog reda slušaju diskusiju o tome kako jedan od ministara unutrašnjih poslova ili predsednik Vlade rade po direktivi ubice u ovoj državi.

ALEKSANDRA JERKOV: Gospođo Gojković, ukoliko imate želje da se javite za diskusiju, javite se.

PREDSIEDNIK: Nisam vas pitala za to, zato što istina boli. Ja jesam povredila Poslovnik jer prilikom utvrđivanja dnevnog reda puštam ovde da svako ko se javi za reč i smatra da kao predlaže nekakav zakon da se uvrsti u dnevni red, vređa ministra unutrašnjih poslova, vređa premijera i govori da rade po direktivama ubica. I vama se to ne dopada. I ne dopada vam se kada bilo koji poslanik pokuša da vam uzvratu istom merom. I onda predsedavajući krši Poslovnik kada ste vi u pitanju, a ne krši Poslovnik kada ne reaguje na flagrantne uvrede na račun ministra unutrašnjih poslova i predsednika Vlade, Aleksandra Vučića, koje slušamo svaka tri-četiri dana prilikom utvrđivanja dnevnog reda.

To obrazlaganje prilikom utvrđivanja dnevnog reda nema veze sa životom, a kamoli sa predlozima zakona koje vi ovde svaki put ponavljate, iz dana u dan.

I ja ne kršim Poslovnik. Kršim Poslovnik zato što ćutim satima i trpim uvrede na račun ljudi koji sigurno ne rade po nalogima ubica. Sigurno ne rade niti su se ikada družili sa njima. A u istoriji višestranačkog sistema ima dokaza ko se jeste družio sa njima. Nemojte da me vređate.

Reč ima Snežana Paunović.

(Maja Videnović: Po Poslovniku.)

Završili smo sa Poslovnikom, da ne bih koristila član 108.

(Maja Videnović: Zašto nemam prava po Poslovniku?)

Sada ću vam deliti opomene zbog ovog ponašanja.

Molim vas, izvolite.

(Maja Videnović: Po Poslovniku. Zašto nemam prava da se javim po Poslovniku pre nego što date reč?)

Izričem vam opomenu, jer ne dozvoljavate predsedavajućem da vodi sednicu.

(Maja Videnović: Kome izričete opomenu?)

Izričem Maji Videnović opomenu.

(Maja Videnović: Zašto nemam reč?)

MAJA VIDENOVIĆ: Da li sam dobila reč, predsednice? Uključen mi je mikrofon.

PREDSEDNIK: Izrekla sam vam opomenu.

Molim vas, Snežana Paunović.

Pustite je neka više, neka vređa ko hoće. Zaista, slika ide u etar i svima je jasno o čemu se ovde radi.

Izvolite.

SNEŽANA PAUNOVIĆ: Hvala.

Poštovana predsednice, uvaženi ministri sa saradnicima i poštovane kolege poslanici, koristeći pravo ovlašćenog predstavnika poslaničke grupe SPS namera mi je da se u drugom delu svog obraćanja osvrnem na još jedan jako važan aspekt, a to je ekološki aspekt potrebe za unapređenjem sistema za otpeljavanje naše najveće TE „Nikola Tesla A“ i iznesem neke ideje zahvaljujući kojima se može unaprediti korišćenje obnovljivih i neobnovljivih energetske resursa.

Inovirani sistem sakupljanja i prenosa pepela koji će se finansirati iz zajma o kome danas raspravljamo, treba da funkcioniše po modelu malovodnog transporta sadržaja mešavine pepela i vode u odnosu jedan prema jedan. Na ovaj način se smanjuje količina lebdećih čestica pepela, odnosno eliminišu leteće čestice koje u stvari zagađuju vazduh i uzrokuju oboljenja disajnih organa kod ljudi, ali i prodor teških metala u podzemne vode, kao i zagađenja površinskih slojeva plodnog zemljišta.

Ovi razlozi su sasvim dovoljni za rehabilitaciju postojećih sistema otpeljavanja ove naše termoelektrane. Inače, kao što sam i u jučerašnjem obraćanju napomenula, pepeo koji se stvara proizvodnjom uglja nije više standardizovan kao opasan otpad. On se danas smatra i resursom koji se i te kako može koristiti u proizvodnji građevinskog materijala ili gradnji puteva, kao što je to slučaj u mnogim evropskim i drugim zemljama.

Ne samo da bi korišćenjem pepela iz TENT-a, čije su rezerve sada vredne preko milijarde evra, pokrenuli model kružne, odnosno zelene ekonomije, već bi se korišćenjem pepela oslobodilo i preko 1.500 hektara poljoprivrednog

zemljišta koje bi se uz određenu revitalizaciju moglo koristiti i za poljoprivrednu proizvodnju.

Treba naglasiti da Srbija ima definisane standarde za korišćenje pepela koji će se uskladiti sa evropskim standardima, tako da eksploatacija ovog resursa može postati značajan izvor kapitala kojim se mogu pokrenuti brojni investicioni, odnosno tzv. zeleni projekti, a može se bezmalo formirati i zeleni investicioni fond kojim bi se finansirali različiti projekti energetske efikasnosti, pre svega „zeleni projekti“ koji smanjuju učešće lignita u proizvodnji električne energije.

Jedan od modela za koji se zalažu Zeleni Srbije, koji su moje uvažene kolege i članovi naše poslaničke grupe, jeste postepeno uvođenje sistema za kombinovanu upotrebu uglja i bio-mase kojom se postepeno, preko sagorevanja povećava njena upotreba kao obnovljivog energenta. Naša energetska snaga je bio-masa čije je korišćenje kod nas, nažalost, još uvek izuzetno skromno. Upravo bi resurs pepela mogao biti početni kapital za jedan ovakav projekat u Kolubari i TENT-u.

Još pre dvadesetak godina ove kompanije uradile su projekat dodavanja bio-mase od agro-ostatka za rad termoelektrana. Dakle, pepeo iz TENT-a, koji mnogi još uvek smatraju otpadom, može i te kako postati značajan razvojni kapital. Deo sredstava od korišćenja pepela, kao resursa, mogao bi se koristiti za intenzivno pošumljavanje kojim bi se kompenzovalo emitovanje ugljen-dioksida, za koje nam prema ekološkim propisima EU predstoji obaveza plaćanja ekoloških taksi. Deo sredstava od korišćenja pepela se, takođe, može vratiti u zajednicu za revitalizaciju zemljišta ili, na primer, za formiranje plastenika pod kojima bi poljoprivrednici iz okruženja mogli proizvoditi bezbedne poljoprivredne proizvode.

Ovo su samo neke od ideja za korišćenje pepela kao resursa, čime bi se, umesto ulaganja budžetskih sredstava ili sredstava kompanija, mogla obezbediti značajna sredstva za projekte zelene ekonomije. Ove druge ideje iznela sam u ime poslaničke grupe SPS i naših poslanika iz ZS.

Na samom kraju želim da naglasim da će poslanička grupa SPS-a u danu za glasanje svakako podržati sve predložene zakone o kojima smo raspravljali, što sam rekla i juče, očigledno nisam iznenadila određeni broj kolega. Kao poslanička grupa sve više izazivamo divljenje i sve češće pominjanje, na čemu zahvaljujem, pa taman nas koristili kao mogućnost za sopstvenu reklamu, ali lošu. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala vama.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, predsedavajuća.

PREDSEDNIK: Izvinjavam se, Aleksandra. Da čujemo šta ima da kaže kolegica Maja Videnović.

Izvolite.

MAJA VIDENOVIĆ: Hvala, gospođo predsednice.

Ti vaši cinični navodi, cinične najave i davanje reči možda mogu da zabave nekog, ali samo oslikavaju vašu nemoć i političku zloupotrebu. Samo vas molim da narodnom poslaniku koji se javio...

PREDSEDNIK: Meni stvarno nije zabavno ovo vaše izživljavanje na svakoj sednici. Molim vas da me ne vređate. Ja sam čovek i poslanik kao i vi i trpim neverovatne uvrede iz sednice u sednicu. Neverovatne uvrede.

(Maja Videnović: Kojim uvredama?)

Nikada ne govorim da li vi govorite ovako, cinično, maliciozno, lepo, ružno.

(Maja Videnović: To ste vi meni rekli malopre. Ja sam vas samo citirala.)

Ja vas samo molim, svako ima neku granicu u svom životu. To što vi mislite da vam je, samo zato što ste opozicija, dozvoljeno da vređate nekoga...

(Maja Videnović: Da li mogu da dobijem reč?)

Ne, ne možete da dobijete reč dok vam ja ne objasnim da ćete dobiti reč po povredi Poslovnika ako se budete držali Poslovnika i rekli koji član sam povredila i kako. Da li sam ja maliciozna, ljubazna, oštrija, neoštrija, to ostavite za vaše diskusije u kafićima ili na partijskim forumima.

I još jednom vam kažem – nemojte da me vređate. Svim poslanicima opozicije kažem – nemojte da me vređate. To je slika o vama a ne o meni. Ne moramo da se volimo, ali možemo da se uvažavamo.

MAJA VIDENOVIĆ: Da li dopuštate da se pozovem na povredu Poslovnika i da mi date ono na šta vas obavezuje ovaj Poslovnik, gospođu predsednice Narodne skupštine Majo Gojković?

Molim vas da se podsetite člana 103, koji citiram zbog javnosti i građana Srbije koji su nas obavezali da u ovoj skupštini predstavljamo i čuvamo njihov glas, a koji kaže da narodni poslanik ima pravo da usmeno ukaže na povredu postupanja predsednika Narodne skupštine ako smatra da nije u skladu sa odredbama ovog poslovnika.

Vi ne samo da niste dozvolili narodnim poslanicima koji su se javili da ukažu na povredu Poslovnika, nego ste narodnoj poslanici koja je tražila da ukaže na tako nešto dali opomenu, pa vas molim da Narodnoj skupštini, narodnim poslanicima, građanima i građankama Srbije kažete – kada, kojim aktom, u kom danu i trenutku je stavljen van snage Poslovnik Narodne skupštine Republike Srbije, ili možda smatrate da činjenica da u ovom trenutku imate većinu kakvu imate dozvoljava da na najbrutalniji način zloupotrebljavate Poslovnik i ućutkujete ne nas, nego sve građane koji su nas za tako nešto birali.

Ponavljam, na osnovu člana 103 – gospodine Martinoviću, ako ne razumete, na osnovu člana 103 – da kažete na osnovu kojeg člana, u kom trenutku je suspendovan Poslovnik Narodne skupštine i na osnovu čega ste dali opomenu narodnoj poslanici koja je tražila da reklamira povredu Poslovnika.

PREDSEDNIK: Vama sam dala opomenu. Ne znam da li o sebi govorite u trećem licu. Ja obično o sebi ne govorim u trećem licu. Vama sam dala opomenu zbog nedoličnog ponašanja i uvredama na moj račun.

(Maja Videnović: Kojim uvredama?)

Evo, opet to radite. I zato što ste mi onemogućavali da vodim sednicu.

Član 103 je bio već. Uvažena vaša kolegunica Aleksandra Jerkov se takođe pozvala na član 103, te ne moram da ga obrazložim ponovo. Ova povreda Poslovnika je nepostojeća jer se pozivate na isti član. Obaveštenja i ostalo nisam dužna da dajem u ovom delu sednice.

Poslednji govornik, Aleksandra Tomić.

I nije nekakva većina, nego ubedljiva većina. (Aplauz.)

Izvolite. Aleksandra Tomić.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajuća.

Nakon iscrpne diskusije svih poslaničkih grupa i njihovih ovlašćenih predstavnika, danas smo imali prilike mnogo toga da čujemo. I priču o tome koji su efekti, uopšte ekonomskih zakona, i o tome da li smo odgovorni generacijski za određene ekonomske promene u društvu, o tome da su javna preduzeća gusarski plen i o tome da postoje stranačka zapošljavanja – ali nismo danas govorili, nijedna opoziciona politička stranka nije rekla da su predlozi zakona koje danas donosimo, predlozi o izmenama i dopunama o osiguranju depozita i o Fondu agencije koja rukovodi deviznim ulaganjima naših građana Srbije, dobri zakoni i dobra promena koja treba da omogući priliv budžetu Republike Srbije.

To je ono gde određene političke stranke, koje nisu istomišljenici sa strankama vladajuće većine, treba da pokažu demokratski iskorak ka tome da dobre predloge zakona treba da podrže. Treba da ih podrže jer su u interesu svih nas i ne treba da delimo odgovornost za nešto što je bilo loše pa ćemo sada svi zajedno to da podelimo, dok suštinska krivica onih do 2012. godine treba da se amnestira, nego oni koji sada zaista žele da promene mnoge stvari u državi, pogotovo po pitanju fiskalne konsolidacije, da shvatimo da smo svi krivi ako su neki rezultati loši.

Ne, nismo svi krivi, nego su oni koji su vladali do 2012. godine određeni javni dug ostavili takav kakav jeste ali su ga sakrili u određenim bilansima javnih preduzeća, banaka i garancija. Ali smo mi sproveli određene ekonomske reforme, donoseći preko 300 zakona godišnje u poslednje četiri godine, stavljajući sva svoja dugovanja i realno prezentujući izveštaje o realizaciji budžeta – na istinit način, donoseći nove zakone koji su u skladu sa fiskalnom konsolidacijom, primenjujući nove ekonomske standarde koje primenjuju sve razvijene države Evropske unije i dobivši, na kraju krajeva, i pohvale od svih međunarodnih institucija da je to što smo radili u protekle četiri godine dobro i da zbog toga postoje određene kreditne institucije, kao što je KfW

banka koja je inače državna banka Nemačke, koja želi da finansira određene projekte u Republici Srbiji iz oblasti energetike.

Nije istina da banka kao što KfW hoće da radi sa određenim državama ukoliko nema projektne dokumentacije, to znači da je ona urađena i znači da postoji tehnička dokumentacija za ovako nešto.

Kada govorimo o projektima, pogotovo za deo otpepeljivanja, odnosno skladištenja i deponovanja pepela, šljake i gipsa, ta ideja je nastala posle 2012. godine i ta projektna dokumentacija je započeta kada je ministarstvo za energetiku bilo zajedno sa sektorom zaštite životne sredine, na čijem čelu je tada bila gospođa Zorana Mihajlović ali i danas, kada je gospodin Antić ministar energetike, vrlo se dobro zna da su bile potrebne godine i godine da bi se pripremila dokumentacija i da bi jedna KfW banka mogla i htela da radi sa vama – pre svega kao državom, a s druge strane sa javnim preduzećima.

Prema tome, današnja sednica jasno pokazuje da su predlozi zakona jako dobri i da ih treba podržati. Kada govorimo o Agenciji za osiguranje depozita i ovim predlozima, oni pokazuju pozitivnu poruku pre svega deponentima, građanima Srbije koji sredstva čuvaju u svojim bankama, da postoji mogućnost da ti plasmani budu plasirani kroz državne hartije od vrednosti i da će oni, zahvaljujući tome, davati prihod državi koji je projektovan za ovu godinu čak i veći od dva miliona evra – ukoliko ih uposlite.

Ovo je prilika da se pokaže da postoji finansijski integritet u poslovanju tržišta hartija od vrednosti, kada su u pitanju državne hartije od vrednosti, ali je i bitno da ova promena pokazuje da za to nisu potrebna neka dodatna sredstva iz budžeta, već samom promenom dovodimo do određenih poboljšanja u sistemu prihoda i realizacije samog budžeta.

Kada govorimo o ova dva kreditna aranžmana sa KfW bankom, koji se odnose na EPS i EMS, treba reći, i danas smo imali prilike da čujemo, da je to uvođenje novih standarda u oblasti zaštite životne sredine, i da nije prazna priča kada govorimo o zaštiti životne sredine. Mi visoke standarde uvodimo zbog nas samih, pre svega zbog zdravlja svih nas i svih građana Srbije. Uvođenjem ovakvih standarda mi pomažemo pre svega sebi, time što uvodimo zdrav život. Znači, time što imamo manje zagađenja vode, vazduha i zemljišta, time praktično smanjujemo davanje iz budžeta za potrebe zdravstvene zaštite naših građana Srbije.

Znači, efekti ovakvih investicija su višestruki, ne samo dobro poslovanje EPS-a, ne samo dobro poslovanje EMS-a, već, jednostavno, uvođenjem određenih standarda ćemo i budžet Srbije, na kraju krajeva, rasterećivati po mnogim stavkama.

Mnogo toga je rečeno po pitanju poslovanja EPS-a i EMS-a, ali niko nije hteo da se osvrne na ono što se dešavalo na Kopaoniku 7. marta 2017. godine, kada je održan panel koji se odnosio na poslovanje EPS-a i kada je izvršni direktor... To moram zbog građana Srbije da kažem jer mnogi možda nisu pratili kada se u javnosti iznose podaci o EPS-u, dakle na panelu koji je govorio

o restrukturiranju, investicijama i inkluzivnom razvoju uopšte ovog preduzeća a gde su bili prisutni i predstavnici MMF, Svetske banke i IBRD, izvršni direktor finansija EPS-a, koja se zove Tanja Pavlović, dala je detaljnu analizu poslovanja EPS-a. Taj tekst možete da nađete u „Kuriru“, u integralnoj verziji prenet.

Ovo govorim svima onima koji su bili skeptici u svojim diskusijama, koji su govorili kako ovo preduzeće loše posluje, znači, imaju sada egzaktne rezultate poslovanja EPS-a pa se radi o tome da ne možete da izvrćete činjenice koje stoje, a pogotovo ne možemo to da radimo pred predstavnicima međunarodnih finansijskih institucija.

Gospođa Pavlović kaže da je neto dobit EPS-a u 2016. godini iznosila 17,3 milijarde dinara, da je u budžet Srbije uplaćeno 87,4 milijarde dinara, da je restrukturiranjem, propisanim planom za period od 2014. do 2019. godine, za dve godine, 2015. i 2016. godine, 2.000 radnika otišlo iz EPS-a uz određene otpremnine, od toga je 500 radnika otišlo u penziju, znači to je taj prirodni odliv a da će u naredne tri godine biti nastavljeno restrukturiranje za još 3.600 zaposlenih.

Šta je još pokazao izveštaj za 2016. godinu? Da je EPS smanjio materijalne troškove za 1,1 milijardu dinara –smanjenje troškova goriva za 1,2 milijarde, a troškove održavanja za 7,7 milijardi dinara, smanjenje troškova koje se odnosi na samo osiguranje i reprezentaciju za 1,5 milijardi dinara.

Znači, kada govorimo o efikasnom poslovanju, uopšte o restrukturiranju funkcionisanja javnih preduzeća, onda govorimo o racionalizaciji upravo onih troškova koje pravi jedno javno preduzeće.

Pored toga što je uplaćeno u budžet 87,4 milijarde dinara, što je 34% više nego 2015. godine a što to je 8,5% ukupnih prihoda budžeta Srbije. Investicije i održavanje su iznosili za tu godinu 4,3 milijarde dinara, od čega je 2,6 investicija, a održavanje je 1,7 milijardi.

Znači, pričamo o EPS-u, o javnom preduzeću za koje smo danas i juče slušali kako nesavesno posluje, kako ne postoje sredstva, u kampanji smo imali prilike da slušamo kako smo za privatizaciju EPS-a – a govorimo o javnom preduzeću koje je za prva tri meseca 20% manje potrošilo u odnosu na rezultate o kojima sada pričamo. To znači da se EPS ipak pokazalo kao krajnje odgovorno javno preduzeće i da menadžment, koji je nakon restrukturiranja i novog zakona o energetici donetog pre tri godine, zaista pokazao efikasnost u poslovanju, s obzirom da ima sedam izvršnih direktora a ne kao u vreme onih koji se najviše bune – 600 direktora i 600 kabineta.

Kada govorimo o „Elektromreži Srbije“ i o regionalnom programu energetske efikasnosti u prenosnom sistemu, o prvoj fazi „Transbalkanskog koridora“ – ko god da je bio direktor, do sada nije uspeo da završi pet trafo stanica u ukupnom iznosu od 1.600 megavolt ampera, nije uspeo da završi određene stanice koje su se odnosile na „Beograd 20“ i „Vranje 4“, nije uspeo da svojim rezultatima osnuje berzu električne energije i nije uspeo da uplati 196 miliona evra u budžet Republike Srbije. Znači, najmodernije preduzeće koje se

bavi prenosom električne energije u regionu je „Elektromreža Srbije“. Danas, četiri godine od kako su preduzeće preuzeli predstavnici SNS, pokazali su da odnos prema funkcionisanju javnih preduzeća može da se redefiniše.

Ono što na kraju treba reći kada su u pitanju javna preduzeća uopšte, kada smo imali prilike da čujemo da su raspisani konkursi prvi put posle mnogo godina, od onih kojih su pričali o profesionalizaciji menadžmenta i direktora javnih preduzeća, treba reći da su po donošenju novog Zakona o javnim preduzećima, usvojenog u ovom parlamentu, od ove skupštinske većine – raspisana 24 konkursa, preko 200 kandidata se javilo na ta 24 konkursa. To pokazuje i jedan od demokratskih iskoraka koje je ova skupštinska većina svojim vršenjem vlasti ovde pokazala. Pokazala je i suštinu – da smo spremni da se uhvatimo u koštac sa velikim problemima koji su nam ostavljeni do 2012. godine, i u pogledu budžeta Republike Srbije ali i u pogledu funkcionisanja javnih preduzeća.

Očito je reforma javnih preduzeća o kojoj se toliko govorilo započeta i očito daje prve rezultate. To pokazuju ovi finansijski izveštaji a svako ko želi da zaboravi da su 2014. godine bile poplave, nezabeležene u poslednjih hiljadu godina, svako ko ne želi da se suoči sa time da su klimatske promene jedan od važnih faktora funkcionisanja ne samo privrede jedne države, nego i svih javnih preduzeća, kao i funkcionisanja budžeta ne samo Srbije, nego zemalja regiona i EU – pokazuje da je maliciozan.

Svesni smo toga da klimatske promene jako utiču na funkcionisanje ne samo energetskog sistema, nego uopšte privrednog sistema u Srbiji. Zbog toga je potrebno da, kada govorimo o zaštiti životne sredine, uvek uzimamo u obzir određene klimatske promene koje nam nagoveštavaju da moramo da idemo u susret novim tehnologijama. Upravo je ovo jedan od načina na koji ozbiljna, odgovorna država, na krajnje transparentan način želi da upravlja javnim finansijama ali želi da upravlja i funkcionisanjem energetskog sistema.

Ono što želim na kraju da kažem, kada je reč o „Elektromreži Srbije“, je da prvi put u našoj političkoj praksi, ali i u praksi funkcionisanja javnog preduzeća, na čelo „Elektromreže Srbije“ dolazi jedna žena. Sadašnji v.d. direktor je gospođa Jelena Matejić. Ona je prva žena direktor republičkog javnog preduzeća, s obzirom da do sada žena nikada nije bila na funkciji direktora republičkog javnog preduzeća. Stoga, zaista to moram da priznam, gospodin Antić u svom mandatu pokazuje jednu lakoću u saradnji i pokazuje da će u budućnosti ovakve promene donositi zaista dobre rezultate.

Na kraju krajeva, žena je i finansijski direktor „Elektroprivrede Srbije“, koja je javnosti prezentovala poslovanje EPS-a. To pokazuje da u budućnosti taj džender program, koji je i ministar Vujović usvojio u budžetu za 2016. i 2017. godinu, zaista daje određene rezultate.

Mislim da je ova Vlada Srbije zadala velike zadatke i velike ciljeve svakoj sledećoj Vladi. Mislim da će biti jako teško svakom sledećem premijeru da nadmaši rad premijera Vučića, ali bogami i ovih ministara, jer ovi egzaktni

podaci o poslovanju javnih preduzeća i realizacije budžeta pokazuju da se na krajnje odgovoran i domaćinski način vodi budžet Srbije, da se na krajnje odgovoran način vodi spoljna i unutrašnja politika Vlade Republike Srbije i uopšte Republike Srbije, kada govorimo o donošenju zakona i parlamentu.

Tako da ću u danu za glasanje pozvati sve poslanike, ne samo vladajuće koalicije već i stranke opozicije, da podrže ove zakonske predloge. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem.

Povreda Poslovnika, narodna poslanica Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Naravno, jednu od ove dve povrede na koje želim da ukažem niste učinili vi nego predsednica Gojković, te vas molim da joj prenesete.

PRESEDAVAJUĆI: Samo mi recite koji član.

ALEKSANDRA JERKOV: Čl. 100. i 109.

Član 100. Predsednica se malo zanela i u nekoliko navrata se, umesto da vodi sednicu, upuštala u diskusije sa narodnim poslanicima na šta, u skladu sa članom 100, nema pravo. Naime, ukoliko želi da polemiše sa narodnim poslanicima o svojim stavovima, da govori o tome šta misli o činjenici da Zvezdan Jovanović policajce naziva besnim psima i kadrira u policiji, šta misli o našim drugim zakonskim predlozima, koliku je većinu SNS osvojila itd., sve to može da čini onog momenta kada ostavi predsedavanje Skupštinom, sedne u poslaničku klupu, javi se za reč i onda, kao ravnopravan sagovornik, učestvuje u debati sa svojim kolegama, a ne sa mesta predsednika Skupštine da drži predavanja, isključuje mikrofone, deli opomene, izmišlja uvrede koje su joj navodno upućene itd. To je jedna povreda.

Druga se odnosi na okolnosti pod kojima je koleginica Maja Videnović dobila opomenu. Član 109 je vrlo jasan u kojim situacijama se opomena izriče narodnom poslaniku, pa se kaže – kada je prišao govornici bez dozvole, kada govori pre nego što je tražio i dobio reč, pored upozorenja govori o pitanjima koja nisu na dnevnom redu. Samo mi objasnite koje uslove je koleginica Maja Videnović ispunila da bi dobila opomenu, ili je dobila opomenu, kako se nama čini, isključivo zato što je tražila da dobije pravo da ukaže na povredu Poslovnika ili što je iz Demokratske stranke.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospođice Jerkov.

Smatram da nisam učinio povredu Poslovnika. Kada je reč o članovima na koje ste ukazali, ne bih dodatno pojašnjavao obrazloženja i mere koje je izrekla predsednica Narodne skupštine Republike Srbije. Smatram da su obrazloženja u datom trenutku bila adekvatna i da su išla u pravcu očuvanja dostojanstva Narodne skupštine Republike Srbije.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Da.)

Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Vukadinović. Izvolite.

ĐORĐE VUKADINOVIĆ: Zahvaljujem.

Mi smo ovih dana imali priliku da, koliko smo mogli, razgovaramo relativno konstruktivno. Moram priznati da su tu gospoda ministri, koliko god mi bili na različitim stranama, pokazala veću dozu razumevanja i ozbiljnosti nego neke, ne kažem sve, kolege iz vladajućih redova koje kao da su zbunjene konstruktivnom debatom i onda prosto traže priliku da zadevaju kavgu. Priznajem, ima nas raznih i ne kažem da su sa ove strane poslanici uvek nevini, ali da se vratimo na poentu.

Da, gospodine Vujoviću, bez obzira što ste vi vrlo elokventni kada objašnjavate zašto je dug, kredit ili neka pozajmica dobra stvar, činjenica je da smo se mi zadužili ili se zadužujemo za ovih pet dana, koliko ste nam vi gostovali u dva navrata, za 283 miliona evra. To je činjenica. Druga činjenica – nimalo ne sumnjajući da ima pozitivnih pomaka u EPS-u, meni je potpuno svejedno ko je zaslužan za te pomake kao i ko je kriv za to što stanje u EPS-u nije bolje – činjenica je da i sam predsednik Vlade, kao i nadležni ministar, kažu da stanje može biti bolje i mi samo na toj liniji razgovaramo.

Kao i deo mojih kolega, i ja mislim da je deo tih razloga što stanje nije bolje ponašanje menadžmenta ili nekvalifikovanost menadžmenta na čelu sa v.d. generalnim direktorom, gospodinom Grčićem. Vi možete, kolege, imati drugačije mišljenje i to je legitimno.

Pre nego što sam postao poslanik oštro sam se borio i zalagao protiv prodaje „Telekoma“, naravno i EPS-a, i meni je u tom smislu jako drago da ste vi ovde jasno i glasno, otklanjajući jednu moju dilemu, pred javnošću – dakle ne preda mnom i poslanicima, pred javnošću rekli da se EPS ne pakuje za prodaju i da ne postoji nikakva ideja da se prodaju niti EPS, niti „Elektromreže“. To je vrlo važno i to treba da se zna. Treba da se čuje i ja ću to pozdraviti, kao što sam se borio i protiv prodaje „Telekoma“.

Nisam se borio protiv prodaje „Telekoma“ zbog toga da bi gospodin Milojević Zelja bio na čelu ćerke firme „Telekoma“ na KiM, koja se registruje po kosovskim zakonima. Naravno, ne samo gospodin Milojević nego i razni drugi koji su na čelu važnih javnih preduzeća za koja nisu kvalifikovani. Dakle – da državno vlasništvo, da državni interes, ali da ljudi budu koliko-toliko kompetentni za tu delatnost.

Na kraju krajeva, meni je drago što smo čuli od gospodina Vujovića da opada, da pada opšti i javni dug Srbije, ali isto tako činjenica koju nismo čuli, da on pet godina raste. On je pet godina rastao, ili barem četiri i po godine, za mandata ove vlade. Rastao je u apsolutnom iznosu, stigao je na preko 24 milijarde evra, a rastao je i procentualno u odnosu na BDP. Vi ste rekli da poslednjih mesec dana pada, radujem se i to ću pozdraviti ali činjenica je da pet godina neprekidno raste.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem gospodine Vukadinoviću. Vreme je isteklo, tri minuta.

Gospodine Orliću, pravo na repliku? Dodatna dva minuta.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Nervoza, očigledno, i to ozbiljna nervoza zavlada je danas na onoj strani sale. Vidimo mi to i u ovoj raspravi na plenumu, videli smo to i na konferencijama za štampu – kako se u nekim medijima pojavi ma i najmanja špekulacija da postoji mogućnost da bude nekih izbora u ovoj zemlji. Odmah panika. I to panika teške kategorije. Svi koji su bili veliki pobednici na izborima ove godine, danas su pošto-poto počeli da se reklamiraju u ovoj sali, istrčavaju na konferencije za medije i tamo objašnjavaju – ne, ne, samo ne, nikako izbori. Zašto? Pa zato što su tako veliki pobednici. Zato što tako snažno trijumfuju i sad se ovde reklamiraju, a sve vreme vidi im se u očima ta predstava o velikom trijumfu koji su proglasili i izgleda istom takvom, ako ne još većem, trijumfu koji će sigurno doživeti na izborima, kad ih bude i ako ih bude.

Šta nam pričaju i ko nam priča? Evo sad opet Kosovo i Metohija, ali od strane koga? Sad pitam i predsedavajućeg i narodne poslanike i ljude koji ovo gledaju – da li od strane poslaničke grupe onog Vuka Jeremića, koji se tako uspešno Kosovom i Metohijom bavio da je poklonio, bukvalno, mišljenje Međunarodnog suda pravde separatistima iz Prištine? Toliko im je lepo pomogao da danas Fljora Čitaku, to je ona samozvana ambasadorica te samozvane države koju se nedavno gađali pokvarenim jajima, priča da je kruna njihove umišljene nezavisnosti upravo to mišljenje Međunarodnog suda pravde. Da li se ti brinu za Kosovo i Metohiju? Ti se brinu?

Da li nam pominju Zvezdana Jovanovića oni koji su sa njim bili najbolji drugovi, koji su mu pozajmljivali fantomke i duge cevi i slali ga da hapsi bivšeg predsednika Republike, koji su sa njim organizovali proslave, zabave, pravili dilove i državne poslove mu davali? Da li su to ti ljudi koji se danas Srbijom bave i nad njom su strašno zabrinuti? Ne. Biće da su zabrinuti samo nad onih svojih 1%, 2% do 4% na izborima, a i to će im uskoro biti previše. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Orliću.

(Đorđe Vukadinović: Replika.)

Gospodine Vukadinoviću, vi? Niste pomenuti u izlaganju.

Gospodin Orlić je pomenuo gospodina Vuka Jeremića.

Da li vi predstavljate gospodina Vuka Jeremića? U tom svojstvu ste...?

(Đorđe Vukadinović: Ne, ali on misli da predstavljam.)

To ste vi shvatili da on misli, verovatno. Ne znam zašto ste...

(Đorđe Vukadinović: Imam pravo.)

Nemate, zaista. Jako dobro znate da smo maločas napravili dogovor da dobijete dodatno vreme da biste mogli da pojasnite, sada nemate osnov za repliku, zaista. Niste nijednog trenutka direktno pomenuti.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar Aleksandar Antić.

ALEKSANDAR ANTIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

U dogovoru sa gospodom Gojković, predsednicom Narodne skupštine, kolega Vujović i ja se nismo javljali da reagujemo na svaku završnu reč ovlašćenih predstavnika političkih stranaka, već i mi naše pravo na završnu reč koristimo na kraju diskusije, tako da bih sada pokušao da dam neki komentar i osvrt na ovo što je rečeno.

Pre svega bih se osvrnuo na ovo o čemu je gospođa Tomić govorila, vezano za izbor gospođe Matejić za direktora JP „Elektromreže Srbije“. Zaista ne znam za podatak da je gospođa Matejić prva dama direktor javnog preduzeća. Ako je taj podatak tačan, onda je dobro što se to desilo, srećan sam što je to u energetske kompaniji i nadam se da će to biti samo prvi korak i da će vrlo brzo biti praksa i u ostalim sektorima.

Imam tu privilegiju da u mom radnom okruženju ima mnogo dama, počev od predsednice i zamenika predsednika nadležnog odbora, gospođe Petrović i gospođe Tomić, preko državnog sekretara i pomoćnika u mom ministarstvu, direktora javnog preduzeća, izvršnih direktora javnih preduzeća, tako da je to u sektoru energetike normalna i, verujem, jako dobra stvar.

Hteo bih da se zahvalim gospodinu Baueru, gospođi Tomić i mojoj kolegici dragoj gospođi Paunović na komentarima u vezi sa zakonima koji su danas na dnevnom redu, gospodinu Baueru na vrlo ozbiljnoj, temeljnoj analizi čitavog sistema „Transbalkanski koridor“ i visokom stepenu, ipak stručnog, profesionalnog razumevanja čitave problematike – na zaista izuzetnoj analizi koju smo danas ovde čuli. Tome bih samo dodao da je ovo prva faza „Transbalkanskog koridora“, treba polako da razmišljamo i o drugoj fazi.

Druga faza je koridor koji bi išao iz jugoistočnog dela, iz Turske, i taj pravac proizvodnje energije i transport te energije prema centralnoj i zapadnoj Evropi, koji bi se opet ukrstio kroz Srbiju na 400kv nivou i to je, ponavljam, pored ove faze zaista ozbiljna šansa za Srbiju da postane tranzitna zemlja za najveću količinu energije koja će ići iz delova gde se proizvodi po nižim cenama, u one delove Evrope gde ima svoje tržište i gde se može prodati po višim cenama.

Srbija ima dobar položaj u tom delu, Srbija je u tom delu i u ovom delu Evrope, i sa stanovišta prenosa je kontrolna oblast i blok koji, da kažem, balansira i druge zemlje. Mi ćemo taj položaj, nadam se, kvalitetno iskoristiti u budućnosti. Gospođa Paunović je dala jedan ekološki osvrt na ove projekte i taj segment za nas i jeste jedan od ključnih, upravo smo time vođeni, te smo projekte kandidovali i pred međunarodnim institucijama.

Hteo bih da podsetim da je „Transbalkanski koridor“ projekat koji je podržan od WB6 formata saradnje na Zapadnom Balkanu, da je to projekat prepoznat i od EU kao projekat najvišeg prioriteta.

Naravno, gospođa Tomić, jedan širok aspekt svih ovih pitanja vezanih i za EPS i za EMS.

Vežano za određena pitanja koja su postavile kolege iz ostalih poslaničkih klubova, gospodin Đurišić je pitao za japanski kredit, odnosno onaj projekat koji radimo sa Džaikom vežano za odsumporavanje u TENT A. Taj projekat, iako je bio suočen sa velikim brojem problema i izazova, privodi se kraju. Mi smo sada u fazi završetka tehničke evaluacije ponuda koje su dostavljene, nakon čega ide otvaranje finansijskog dela ponude i mislim da će se u septembru to privesti kraju i da ćemo imati taj ugovor spreman za potpisivanje. Tako da se privodi kraju jedan veliki projekat koji je, ponavljam, počeo da se radi još 2011. godine i definitivno će imati ugovor izvođača radova do kraja ove godine.

Više puta sam komentarisao kupovinu akcija Elektroprenosa Crne Gore, čime je preduzeće Elektromreže Srbije postalo suvlasnik 10% akcija. Ponavljam, mi na dnevnom nivou ne pratimo stanje vrednosti akcija i berzu u Crnoj Gori, koja je i poprilično plitka i ne znam koliko je referentno posmatrati vrednost tih akcija i nekakve njihove promene u tako kratkom vremenskom intervalu. Za mene je tu ključno pitanje strateške prirode i smatram, a svi smo ovde politički misleći ljudi, da je to dobar strateški projekat uzimajući u obzir sve ovo o čemu smo pričali – „Transbalkanski koridor“ i izgradnju kabla, definitivno značajnije mesto i ulogu koju će elektroprivreda Crne Gore imati u realizaciji tog projekta.

Protekla dva dana sam imao vrlo ozbiljnu raspravu sa kolegom Ćirićem u vezi sa proizvodnjom energije i razlozima pada proizvodnje u prvom kvartalu, posmatrano u odnosu na isti period prošle godine. Ponavljam, nismo zadovoljni zbog toga pada, tako da niko to ne pravda niti brani – samo analiziramo i objašnjavamo. U potpunosti razumemo svaki od razloga zbog kojih je došlo do tog pada u prvom kvartalu 2017. godine a razlozi su upravo oni o kojima smo govorili. Dakle, izuzetno loša hidrologija.

Ponavljam, od početka godine do današnjeg dana proizvodnja u hidro sektoru je 87%, odnosno za 13% manja od proizvodnje u hidro sektoru prošle godine. Imamo iste dostupne kapacitete, svi sem jednog na Đerdapu, ali nama taj posao sa Rusima, sa „Silovije mašini“, rehabilitacija Đerdapa traje godinama i mi tamo jednu po jednu turbinu radimo. Znači, isti broj objekata i isti kapacitet je na raspolaganju prošle i ove godine ali 13% je manja proizvodnja, što je posledica loše hidrologije. Rekao sam tokom današnje rasprave podatak za koji verujem da svi razumeju – prošle godine u januaru protočne hidroelektrane 678 GWh, ove godine 445 GWh.

To je smanjenje od 34%, isključivo kao posledica zaleđenog Dunava. Ako neki nisu bili u tom periodu u Srbiji pa se ne sećaju, a nije bilo davno – svi koji smo u sali smo bili i sećamo se toga vrlo dobro. Dakle, taj problem sa hidrologijom nam se transponovao i u ostale mesece i to je jedan razlog.

Drugi razlog leži u činjenici da smo tokom januara imali veći broj izuzetno hladnih dana gde dnevne temperature nisu prelazile minus deset, a noći

išle na minus dvadeset, kada smo zbog bezbednosti i zbog tehnologije sistema rada morali svaki vagon koji je vozio ugalj iz Kolubare u TENT da odledimo pre nego što ćemo da ga istovarimo. To je duplo smanjilo protočnost te pruge. Umesto da dnevno vozimo tih dana 100.000 tona uglja, mi smo vozili pedesetak hiljada tona uglja.

Defakto nas je to dovelo u poziciju da moramo da skidamo sa deponija, ali je nemoguće tu kontinuiranu proizvodnju u potpunosti nadomestiti skidanjem sa deponija. Tako da smo em imali malu proizvodnju, em smo morali da skinemo sa deponija. To sada vraćamo. Dosta dobro vraćamo i do početka sledeće zimske sezone tu deponiju ćemo oporaviti.

Treći razlog je ono o čemu smo govorili više juče nego danas, a vezano je za nestabilnost, odnosno klizište koje se pojavilo na polju D koje kao takvo treba da nam da polovinu proizvodnje uglja veće kalorijske vrednosti čak i od Tamnave – Zapadno polje. Znači imali smo to klizište krajem februara, u frontu od 2,6 km, tako da od kraja februara do 12. aprila nismo imali punu proizvodnju uglja na Kolubari, polju D. Šta više, moram da kažem da je to bila simbolična proizvodnja. Tek smo 12. aprila izašli, čini mi se, na 20 do 25 hiljada tona, a pre toga smo radili pet do deset hiljada tona dnevno, što je ozbiljno poremetilo bilanse.

Mi to sada pokušavamo da vratimo. Ozbiljne su aktivnosti i u EPS-u i u Kolubari kako bi se to vratilo. Nije lako vratiti toliki pad, to je ozbiljna količina i uglja i kilovata koje treba nadoknaditi. Naprosto, to nije lako. Kada je ugalj u pitanju, ide nam bolje. Kada je u pitanju električna energija ide nam slabije zato što još uvek imamo lošiju hidrologiju. Ostvarenje u maju, sa današnjim danom, u hidro sektoru nam je 94%, znači 6% manje nego prošle godine. Ne вреди, to ne zavisi od nas. Pokušavamo ono što zavisi od nas, a to je ugalj i da kroz rad termo sektora nadoknadimo. Vodićemo potpuno transparentnu politiku u odnosu na parlament i javnost. Nema tajni, sa svim tim podacima ćete biti blagovremeno upoznati.

Kolega Obradović, uz respekt prema njemu i gospodinu Ćiriću što su ostali ovde i sačekali, naravno i Vukadinoviću, za razliku od nekih koji su govorili pa otišli pa sada ne znam ni da li da im odgovaram, ali dužan sam jedan odgovor. Moramo da budemo korektni i ja to uvek pokušavam da budem.

Postavili ste jedno pitanje vezano za EMS, koje je po svom modelu funkcionisanja, po načinu na koji su uspostavili poslovne i proizvodne cikluse, čini mi se jedno od naših najboljih javnih preduzeća, definitivno. Neću da kažem da je najbolje zato što je u mom sektoru, ali tu je negde. Pitali ste zašto gospodin Petrović nije ostao direktor.

Gospodin Nikola Petrović je četiri godine bio direktor tog javnog preduzeća u to vreme, sada je to a.d., zatvoreno, vlasništvo Republike Srbije 100%. On je četiri godine bio direktor i apsolutno sam uveren da je taj posao radio jako dobro i da je preduzeće iz tog razloga upravo i došlo na taj nivo da možemo da kažemo da je po mom mišljenju jedno od najboljih u Srbiji.

Gospodinu Petroviću je istekao mandat. Četiri godine je bio direktor, istekao je mandat, njegova lična odluka je bila da ne želi da konkuriše i da produži svoj ostanak tamo. To je nešto što je u Srbiji možda malo čudno. Ovde retko kada ljudi kažu – radio sam svoj posao četiri godine i sada hoću da se bavim nečim drugim. On je sada potpredsednik Privredne komore i svoju profesionalnu karijeru ostvaruje na neki drugi način. Mislim da to treba poštovati. Nema tu nikakve priče koja bi mogla da se otvori na način da vi pitate zašto nije direktor. Nije sopstvenom odlukom i mislim da to svi treba da poštuju.

Pitali ste me da li osećam odgovornost za 75 godina koliko su socijalisti i komunisti na vlasti. Da vam kažem, ja sam ponosan na sve tradicije i na sve ono što je politička istorija i geneza SPS i te levičarske ideje u Srbiji. Ponosan sam i na ono što je urađeno u energetsom sektoru za svo to vreme. Moram da kažem da su svi energetske objekti koje mi danas posedujemo izgrađeni upravo u vreme kada je SPS, ili naši prethodnici, bio na vlasti. U ovom vremenu, kada su ideologije koje su vama možda bliže, pre toga ili u međuvremenu bile na vlasti – u energetici ništa nije izgrađeno, tako da je to jedna ocena bez dileme.

Ima jedno pitanje koje me je poprilično zaintrigiralo, blago nerazumevanje onoga šta mi se kao pitanje postavlja me brine. I gospodin Obradović i gospodin Radulović su me pitali da li možemo danas ovde da odgovorimo da će srpske firme i maltene koje firme će raditi na ovim projektima vezano za otpepeljivanje i „Transbalkanski koridor“. Ljudi, to pitanje je zaista vrlo kontroverzno. Mi se nalazimo u fazi kada smo taj projekat kandidovali pred KfW za dobijanje zajma, u fazi izrade finalne projektne dokumentacije kojoj prethodi tender. Pa šta vi mene pitate sada, gospodo draga? Da li mi pre tendera znamo ko će taj posao da radi? Ne razumem pitanje a nadam se i da vaše pitanje nije bilo ozbiljno. Jer, da je bilo ozbiljno, dovelo bi do pitanja da li će tu biti tendera? Mi ćemo bez dileme ponuditi apsolutno otvorenu utakmicu, fer uslove će imati sve kompanije i na tom tenderu će sigurno moći da učestvuju domaće kompanije. Nećemo dozvoliti niti napraviti takve uslove kojima se diskvalifikuje domaće znanje i domaća industrija.

U prilog tome moram da potcrtam jedan podatak koji verujem da znate, ali šira javnost treba da zna. Ova Vlada insistira i postavlja ozbiljne uslove svim stranim kompanijama koje po međudržavnim sporazumima rade neke projekte, a vezano za učešće domaće industrije u realizaciji tih projekata. Srpske firme rade poslove u iznosu od pedesetak posto i na izgradnji puteva i na izgradnji energetskih objekata, upravo zato što mi na tome insistiramo. Valjda je potpuno jasno da se Vlada, koja se bori za rast BDP-a i sopstvenu privredu i ekonomski razvoj Srbije, bori za to da srpske kompanije rade na tim projektima. Moram da kažem da su to borbe na dnevnom nivou. Moram da kažem i da smo vrlo uspešni u tome. Apsolutno sam uveren da ćemo obezbediti da naša industrija raste na razvoju ovih projekata.

Konačno, kolege iz SNS su to pitanje nekoliko puta potcrtale – gospodin Radulović ima problem da prizna istinu da EPS posluje sa dobicima. Elektroprivreda Srbije, kao i sve ostale energetske kompanije, je 2015. i 2016. godine radila pozitivno. Ponavljam, 2015. EPS je imala EBIDU 46 milijardi dinara ili 275 miliona evra, 2016. više od 47 milijardi dinara ili više od 280 miliona evra. To su jako dobri rezultati i ja se nadam da ćemo taj trend nastaviti. To što u nedostatku argumenata gospodin Radulović izvlači kao adut iz rukova 2014. godinu zaista nije korektno, zato što se valjda svi u ovoj sali, kao i cela Srbija, sećaju kroz kakvu je katastrofu energetski sektor prošao za vreme poplava, pre svega usled činjenice da nam je Kolubara napunila i Tamnavu Zapadno polje i Istočno polje, napravila najveće veštačko jezero koje smo sa teškom mukom iskopali.

Još jedanput hvala svima na veoma konstruktivnim diskusijama i pozivam Skupštinu da u danu za glasanje podrži sve ove zakonske projekte, a ja posebno akcentiram ove koji su važni za energetski sektor. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Antiću.

Reč ima ministar dr Dušan Vujović.

DUŠAN VUJOVIĆ: Hvala lepo.

Dosta smo već vremena potrošili razgovarajući o ovim predlozima. Dozvolite na početku da kažem da smo, ako uporedim raspravu o ovom setu zakona i garancija, dobili mnogo kvalitetniju raspravu i kvalitetnije predloge koji utiču i na naše razmišljanje i na buduće aktivnosti. Prema tome, vrlo sam zahvalan svim poslanicima koji su uložili trud da razumeju o čemu se radi i vrlo kvalitetno doprineli razmišljanju na ove teme.

Drugo, mislim da smo potvrdili da znamo šta nam je činiti u buduće i da je bolje da imamo više i potpunije informacije o ovakvim dokumentima. Mi smo danas ostali u okvirima onoga što piše u zakonu, ali mislim da možemo sebi ubuduće da podignemo lestvicu i obezbedimo viši standard informisanja. Mogu da vam kažem da mi imamo u pratećim dokumentima kompletnu strukturu troškova. Od 56,8 miliona koliko iznosi ovaj projekt 45 se finansira iz kredita KfW, a 20%, tj. 11,8 miliona se finansira iz sredstava EPS-a. U slučaju EMS-a, pored 15 miliona koji se dobijaju iz kredita, KfW obezbeđuje još i grant od 6,8 miliona. Prema tome, tu su relativno još povoljniji uslovi.

Nema nikakve tajne, oprema je 27 miliona, osiguranje i transport jedan milion, instalacije sedam miliona, inženjerski radovi 7,4, takozvani *civil works* građevinski radovi 9,7 miliona, konsultantske usluge koje su pominjane više puta 2,5 miliona, u većem projektu i jedan milion u ovom manjem projektu, pri čemu je jedan milion iz granta. Znači, ovde sa 2,5 miliona, to je otprilike 6% vrednosti kredita, manje od 6% vrednosti kredita. Sve će biti rađeno po našim pravilima javnih nabavki. Kada neko kaže poštuju se pravila, to se piše tako, to je templejt – piše se po pravilima onoga ko daje kredit, a u stvari oni poštuju tzv. opšta pravila EU. Onog momenta kada uznapređujemo u pregovorima Glave 5 o javnim nabavkama i kada mi ispunimo te uslove, onda će oni reći njihova pravila

koja su jednaka našim domaćim pravilima. Prema tome, to je motivacija za sve nas, uključujući parlament koji ima pravo uvida u kvalitet javnih nabavki, da to postignemo i da to ostvarimo.

Istovremeno, pozdravljam mnoge kritike, implicitne kritike za to što nemamo najbolji sistem i ne prolazimo najbolje u tom sistemu javnih nabavki, ali to su pravili ljudi koji imaju svoje interese. Na nama je da se prilagodimo, da se opremimo od faze ideja projekata do faze planiranja realizacije projekata, da budemo konkurentni. Kažem vam, ova zemlja je imala kvalitetniju i pripremu projekata i izvođenja projekata pre 20 i 30 godina i moramo da se potrudimo da to vratimo. Ne može se bez toga konkurisati na stranim tržištima, a vidite da ne može ni na našem.

Prema tome, mi smo to mogli i mi ćemo to moći ponovo. Samo dajte da ulažemo sistematski u to. Prema tome, umesto da se žalimo i da pokušamo da izbacujemo druge, bilo bi dobro da uložimo pare u nešto što bih ja nazvao sredstva za pripremu kredita i da time finansiramo i naše institute i naš kapacitet da budemo ravnopravni. Ne možemo preko noći to da uradimo, ali možemo da pokušamo.

Šta je suština ovih kredita? Zadužili smo se, ali ne 282 miliona, 182 miliona su slobodne pare po izuzetno povoljnim uslovima kojima ćemo sigurno refinansirati ako ne budemo malo promenili nivo fiskalne likvidnosti. Znači, nema razloga da to ne upotrebimo da vratimo najnepovoljnije kredite i to neće biti povećanje zaduženja. Od 100 miliona, 100 miliona će biti novo zaduženje, 45 plus 15, plus 40. Znači, 60 plus 40 je 100. U prethodnoj raspravi smo govorili o ovom kreditu od 40 miliona koji Evropska investiciona banka finansira za zatvore. Mi smo rešili da su to jako povoljni uslovi za nešto što je opravdano potrebno. Time ispunjavamo i standarde za one koji izdržavaju kazne i ispunjavamo svoju obavezu a istovremeno koristimo sredstva koja su izuzetno povoljna.

Evropska investiciona banka spada u red banaka sa najnižim kamatnim stopama i najbolje uslove ima. Oni nemaju razvijen kapacitet ocene projekata, ali su jako konkurentni u stopama koje nude. Kao što sam rekao, KfW je razvojna banka i ona je pre svega orijentisana, sem projekata u Nemačkoj, na podržavanje projekata koji se uklapaju u njihov koncept podržavanja rashoda. Ovde konkretno, jedan projekt je usmeren na to da se ostvare ekološki standardi i obezbedi građevinski materijal, pa samim tim i da se obezbedi finansijska rentabilnost projekta.

Drugi projekt je usmeren na podizanje kapaciteta mreže, istovremeno tranzitne sposobnosti mreže, koja takođe ispunjava i taj aspekt efikasnosti, tj. povraćaja sredstava. Mislim da tu nema dileme, da su ti efekti mnogo veći od ovih prosečnih efekata. Dilema oko toga 0,8%, plus 0,75% takozvani *front and fee* koje sve banke naplaćuju, neko naplaćuje u apsolutnom iznosu, preračunato na ovaj kredit od 45 miliona 0,75%, 1% bi bio 450 hiljada, je l' tako, na 45 miliona. Znači, da je sto miliona bio bi jedan milion, na 45

miliona 450 hiljada, 0,75% podelite to sa $\frac{3}{4}$ – znači ispod 400 hiljada. Znači, ispod 400 hiljada koštaju svi njihovi troškovi, ocene, administriranje tog zajma... Takva su pravila.

Prvog dana plaćate 0,25% na 45 miliona, pa onda na onu svotu koju niste iskoristili. Ako sve iskoristite prvog dana, što je teorijski nemoguće, nećete plaćati opšte interkalarne kamate. Znači, kada biste imali spreman projekat „ključ u ruke“, samo finansirate, vi finansirate sve, povučete kredit – interkalarna kamata bila bi 0,25%, ali ne biste ništa platili, i to svi tako imaju. Ne znam ni jednu banku koja to nema. Jer, neko mora da pokrije razliku između likvidnih sredstava koja stoje na računu po viđenju i čekaju da budu povučena, i plasiranih sredstava. To je što se tiče ovog duga. Znači, 182 miliona se refinansira, i naraste dug, 100 milina će narasti kada povučemo sredstva, ne pre toga.

Ukupan dug pada. Dugo smo se borili, dugo smo imali situaciju da se po inerciji, kao autobus – kada pritisnete kočnicu on nastavi da ide još 100 metara pre nego što uspori, pa možete da zaokrenete. Prema tome, sada zaustavljamo rast duga. Sada dug počinje da se smanjuje – sa 24,8 milijardi 31. decembra, na 24,5 milijardi 31. marta, na 24,15 30. aprila, i poslednja informacija koja će biti objavljena za dan dva, to je 23,9 milijardi 18. maja.

Ne hvalimo se, ali to je teško stečeno zaustavljanje jedne veličine koja je kritična i jako dobro znate da ona zavisi i od toga koliki je BDP i koliki je nivo duga. Za nas je jako važno da krenemo u pravcu Mاستrihta. Kada ćemo ga dostići je manje važno, važno je da se svake godine postepeno tome približavamo. Napominjem, dug može da bude dobar drug ako se pažljivo planira korišćenje sredstava, ako se ne ide u pozajmljivanje kada nema rezona.

U ova dva projekta čini mi se da ima rezona – kod zatvora je bilo socijalno i društveno opravdano, ovde je ekološki opravdano, a opravdano je i sa stanovišta kapaciteta EMS-a, koje je inače jedno od najefikasnijih preduzeća u Srbiji – ostvaruje dobit i vrši nezamenjivu regionalnu uslugu, obezbeđujući Srbiji integraciju u šire energetske mreže.

Dve garancije dakle produžavaju te projekte, dva zakona dozvoljavaju mogućnost da se bolje upravlja deviznim sredstvima Agencije za osiguranje depozita. Vidim da me pogrešno tumače, ja sam citirao šta piše ovde u zakonu, a danas me na konferenciji za štampu koriguju, kažu da Narodna banka nema. Samo to je napisano, Narodna banka poslednjih godina nije koristila devizne hartije, ali je ovde stavljeno da u principu može i to da se koristi kada bude bilo potrebno. Prema tome, ova Agencija ima i u dinarima nešto sredstava, nije mi bila namera da izmišljam za Narodnu banku nego sam citirao nešto što smo zajedno pisali sa kolegama iz Narodne banke. Prema tome, ovaj predlog teksta zakona smo pisali zajedno i ja sam citirao ono što piše u tekstu, tako da se ostavlja mogućnost da ako Narodna banka to bude koristila, može da se koristi pošto nema razlike u stepenu kvaliteta hartija koje izdaje država, izdaje Narodna banka, pošto konsolidovani bilans javnog sektora uključuje i Narodnu banku i ono što se zove država u užem smislu.

Sada da objasnim ovu stvar oko rizika i osnovni rezon iza ovog. Znači, u ovom slučaju u kojem Agencija za osiguranje depozita nije došla do nule i nije tražila od države da pozajmi sredstva dva zajma, jedan koji je isplaćen a drugi koji je ostao u formi rezerve, ne bismo ovo ni predlagali. Mi bismo rekli Agenciji – vi uzimate od svake banke, ne znam koliko, 0,15% na 15 milijardi, 80 miliona godišnje, i oni bi to punili, održavali na potrebnom nivou, ne bismo se apsolutno mešali u to. Međutim, dogodilo se ono što se dogodilo i mi smo, da bismo opravdali očekivanja štediša osiguranja koje se nudi štedišama, sve to uradili i doveli Fond za osiguranje depozita do nule. Fond na nivou nule ne nudi nikome uveravanja da je siguran da ulaže u banke.

Da se ne bi pravilo negativno očekivanje, mi smo jednostavno bili u situaciji da pokušamo da obezbedimo sistemsku intervenciju kojom to vraćamo u normalu, vraćamo funkcionisanje. Dogovor je da ova dva kredita tu stoje dok se doprinosima komercijalnih banaka Fond ne vrati na potreban nivo, a onda će se država postepeno povući.

Logika je sledeća – pošto smo 145 miliona evra uzeli kao dug, bez naknade dali agenciji i rekli, vi ćete vratiti jer na nama je kompletna garancija, na nama je kompletan rizik. Onda kažemo, zašto bismo sem tog troška koji već imamo tome dodavali još trošak negativnih kamata. Pošto se rizik ne povećava, ni dug, ni rizik. Mi kažemo, samo ta sredstva vratite u te hartije. Pošto se radi o marginalnoj veličini to je jedan posto duga. Manje od jedan posto duga, to je manje, to je jedan i po posto deviznih rezervi i manje od jedan posto duga. To neće uticati ni na emisiju novih hartija ni na situaciju na tržištu. To je toliko malo da se neće ni primetiti. To se jednom emisijom može pokupiti na tržištu.

Rekli smo da nema rezona da Agencija u svom godišnjem izveštaju kaže – mi od države dobijamo pomoć i pogledajte koliko nas pomoć košta; em plaćamo kamatu, em plaćamo otplatu kredita, em plaćamo negativnu kamatu. Pa smo rekli – dajte da pokušamo makar u tom delu da pomognemo da to logično izgleda.

Mi smo spremni da kroz diskusiju, amandmanima, prihvatimo da se sredstva ograniče. Ja ozbiljno prihvatam te sugestije. Neke kolege su u diskusijama rekle, da li time povežujemo rizik. Ja prihvatam te kritike i kažem – možda povećavamo rizik ako idemo preko ove svote. Pa, možemo da ograničimo iznos do te svote ili da ograničimo na jednu četvrtinu rezervi Agencije i da kažemo – nemojte više od toga. U redu je da ne plaćamo negativnu kamatu na onaj deo koji je država već dala, a ovim drugim neka Agencija sama upravlja.

Uzgred, ovaj parlament je odobrio zakone za Fond za osiguranje depozita. Agenciji je pre godinu i po dana dat mnogo veći stepen samostalnosti i kvalitetnije, transparentnije upravljanje. Prema tome, njima prepuštamo da upravljaju. Ovo samo dozvoljava mogućnost da se obrate državi i da kažu, molim vas, želeli bismo zbog toga i toga, a mi zadržavamo pravo da kažemo – izvinite molim vas, kamatne stope jesu negativne ali toliko malo, nemojte, molim vas, da kvarite celu stvar zbog neke minimalne svote. Ova svota od pola miliona gubitka

čini mi se dovoljno velikom da kažemo, u principu možete. Znači, vrlo jedan realan, realističan pristup tome.

To sam sve već rekao, rekao sam ovo za likvidnost... prema tome, oni sem ovoga imaju sto miliona nepovučenih, bilo je dvesta ali se spremaju ili su već otkazali sto, jer po njihovim računicama ne treba im više od sto miliona u rezervi. Znači, oni imaju sto miliona liniju IBRD Evropske banke, koju mogu da povuku u svakom trenutku. E, tu plaćaju interkalarnu kamatu. Znači, tu plaćaju interkalarnu kamatu da bi ta sredstva bila na raspolaganju, a plaćaće pravu kamatu jedino ako budu povukli ta sredstva.

Konačno, upravljanje javnim dugom je složena stvar. Imate hartije od vrednosti, imate kredite, komercijalne kredite, projektne kredite, kredite za podršku budžetu, imate garancije. Dakle, to je upravljanje jednim složenim sistemom koji ima različite ročnosti i gotovo je nemoguće da u svakoj transakciji možete da pravdate sve – i malu sliku, i detalje, i krupnu sliku.

Ono što je bitno, to je da se globalni parametri poboljšavaju. Ako možemo da vam damo detaljne izveštaje. Svaka ročnost ima niže kamatne stope svake godine, od 2012. godine do danas. Znači, svake godine ročnost se smanjuje što znači da se mi jeftinije zadužujemo u svakoj ročnosti poslednjih pet godina. Svake godine je bolje. Neke godine je značajno poboljšanje, neke godine malo manje poboljšanje.

Druga važna stvar – na početku nismo imali ročnosti od 10 godina, znači niko nije želeo da razmatra neke instrumente, pogotovo ne u dinarima za 10 godina, smatrali su da smo suviše rizično okruženje da bi uopšte neko razgovarao. Danas imamo ročnost. Ona jeste skupa, ali postoji. U dinarima su kamate danas za 5% poena, ne 5%, nego za 5% takozvanih pet stotina baznih poena niža nego što je bila, i isto tako u devizama. Jeste, mi smo skuplji od drugih.

Nama su sada ti spredovi od 200 do 300 bazičnih poena, a bili su šesto. Znači, bili su dva i po puta viši, i mi danas plaćamo mnogo manju premiju. Neko je danas to citirao, ja vas razumem – na svetskom finansijskom tržištu nema ravnopravnosti. Ono daje najbolji tretman onima koji najviše imaju a najveće penale za one koji najmanje imaju. Ali mi smo izašli iz te najgore tačke i svakog dana, svake godine poboljšavamo svoj status.

Danas smo se primakli zemljama koje su bile bolje, to je jako važno. Kada smo mi bili na 600, a nekada su zajmovi bili na 400, sada smo zajedno na 250 baznih poena. Znači da smo uhvatili korak sa tim zemljama, da ih ne imenujem, i to je jako dobro jer smo u istoj poziciji u toj utakmici. Konačno, nešto što se tiče budućnosti. Radimo ovo, imamo rezultate. Da li smo zadovoljni? Delimično jesmo, ali su nam ambicije mnogo veće. Nama je cilj da imamo bolje profile, ne kažem da naša firma ima idealne uslove ali su danas mnogo bolji nego pre pet godina.

Cilj nam je da budemo potpuno ravnopravni. Imamo li Razvojnu banku? Imamo pokušaje koji su propali. Želimo da iz toga nešto naučimo i

napravimo Razvojnu banku na koju ćemo biti ponosni. Evo, kažem vam, kada smo pregovarali ove kredite, vrlo povoljne, UAE su nam dali kredite po 2% fiksno. Mi dobijamo 0,7% od Svetske banke varijabilno, ali oni imaju „tripl rejting“ koji na nas prenose. Ovde smo dobili nezavisno, mi kao Srbija dobili smo „tripl rejting“ bez uslovljavanja.

Da imamo Razvojnu banku u koju svi veruju... Pa dobili smo još dve milijarde od nekih donatora koji bi nam verovali da možemo na pravi način da investiramo. Prema tome, para će biti, ako možemo da ponudimo dobar standard i u pripremi projekata i u oceni projekata i u transparentnom sistemu. Nisam ja protiv vaših želja, ali vam kažem da to neće ići direktno. Ne možete vi njima da kažete – dajte nam svoje pare, mi ćemo vam poslati izveštaj. Nego morate da ih ubedite da je to pravi način da ostvare rezultate.

Već sam im rekao, Svetska banka Srbiji daje pet puta više sredstava zato što sada znaju da mi ostvarujemo ono što kažemo da ćemo uraditi.

I jedna anegdota za kraj. Kada sam došao u Svetsku banku i pitao takve stvari, kao mladi ekonomista 1979. godine, jedan kolega mi je rekao – zapamtite jednu stvar, zlatno pravilo je da oni koji imaju zlato prave pravila. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Vujoviću.

Dame i gospodo narodni poslanici, zaključujem zajednički načelni i jedinstveni pretres o predlozima akata iz t. 1–6 dnevnog reda.

Ne možete dva puta, iskoristili ste pravo iz člana 96, a upravo sam zaključio zajednički jedinstveni i načelni pretres o predlozima akata iz tačaka od 1. do 6. dnevnog reda.

Sa radom nastavljamo u ponedeljak, 22. maja u 10.00 časova.

Zahvaljujem.

(Sednica je prekinuta u 18.50 časova.)